

Kaubamärgiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse kokku kaheteistkümne seaduse sätteid, neist enim muudatusi on kaubamärgiseaduses (KaMS) ja tööstusdisaini kaitse seaduses (TDKS).

Eelnõuga antakse intellektuaalomandiõigustega, sealhulgas nii autoriõiguse, autoriõigusega kaasnevate õiguste kui tööstusomandiõigustega seonduvate vaidluste lahendamiseks ainupädevus Harju Maakohtule. Ainupädevus hõlmab õiguse tekke ja kuuluvuse (autoriõigus ja autoriõigustega kaasnevad õigused), õiguskaitse, sh registreerimise ja kehtivuse (tööstusomandiõigused) ning rikkumisega seonduvaid vaidlusi, ent mitte lepingulisi vaidlusi. See võimaldab kasutada Harju Maakohtu kohtunike väljakujunenud pädevusi ja omandatud kogemusi intellektuaalomandi vaidluste lahendamisel ning tagada nii nende vaidluste tõhus ja asjatundlik menetlus ning tehtavate lahendite hea kvaliteet.

Suur osa eelnõuga KaMS-is ja TDKS-is tehtavaid muudatusi on vajalikud seoses Patendiameti üleminekuga taotluste ja avalduste elektroonilisele vastuvõtmisele ja menetlemisele. Eelkõige vajavad muutmist sätteid, mis reguleerivad Patendiameti suhtlust taotleja või avaldajaga või kehtestavad Patendiametile esitatavatele ja ameti poolt väljastatavatele dokumentidele vorminõuded, mis on omased pabertoimikupõhisele menetlusele. Samuti on seoses elektroonilisele menetlusele üleminekuga muutunud riigilõivu tasumise kord.

Eelnõuga täpsustatakse esindusõiguse küsimusi Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis. Lihtsustatakse patendivoliniku esindusõiguse tõendamist, kaotades nõude esitada koos iga taotluse või avaldusega esindusõigust tõendav volikirikiri ning asendades see patendivoliniku esindusõiguse eeldusega. Samuti kehtestatakse eelnõuga võimalus anda volikirjas patendivolinikule samas äriühingus tegutseva teise patendivoliniku edasivolitamise õigus. Täpsustatakse ja laiendatakse taotlejate või õiguste omajate endi seast määratud ühise esindaja esindusõiguse ulatust. Seoses muudatustega esindamises ning üleminekuga elektroonilisele menetlusele täpsustatakse ka Patendiameti teadete ja dokumentide edastamise korda.

Ühtlasi rakendatakse eelnõuga Eesti õiguskorras 14. juunil 2017. a vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta.¹ Kehtiv KaMS lähtub praeguseks kehtetuks tunnistatud nõukogu 20. detsembri 1993 määrusest (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta.² Eelnõuga KaMS-is tehtavad muudatused seonduvad eelkõige muutunud nimede ja terminitega ning Patendiameti rolliga Euroopa Liidu kaubamärgi taotluste esitamisel.

Eelnõuga muudetakse vandeadvokaatide suhtes staažinõuet, mille täitmine on vajalik patendivoliniku kutse omandamiseks kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise kutsetegevuse valdkonnas, võimaldades võtta nõutava staaži arvestamisel arvesse ka

¹ ELT L 154, 16.06.2017, lk 1–99.

² ELT L 011, 14.01.1994, lk 1–36.

advokaadibüroos vastavas valdkonnas pidevat õigusteenuse osutamist. Niiviisi muutub vandeadvokaatidel praktikas võimalikuks omandada ka patendivolini kutse ning lahenevad võimalikud põhiseaduse §-de 11, 19 ja 32 riived, mille esinemisele on Eesti Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjon tähelepanu juhtinud.

Lisaks eelnevale tehakse eelnõuga üksikuid täiendavaid muudatusi, mis on vajalikud tööstusomandi valdkonnas praktikas esinevate probleemide lahendamiseks ning Patendiameti menetluse tõhusamaks ja kasutajasõbralikumaks muutmiseks.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse nõunik Gea Lepik (620 8258, gea.lepik@just.ee) ning sellesse on panustanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõiguse talituse nõunik Martin Jõgi, Patendiameti finants- ja haldusosakonna juristid Liina Sepp, Kätlin Taimsaar, Cady-Kaisa Rivera (627 7917, cadykaisa.rivera@epa.ee), Igor Skorohodov (627 7916, igor.skorohodov@epa.ee) ja kaubamärgiosakonna jurist Kadi Tisler. Seletuskirja mõjude analüüsi osa on koostanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse nõunik Uku-Mats Peedosk (620 8187, uku-mats.peedosk@just.ee), keeleliselt on toimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Taima Kiisverk (taima.kiisverk@just.ee).

1.3. Eelnõu märkused

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega, kuivõrd sellega tehakse Eesti õiguses vajalikud muudatused 14. juunil 2017. a vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta rakendamiseks. Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõuga muudetakse järgmiste seaduste järgmisi redaktsioone:

- 1) autoriõiguse seadus (AutÕS), RT I, 16.06.2017, 8;
- 2) geograafilise tähise kaitse seadus (GTKS), RT I, 01.09.2015, 5;
- 3) kasuliku mudeli seadus (KasMS), RT I, 12.07.2014, 58;
- 4) kaubamärgiseadus (KaMS), RT I, 28.12.2011, 4;
- 5) mikrolülituse topoloogia kaitse seadus (MTKS), RT I, 12.07.2014, 99;
- 6) patendiseadus (PatS), RT I, 12.07.2014, 105;
- 7) patendivolini seadus (PatVS), RT I, 30.12.2015, 36;
- 8) riigilõivuseadus (RLS), RT I, 09.03.2018, 17;
- 9) tarbijakaitse seadus (TKS), RT I, 28.12.2017, 33;
- 10) tsiviilkohtumenetluse seadustik (TsMS), RT I, 04.07.2017, 31;
- 11) tööstusdisaini kaitse seadus (TDKS), RT I, 12.07.2014, 147;
- 12) tööstusomandi õiguskorralduse aluste seadus (TÕAS), RT I, 28.12.2011, 46.

Eelnõu vastuvõtmiseks Riigikogus on vajalik koosseisu häälteenus, kuna muudetakse kohtumenetluse seadust (Eesti Vabariigi põhiseaduse § 104 lg 2 p 14).

2. Eelnõu eesmärk

Käesolevas peatükis on antud ülevaade seaduseelnõu eesmärkidest ning selgitatud lühidalt nende eesmärkide saavutamise viise. Osas, milles eelnõuga nähakse intellektuaalomandi asjades ette Harju Maakohtu ainupädevus (seletuskirja p-d 2.1 ja 3.1), on selle aluseks Justiitsministeeriumi koostatud ja 21. septembril 2017 sidusrühmadele arvamuse avaldamiseks saadetud TsMS ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus.³ Ülejäänud eelnõuga tehtavate muudatuste kohta ei ole koostatud seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust. See ei olnud hea õigusloome ja normitehnika eeskirja⁴ § 1 lg 2 p 5 järgi nõutav, kuivõrd valdavalt puudutavad eelnõuga tehtavad muudatused Patendiameti menetlusi seoses kaubamärkide ja tööstusdisainilahendustega ning eelnõu seadusena rakendamisega ei kaasne olulist õiguslikku muudatust või muud olulist mõju.

Osas, milles eelnõuga lihtsustatakse vandeadvokaatidel patendivoliniku kutse omandamist (seletuskirja p-d 2.4 ja 3.4), on muudatuste aluseks Eesti Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjoni pöördumised ning Justiitsministeeriumi poolt 2017. aasta lõpus Patendiameti, Eesti Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjoni ning MTÜ Eesti Patendivolinike Seltsiga (EPVS) korraldatud mitteametliku konsultatsiooni tulemused.

Seoses Patendiameti menetlusi puudutavate muudatustega konsulteeris Justiitsministeerium eelnõu ettevalmistamise käigus pidevalt Patendiametiga. Samuti tutvustati eelnõu vaheetappe kahel korral (mais 2017 Justiitsministeeriumis toimunud ümarlaul ja märtsis 2018 EPVS-i aastakoosolekul) Eesti patendivolinikele, kellelt saadud tagasisidet on püütud eelnõu koostamisel arvesse võtta.

2.1. Intellektuaalomandi asjades ainupädevuse andmine Harju Maakohtule

Kehtivas õiguses on intellektuaalomandit puudutavate tsiviilasjade lahendamiseks sisuline pädevus TsMS § 11 lg 1 järgi esimese astmena kõigil Eesti maakohtutel. Suur osa tööstusomandiga seonduvaid vaidlusi on valdkonna eriseadustes sisalduvate kohtualluvuse reeglite kaudu siiski suunatud kindlasse kohtusse. Paljude vaidluseliikide jaoks aga selline erikohtualluvus puudub (sh kõik autoriõigusi ja autoriõigustega kaasnevat õigusi puudutavad vaidlused, patendiga kaitstud leiutise või kasuliku mudeli õigusvastasest kasutamisest tulenevad hagid ning TRIPS-lepingu⁵ art-s 50 sätestatud ajutiste meetmete rakendamise taotlused).

Praktikas jõuab Eesti kohtutesse igal aastal vaid üksikuid intellektuaalomandi vaidlusi, nendest valdav enamus Harju Maakohtusse. Näiteks 2016. aastal saabus Eesti kohtutesse 30 452 tsiviilasja, millest intellektuaalomandi vaidlusi oli kokku 40 ning neist 35 saabus Harju Maakohtusse (2 Pärnu Maakohtusse ja 3 Tartu Maakohtusse). Aastal 2017 saabus Eesti kohtutesse kokku 30 179 tsiviilasja, millest intellektuaalomandi vaidlusi oli kokku 33 ning need saabusid kõik Harju Maakohtusse.⁶ Harju Maakohus on ka ainus maakohus, kus on intellektuaalomandi vaidlustele spetsialiseerunud kohtunikke. Kombineerituna intellektuaalomandi õigusvaldkonna spetsiifilisusega tähendab kohtute vähene praktika selles valdkonnas seda, et muude kohtute jaoks peale Harju Maakohtu on intellektuaalomandi

³ Kätesaadav eelnõude infosüsteemis (EIS), dokument nr 17-1062/01.

⁴ RT I, 29.12.2011, 228.

⁵ Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (RT II 1999, 22, 123) lisa 1C intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping.

⁶ I ja II astme 2016. aasta ja 2017. aasta menetlusstatistika. Kätesaadav arvutivõrgust: <http://www.kohus.ee/et/eesti-kohtud/kohtute-statistika>; TsMS ja teiste seaduste muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus (viide 3), lk 22; kohtute infosüsteemi (KIS) andmed.

vaidluste lahendamine keeruline, ajamahukas ning sageli ebaproportsionaalselt koormav, nõudes kohtunikelt üksikute vaidluste lahendamiseks enese kurssi viimist või kursis hoidmist keeruka ja laiapõhjalise õigusvaldkonnaga, mis sageli eeldab ka tehnilisi teadmisi. Eelnevaga võivad negatiivsete mõjudena kaasnedä pikem menetlusaeg intellektuaalomandi asjades ning potentsiaalselt ka tehtavate kohtulahendite madalam kvaliteet võrreldes olukorraga, kus intellektuaalomandi vaidlusi lahendaksid seda valdkonda hästi tundvad ning selles praktilisi kogemusi omavad kohtunikud. Muudes kohtutes peale Harju Maakohtu intellektuaalomandi vaidlustele spetsialiseerunud kohtunike puudumine on tinginud neis vaidlustes ka ebaühtlase kohtupraktika. Sellele on viidatud intellektuaalomandi kodifitseerimise raames välja töötatud autoriõiguse seaduse seletuskirjas,⁷ samuti on sellele eelkõige autoriõiguse kontekstis viidanud Eesti Autorite Ühing 29. märtsil 2017 Justiitsministeeriumis toimunud koosolekul.⁸

Eeltoodud põhjustel analüüsis Justiitsministeerium intellektuaalomandi asjade kohtualluvuse koondamise küsimust 2017. aasta sügisel koostatud ja 21. septembril 2017 sidusrühmadele arvamuse avaldamiseks saadetud TsMS ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuses (VTK). Nimetatud VTK üheks eesmärgiks oli leida võimalusi maa- ja ringkonnakohtute töö optimeerimiseks, mh võimaldades intellektuaalomandi asjades rohkem kohtunike spetsialiseerumist, tagades seeläbi intellektuaalomandi asjades ühtsema kohtupraktika ning kohtusüsteemi tõhusama toimimise. Mitteregulatiivsetest lahendustest toodi VTK-s välja võimalus kaaluda erikohtu loomist intellektuaalomandi vaidluste lahendamiseks. Arvestades aga intellektuaalomandi asjade väikest hulka Eesti kohtutes poleks erikohtu loomine otstarbekas, samuti eeldaks see kohtute rahastuse suurendamist. Eelnevast tulenevalt tegi Justiitsministeerium VTK-s ettepaneku regulatiivseks meetmeks ehk intellektuaalomandi asjades kohtunike spetsialiseerumiseks, koondades intellektuaalomandi asjad kohtualluvuse kaudu kindlasse kohtusse. Konkreetsemalt pakuti välja kaks alternatiivset lahendust. Neist esimese kohaselt nähakse intellektuaalomandi asjadele ette erandlik kohtualluvus Harju Maakohtus, mistõttu vastavaid vaidlusi vaataks apellatsiooni korras läbi Tallinna Ringkonnakohus. Teise variandina pakuti välja lahendus, et kõik intellektuaalomandi vaidlused lahendatakse Harju Maakohtus ja Tartu Maakohtu Tartu kohtumajas, mistõttu apellatsiooni korras vaataksid vaidlusi läbi nii Tallinna kui ka Tartu Ringkonnakohus.

VTK saadeti kooskõlastamiseks ministeeriumitele ning arvamuse avaldamiseks järgmistele huvirühmadele: Õiguskantsleri Kantselei, Eesti Advokatuur, Eesti Juristide Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Notarite Koda, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda, Tartu Ülikooli õigusteaduskond, Tallinna Ülikooli õigusakadeemia, Patendiamet, Eesti Autorite Ühing, Eesti Esitajate Liit, Eesti Fonogrammitootjate Ühing, Eesti Audiovisuaalautorite Liit, Riigikohus, Tallinna Ringkonnakohtu Tallinna kohtumaja, Harju Maakohus, Tartu Maakohus, Viru Maakohus, Pärnu Maakohus, Tallinna Halduskohus, Tartu Halduskohus, Teenusmajanduse Koda, Tallinna Tehnikaülikooli õiguse instituut. Huvirühmad valdavalt toetasid ettepanekut koondada intellektuaalomandi asjade lahendamine kindlasse kohtusse.

- Eesti Advokatuur toetas intellektuaalomandi asjades erandlikku kohtualluvust ning seeläbi kohtunike suuremat spetsialiseerumist intellektuaalomandi valdkonnale, eelistades pakutud lahendustest teist varianti, mille kohaselt vaidlusi lahendaksid esimese astmena nii Harju Maakohus kui Tartu Maakohtu Tartu kohtumaja. Eesti Advokatuur märkis täiendavalt, et

⁷ Intellektuaalse omandi kodifitseerimise dokumendid. Autoriõiguse seaduse seletuskiri, lk 11. Kättesaadav arvutivõrgust: https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/autorioiguse_seletuskiri-21-7-2014.pdf.

⁸ TsMS ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus (viide 3), lk 4.

kuna intellektuaalomandi kohtuasjadega tegelevad Harju Maakohtus eelkõige neli kohtunikku, siis andes Harju Maakohtule erandliku kohtualluvuse, oleks kohtunike erapooletuse säilimiseks vaja suurendada Harju Maakohtus intellektuaalomandile spetsialiseerunud kohtunike arvu. Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjonil ei olnud tugevat eelistust selles osas, kumba Justiitsministeeriumi pakutud alternatiivi eelistada, ent komisjon leidis siiski, et teise alternatiivi rakendamisel on Tartu Maakohtus soovitatav kohtunike spetsialiseerumine.

- Tartu Ringkonnakohtus toetas kavatsust kehtestada intellektuaalomandi asjades erandlik kohtualluvus, mille kohaselt intellektuaalomandi asjad kuuluksid edaspidi lahendamisele üksnes Harju Maakohtus ning apellatsioonkaebused lahendataks Tallinna Ringkonnakohtus. Tartu Ringkonnakohtus märkis, et intellektuaalomandi asjade hulk on praegugi Tartu Ringkonnakohtu tööpiirkonnas (s.o Tartu Maakohtus ja Viru Maakohtus) peaaegu olematu, mistõttu ei ole võimalik rääkida spetsialiseerumisest ega ühtse praktika kujundamisest.
- MTÜ Eesti Patendivolinike Selts (EPVS) toetas ettepanekut näha intellektuaalomandi asjadele ette erandlik kohtualluvus Harju Maakohtus. Arvestades nende vaidluste vähest hulka ja neist enamiku koondumist Harju Maakohtusse, ei pidanud EPVS vajalikuks paralleelse pädevuse andmist Tartu Maakohtule. EPVS leidis, et TRIPS-lepingu art-s 50 märgitud ajutistele meetmetele, millele TsMS-is vastavad hagi tagamise ja eeltõendamismenetluse võimalused, võiks säilida valikuline kohtualluvus, et võimaldada teha kiireloomulisi toiminguid rikkumise fikseerimiseks ka rikkumise asukohas. EPVS juhtis tähelepanu vajadusele täpselt defineerida mõiste „intellektuaalomandi asjad“, sisustades seda võimalikult laialt, ning pidas vajalikuks suurendada intellektuaalomandi asjadele spetsialiseerunud kohtunike arvu (optimaalselt 4–7) ning kohtunike intellektuaalomandialast väljaõpet. Samuti võiks EPVS-i arvates kaaluda võimalusi kasutada tehnilise haridusega kohtunikke.
- Harju Maakohtul ei olnud VTK-le vastuväiteid.
- Patendiamet toetas varianti, mille kohaselt lahendatakse kõik intellektuaalomandi vaidlused Harju Maakohtus ning apellatsioonkaebused vastavalt Tallinna Ringkonnakohtus. Patendiamet leidis, et ühetaoliste vaidluste lahendamine ühes kohtus aitab tagada isikute võrdset kohtlemist ning soodustab ühtse kohtupraktika väljakujunemist. Tartu Maakohtu kaasamist intellektuaalomandi vaidluste lahendamisse ei pidanud Patendiamet otstarbekaks, arvestades seal lahendatud vaidluste väga väikest hulka.

Arvestades sidusrühmade positiivset tagasisidet ettepanekule koondada intellektuaalomandi vaidluste lahendamine kindlasse kohtusse ning esitatud arvamusi ja ettepanekuid, tehakse kõnesoleva eelnõuga VTK-s välja pakutud muudatused. Aluseks on võetud VTK-s esitatud esimene lahendusvariant, mille kohaselt vaatab intellektuaalomandi vaidlusi esimese astme kohtuna läbi üksnes Harju Maakohtus. See lahendus võimaldab kasutada Harju Maakohtus väljakujunenud pädevusi ja sealsete kohtunike omandatud kogemusi intellektuaalomandi vaidluste lahendamisel ning pälvis ka sidusrühmadelt suuremat toetust. Eelnõuga muudetakse AutÕS-i ning tööstusomandi valdkonna eriseadusi (GTKS, KaMS, KasMS, MTKS, PatS, TDKS), nähes ette Harju Maakohtu ainupädevuse lahendada intellektuaalomandi teket ja

kuuluvust (autoriõigus ja autoriõigusega kaasnevad õigused), õiguskaitset, sh registreerimist ja kehtivust (tööstusomandiõigused) puudutavaid ja õigusvastasest kasutamisest tulenevaid vaidlusi, sealhulgas hagi tagamise ja esialgse õiguskaitse taotlusi, ning vaadata läbi muid intellektuaalomandi valdkonna eriseadustes nimetatud kaebusi ja hagnosisid. Ainsa olulise kategooriana on Harju Maakohtu ainupädevuse alt välja jäetud intellektuaalomandi lepingutest (sh õiguste võõrandamise lepingud ja litsentsilepingud) tulenevad vaidlused. Samuti ei puuduta muudatused intellektuaalomandi piirile jäävaid valdkondi, nagu ärinimede ja ärisaladuste kaitse ning domeeninimed.

Ka 2014. aastal intellektuaalomandi valdkonna kodifitseerimise käigus koostatud tööstusomandi seadustiku ning autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse rakendamise seadusega plaaniti ette näha kõigi tööstusomandialaste vaidluste lahendamise koondamine Harju Maakohtusse. Põhjastena toodi välja Harju Maakohtus spetsialiseerunud kohtunike olemasolu nende spetsiifiliste vaidluste lahendamiseks ning leiti, et erialluvus võimaldab kohtunike spetsialiseerumist ja seega ka õigusvaidluste kvaliteedi tõusu ning menetlusaja lühenemist. Erinevalt kõnesolevast seaduseelnõust oleks viidatud 2014. a eelnõuga sätestatud vastav regulatsioon TsMS-is, mitte valdkonna eriseadustes, see oleks puudutanud üksnes tööstusomandialaseid asju ning erandlik kohtualluvus ei oleks puudutanud ajutiste meetmete taotlusi.⁹

2.2. Patendiameti üleminek elektroonilisele menetlusele

Kuni 2017. aasta alguseni olid Patendiametis kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste menetlemiseks kasutusel infosüsteemid (*Common Software*, edaspidi CS), mis pärinesid 1996. aastast. Juba alates 2006. aastast puudus neil süsteemidel tehniline tugi ja need olid infotehnoloogiliselt vananenud. Näiteks ei olnud võimalik infosüsteeme täiendada, arvestamaks õigusaktide ning praktika muutumisega. Samuti oli tööprotsess aeglane ning soosis pabertoimikute kasutamist ja paberikandjal asjaajamist. Tehnilise toe puudumise tõttu ei olnud CS kasutamine jätkusuutlik ning riistvara amortiseerumisega kaasnes tööprotsessi katkemise oht. Eeltoodud põhjustel võttis Patendiamet 2016. aastal kasutusele uue elektroonilise menetlustarkvara Back Office (edaspidi BO), mis muutis taotluste ja avalduste menetlemise protsessi oluliselt lihtsamaks, kiiremaks ning digitaalsemaks. BO-süsteem võimaldab teha elektrooniliselt kõiki toiminguid, mis kaubamärkide ja tööstusdisainilahendustega tehakse alates registreerimistaotluse vastuvõtmisest kuni registreeringu kustutamiseni selle kehtivuse lõppemisel. Alates 2017. aasta algusest on lisaks taotluste ja avalduste elektroonilisele menetlemisele mindud BO abil üle ka nende elektroonilisele esitamisele, sh Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu. Uue menetlustarkvara BO pakutavate tehniliste võimaluste peamine tagajärg on seega, et kui varem toimus Patendiametis kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse taotluste ning eri toimingute tegemise avalduste vastuvõtmine ja menetlemine peamiselt paberikandjal, siis nüüdseks on see muutunud elektrooniliseks. Ehkki taotlusi võetakse endiselt vastu ka paberil, võib eeldada sel viisil esitatavate dokumentide arvu järkjärgulist vähenemist. Eelnevast tulenevalt on kõnesoleva eelnõuga muudetud KaMS-i ja TDKS-i sätteid selliselt, et need vastaksid taotluste elektroonilise esitamise ja menetlemise eripärale, sealhulgas võimaldaksid Patendiameti ja taotleja, avaldaja või tema esindaja vahelist elektroonilist suhtlust ning ei kehtestaks dokumentidele vorminõudeid, mis on omased üksnes pabertoimiku põhjal toimuvale menetlusele. Samal põhjusel tuleb käesoleva seaduse rakendamiseks muuta ka justiitsministri

---

⁹ Intellektuaalse omandi kodifitseerimise dokumendid. Rakendusseaduse eelnõu seletuskiri, lk 20. Kättesaadav arvutivõrgust: https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/rakendusseaduse_seletuskiri-29-9-2014.pdf.

3. jaanuari 2012. aasta määrust nr 12 „Kaubamärgimäärus“ (edaspidi *kaubamärgimäärus*) ja justiitsministri 3. jaanuari 2012. a määrust nr 27 „Tööstusdisainilahenduse määrus“ (edaspidi *tööstusdisainilahenduse määrus*) (vt seletuskirja 8. ptk ja lisa 1). Seoses elektroonilise suhtluse võimaluste lisandumise ja aina laiemal kasutusel on vaja täpsustada Patendiameti teadete ja dokumentide esitamise korda laiemalt, eelkõige seda, millist suhtlusviisi Patendiamet taotleja, õiguste omaniku või tema esindajaga konkreetsel juhul kasutab ning mis tingimustel saab lugeda Patendiameti teated ja dokumendid (sh otsused) adressaadi poolt kättesaaduks.

Seoses üleminekuga elektroonilisele menetlusele BO-s on muutunud taotleja või avaldaja jaoks lihtsamaks ka registreerimistaotluse või taotletava toimingu tegemise eest tasutava riigilõivu maksmine. Enne BO kasutuselevõttu tuli koos taotluse või avaldusega esitada Patendiametile riigilõivu tasumist tõendavad andmed või sellekohane dokument. Alates 1. aprillist 2016 on Patendiameti toimingute eest tasutavate riigilõivude haldamine läinud üle Maksu- ja Tolliameti maksukohustuslase registri andmebaasi ning riigilõivu tasumine toimub viitenumbri alusel nõuete arvestamise programmi ehk NAP-süsteemi kaudu. Kui isik on taotluse või toimingu sooritamise avalduse esitanud, saadetakse talle süsteemi vahendusel makseteatis koos unikaalse viitenumbriga, mille alusel ta saab riigilõivu tasuda. Riigilõivu tasumist saab Patendiamet menetlustarkvara BO vahendusel kontrollida ka ilma, et taotleja või avaldaja esitaks täiendavaid andmeid või dokumente. Seoses uue riigilõivu tasumise korraga muudetakse kõnesoleva eelnõuga vajalikus ulatuses KaMS-i ja TDKS-i riigilõivu tasumist reguleerivaid sätteid. Muu hulgas kaotatakse olukorras, kus riigilõiv tasutakse uue korra järgi unikaalse viitenumbri alusel, nõue esitada Patendiametile koos taotluse või avaldusega ka andmed riigilõivu tasumise kohta või selle tasumist tõendav dokument. Vaatamata uuele korrale säilib siiski võimalus tasuda riigilõiv ka senise korra alusel, tehes seda ilma unikaalse viitenumbriga, sh juba enne taotluse või avalduse esitamist. Sellisel juhul säilib vajadus esitada Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta, et võimaldada Patendiametil riigilõivu tasumist kontrollida.

2.3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1001 rakendamine

Eelnõuga rakendatakse Eesti õiguses Euroopa Liidu kaubamärki (seletuskirjas edaspidi *EL-i kaubamärk*) reguleerivaid Euroopa Liidu määruseid. Kehtiv KaMS lähtub EL-i kaubamärki puudutavas osas nõukogu 20. detsembri 1993 määrusest (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta¹⁰. Vastav määrus on aga nüüdseks kehtetuks tunnistatud. Esialgu asendas selle nõukogu 26. veebruari 2009 määrus (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta (edaspidi *määrus (EÜ) nr 207/2009*)¹¹. 16. detsembril 2015 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EL) 2015/2424, millega muudeti muu hulgas määrust (EÜ) nr 207/2009 (edaspidi *määrus (EL) 2015/2424*)¹². Valdav osa määruse (EL) 2015/2424 sätteid jõustus selle art 4 kohaselt 23. märtsil 2016, osa aga 1. oktoobril 2017. Lihtsustamaks EL-i kaubamärki puudutava regulatsiooni loetavust ja arusaadavust, kodifitseeriti ja asendati määrused (EÜ) nr 207/2009 ja (EL) 2015/2424 14. juunil 2017. a vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (edaspidi *määrus (EL) 2017/1001* või *EL-i kaubamärgi määrus*)¹³.

Üheks olulisemaks uuenduseks on määrusega (EL) 2015/2424 kaasnenud muudatused nimedes ja terminites. Varasema „ühenduse kaubamärgi“ asemel on alates 23. märtsist 2016 kasutusel

¹⁰ ELT L 011, 14.01.1994, lk 1–36.

¹¹ ELT L 078, 24.03.2009, lk 1–42.

¹² ELT L 341, 24.12.2015, lk 21–94.

¹³ ELT L 154, 16.6.2017, lk 1–99.

nimetus „Euroopa Liidu kaubamärk“. Sellest on tingitud mitmed täiendavad terminoloogilised muudatused. Näiteks nimetatakse vastavate kaubamärkidega seonduvaid vaidlusi lahendavaid kohtuid nüüd „Euroopa Liidu kaubamärgi kohtuteks“ varasema „ühenduse kaubamärgikohtud“ asemel. Muudetud on ka EL-i kaubamärkide registreerimist korraldava Siseturu Ühtlustamise Ameti nimetus, selle asemel on Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (European Union Intellectual Property Office, EUIPO). Teataval määral on muudetud liikmesriikide tööstusomandi õiguskaitse keskametite (Eestis Patendiamet) rolli, vabastades nad õigusest ja kohustusest võtta taotlejatelt vastu EL-i kaubamärgi taotlusi, et edastada need omakorda Euroopa Liidu vastavale ametile. Alates 23. märtsist 2016 tuleb taotlejal endal esitada taotlus otse EUIPO-le.

Eelnev on toonud kaasa vajaduse ajakohastada KaMS-i sätteid, viimaks need muutunud Euroopa Liidu õigusega kooskõlla. Ehkki Euroopa Liidus ühtset ja ühetaolist kaitset omava EL-i kaubamärgiga seonduvat reguleerib valdavalt Euroopa Liidu õigus, sisaldab ka KaMS üksikuid EL-i kaubamärki puudutavaid sätteid. Eelkõige on nendeks normid, mis käsivad EL-i kaubamärki Eestis õiguskaitset omava varasema kaubamärgina (KaMS § 11 lg 1 p-d 6-7), reguleerivad EL-i kaubamärgi või selle registreerimise taotluse muutmist riigisisese kaubamärgi taotluseks (§ 71³), sätestavad Patendiameti rolli EL-i kaubamärke puudutavates küsimustes (§ 71¹ lg 2) ning kehtestavad nende kaubamärkidega seonduvate vaidluste läbivaatamiseks pädevad kohtud (§ 71⁵). Eelnõuga viiakse KaMS-i asjakohastes sätetes kasutatud terminid kooskõlla EL-i kaubamärgi määruuses kasutatavate terminitega, rakendatakse Eesti õiguses muudatused seoses Patendiameti rolliga EL-i kaubamärgi taotluste vastuvõtmisel ning tehakse muid vajalikke täpsustusi, mis on tingitud EL-i kaubamärgi määruuse sõnastuse ja sätete numeratsiooni muutumisest.

2.4. Vandeadvokaatidel patendivoliniiku kutse saamise lihtsustamine PatVS § 2 lg 3 p-s 2 nimetatud kutsetegevuse valdkonnas (kaubamärk, tööstusdisainilahendus ja geograafiline tähis)

Tööstusomandi valdkonnas kogunud ja pädevate vandeadvokaatide võimalus omandada Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis klientide esindamiseks vajalik patendivoliniiku kutse on kehtivas õiguses põhjendamatult raskendatud, seda eelkõige PatVS § 2 lg 3 p-s 2 nimetatud kutsetegevuse valdkonnades, s.o seoses kaubamärkide, tööstusdisainilahenduste ja geograafiliste tähistega. Sellele on oma 3. juuli 2014. a ja 17. oktoobri 2016. a pöördumistes Justiitsministeeriumile juhtinud tähelepanu ka Eesti Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjon, paludes analüüsida kehtivat regulatsiooni ning hinnata selle põhjendatust ja muutmise vajadust.

Probleemi põhjuseks on see, et PatVS § 14 lg 1 p 5 kohaselt võib patendivoliniiku kutse saada vaid isik, kes on töötanud enne patendivoliniiku kutse taotlemist selles valdkonnas, milles ta kutset taotleb, vähemalt viimased neli aastat patendivoliniiku juures või patendivoliniiku äriühingus, kusjuures PatVS § 14 lg 2 võimaldab kuni kahe aasta ulatuses arvestada nõutava staaži hulka ka Patendiametis vastavas valdkonnas töötamise aja. Kehtiva õiguse alusel on vandeadvokaatidel sisuliselt võimatu patendivoliniiku kutset omandada, kuivõrd patendivoliniiku juures või patendivoliniiku äriühingus töötamise välistab advokatuuriseaduse (AdvS) § 49 lg-st 1 advokaadile tulenev nõue osutada õigusteenust advokaadibüroo kaudu.

Juhul kui vandeadvokaat on advokaadibüroos töötades spetsialiseerunud tööstusomandiõigusele ning osutanud selles valdkonnas pidevalt õigusteenust, ei ole põhjendatud seda kogemust patendivoliniiku kutse omandamiseks vajaliku staaži hulka mitte

arvestada. Sageli esindavad vandeadvokaadid kliente kohtus sisult samalaadsetes küsimustes kui patendivolinikud Patendiametis või tööstusomandi apellatsioonikomisjonis, seejuures Riigikohtus esindamiseks peab patendivolinik alati kaasama vandeadvokaadi. Lisaks, kui vandeadvokaadil säilib kohustus sooritada patendivoliniku kutse saamiseks vastav eksam ning seega tõendada tegelike teadmiste olemasolu tööstusomandi valdkonnas, ei ole kehtivate staažinõuete rakendamine tööstusomandi valdkonnas praktiseerivate vandeadvokaatide puhul praegusel kujul vajalik, sest see vaid piirab vandeadvokaatide võimalust pääseda sooritama patendivoliniku kutseeksamit.

Sügisel-talvel 2017 konsulteeris Justiitsministeerium vandeadvokaatidel patendivoliniku kutse omandamise lihtsustamise küsimuses Eesti Advokatuuri intellektuaalomandi ja IT-õiguse komisjoniga, EPVS-iga ning Patendiametiga. Justiitsministeerium esitas omapoolse kirjaliku ettepaneku PatVS muutmiseks koos vastavate põhjendustega, mille saatis nimetatud sidusrühmadele ja Patendiametile kommenteerimiseks. Samuti toimusid Justiitsministeeriumis eraldi kohtumised Eesti Advokatuuri intellektuaalomandi ja IT-õiguse komisjoni ning EPVS-i esindajatega. Konsultatsiooni tulemusel selgus, et EPVS ning Patendiamet toetavad Justiitsministeeriumi ettepanekut lihtsustada vandeadvokaatidel patendivoliniku kutse omandamist, arvestades kutse omandamiseks nõutava staaži hulka ka advokaadibüroos tööstusomandi valdkonnas õigusabi osutamise. Mõlemad rõhutasid vajadust säilitada vandeadvokaatidele nõue sooritada patendivoliniku kutseeksam. Eesti Advokatuuri intellektuaalomandi ja IT-õiguse komisjoni esindajad olid arvamusel, et vandeadvokaatidel võiks olla pädevus esindada kliente Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis ka ilma patendivoliniku kutset omandamata, ent isegi kui säilitada see õigus vaid patendivolinikele, peaks vandeadvokaatidele vastav kutse antama ilma patendivoliniku kutseeksamit sooritamata.

Eelnevalt kirjeldatud põhjuseid ning mitteametliku konsultatsiooni tulemusi silmas pidades muudetakse eelnõuga vandeadvokaatidele kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise valdkonnas patendivoliniku kutse omandamiseks kehtivaid staažinõudeid, võrdsustades advokaadibüroos vastavas valdkonnas pideva õigusteenuse osutamise patendivoliniku juures või patendivoliniku büroos töötamisega. Sel viisil muutub vandeadvokaatidel võimalikuks omandada ka patendivoliniku kutse ning lahenevad võimalikud põhiseaduse §-de 11, 19 ja 32 riived.

Eelnõu koostajate hinnangul, mida toetavad ka Patendiameti ja EPVS-i arvamused, on põhjendatud säilitada vandeadvokaadi kohustus sooritada patendivoliniku kutse omandamiseks patendivoliniku kutseeksam, kuivõrd advokaadieksam ei asenda oma sisult ja eesmärkidelt PatVS § 17 lõigetes 1 ja 4 sätestatud eksamit, s.o teoreetiliste teadmiste kontrolli ja kaasusülesannete lahendamist kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise valdkonnas. Tööstusomandiasjades laiaulatuslikku esindusõigust omava isiku valdkonnaspetsiifiliste eriteadmiste kontrollimine on vajalik selleks, et tagada neis spetsiifilisi eriteadmisi nõudvates asjades Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis efektiivne ja kvaliteetne menetlus.

Patendivoliniku kutse omandanud vandeadvokaadi kohta kehtivad tema tegevuses patendivolinikuna PatVS-ist tulenevad reeglid, mh seoses kutsetegevuse, täiendusõppe ja tema tegevuse üle teostatava järelevalvega. Seejuures säilitab ta Eesti Advokatuuri liikmesuse ning kohustuse järgida oma tegevuses advokaadina AdvS-ist tulenevaid nõudeid.

2.5. Ühise esindaja esindusõiguse ulatuse täpsustamine, patendivolniku esindusõiguse tõendamise lihtsustamine ja edasivolitamiseõiguse kehtestamine ning Patendiameti teadete ja dokumentide edastamise korra täpsustamine

Kehtiv õigus võimaldab mitmel isikul, kes teevad kaubamärgialaseid või tööstusdisainilahenduse registreerimise ja jõushoidmisega seotud toiminguid Patendiametis või apellatsioonikomisjonis ühiselt, määrata enda hulgast esindaja (nn ühine esindaja), kelle elu- või asukoht või tegutsev kaubandus- või tööstusettevõtte on Eesti Vabariigis (KaMS § 13 lg 3, TDKS § 25 lg 3). Ühise esindaja esindusõiguse ulatus on aga nii KaMS § 13 lg 3 kui TDKS § 25 lg 3 järgi piiratud taotluse menetlemisega seotud toimingutega, kusjuures see ei ulatu taotluse võõrandamisele (kaubamärgimääruse § 9 lg 4; TDKS § 25 lg 3). Seadusest tulenevaid piiranguid täpsustavad vastavalt kehtiva kaubamärgimääruse § 9 lg 4 ja tööstusdisainilahenduse määruse § 9 lg 4. Praktikas ei ole mõistlikku põhjust piirata ühise esindaja esindusõiguse ulatust võrreldes toimingutega, mida saaks teha taotleja või õiguste omanik isiklikult. Seda eriti olukorras, kus ühine esindaja peab taotlejate või õiguste omanike esindamiseks esitama Patendiametile või tööstusomandi apellatsioonikomisjonile tema esindusõiguse aluseks oleva volikirja. Sel põhjusel kaotatakse eelnõuga senised piirangud ühise esindaja võimaliku esindusõiguse ulatusele, ühtlustades selle käigus ka vastavate KaMS-i ja TDKS-i normide sõnastust.

Kehtiv KaMS-i ja TDKS-i normistik näeb ette esindaja kohustuse esitada Patendiametile koos iga taotluse ja avaldusega volikiri või viide varem esitatud volikirjale, kusjuures kaubamärgimääruse § 2 lg 1 ja tööstusdisainilahenduse määruse § 1 lg 1 järgi tuleb Patendiametile esitada originaaldokument või selle notariaalselt või Patendiameti enda kinnitatud ära kiri. Kirjeldatud kohustus kehtib ka patendivolnike kohta. Praktikas on ebamõistlik nõuda patendivolnikult iga kord volikirja, seejuures selle originaaldokumendi esitamist. Seda eriti olukorras, kus Eestis on võrdlemisi väike hulk patendivolnikke, nende andmed on kantud Patendiameti peetavasse patendivolnike registrisse ning neile kohalduvad PatVS-i järgi ranged kutsetegevuse nõuded, mis ei võimalda kutsetegevuse toimingute sooritamist ilma kehtiva volitusega. Eelnõuga nähakse sarnaselt advokaadi esindusega kohtumenetluses (nt TsMS § 226 lg 1 ja halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS)¹⁴ § 35 lg 4) ette patendivolniku esindusõiguse eeldus toimingutes Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis. Esindusõiguse olemasolus kahtluse korral säilib Patendiametil ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonil õigus nõuda patendivolnikult volikirja esitamist. Senised nõuded seoses volikirja esitamise kohustusega jäävad kehtima ühise esindaja kohta.

Kehtiva õiguse alusel peab patendivolnik esindusõiguse omamiseks olema esindatava poolt vahetult volitatud. See tähendab, et esindusõigust ei saa edasi anda ka sama äriühingu (nt sama patendivolniku äriühingu) siseselt, isegi kui esindatav sellega volikirjas sõnaselgelt nõustub. Selline vahetu volitatus nõue ei ole volituse instituudi puhul tüüpiline ning on olukorras, kus esindatav ise on edasivolituse andmisega nõus, ebaproportsionaalselt piirav. Praktikas võib see probleeme põhjustada nt olukorras, kus esindatava poolt vahetult volitatud patendivolnik on puhkusel või muul põhjusel töölt eemal ega saa isiklikult esindatava nimel toiminguid teha. Kehtiva õiguse järgi ei oleks tal ka sel juhul võimalik volitada mõnd teist sama patendivolniku äriühingu kaudu tegutsevat patendivolnikku. Eeltoodud põhjustel nähakse eelnõuga ette patendivolniku õigus anda esindusõigus edasi teisele sama äriühingu kaudu tegutsevatele patendivolnikule, kui vastav võimalus on volikirjas ette nähtud ning järgides volikirjas sätestatud edasivolitamise tingimusi.

¹⁴ RT I, 23.02.2011, 3; RT I, 28.11.2017, 3.

Ühtlasi täpsustatakse eelnõuga Patendiameti teadete ja dokumentide saatmist, eelkõige seda, kellele ja kuidas Patendiamet peab teated ja dokumendid (sh otsused) edastama ning millal loetakse edastatud teade või dokument adressaadi poolt kättesaaduks. Küsimused sellest, kas teated ja dokumendid tuleb edastada isikule endale või tema esindajale ning kuidas peaks Patendiamet tuvastama nende saamiseks õigustatud esindaja, tõusetuvad eelkõige tulenevalt eelnõuga kehtestatavast patendivoliniku esindusõiguse eeldusest. Näiteks võib juhtuda, et taotleja nimel teeb ühes menetluses toiminguid mitu erinevat esindajat (sh ühine esindaja ja patendivolinik) või esitab avalduse uus esindaja, kuivõrd taotleja on alates viimasest Patendiametis tehtud toimingust oma esindajat vahetanud. Teadete ja dokumentide edastamise viisi osas vajab seoses Patendiameti üleminekuga elektroonilisele menetlusele täpsustamist teadete ja dokumentide elektrooniliselt ja paber kandjal ning e-posti ja posti teel saatmise vahetamine ning ühe või teise edastamisviisi vahel valimise kriteeriumid. Kuivõrd praktikas on vaidlusi tekitanud see, millises hetkest saab lugeda teate adressaadi poolt kättesaaduks, vajab ka see küsimus seaduses täpsustamist, kuivõrd teate kättesaaduks lugemise hetkest võivad sõltuda õiguslikud tagajärjed, sh menetlustähtaja kulgemine.

2.6. Muud vajalikud muudatused KaMS-is ja TDKS-is

Arvestades, et KaMS-i ja TDKS-i ei ole aastaid sisuliselt muudetud, on aja jooksul ilmnunud üksikuid ebatäpsusi ja probleemkohti, mida kõnesolev eelnõu võimaldab korrigeerida. Esiteks on võimalik parandada termineid, asendades üksikud praktikas mittekasutatavad või keeleliselt ebakorrektsed terminid ajakohaste ja korrektsetega. Kuivõrd aja jooksul on lisandunud täiendavaid usaldusväärseid allikaid, mille abil Patendiametil on võimalik kontrollida prioriteedinõude eelduste täidetust, ajakohastatakse eelnõuga prioriteeti tõendavate dokumentide esitamise nõudeid. Tulenevalt asjaolust, et praktikas võivad kaubamärgi taotluse tagasilükkamise või kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse taotluse tagasivõetuks lugemise alused esineda vaid osa taotluse puhul (kaubamärgi puhul osa kaupade ja teenuste, tööstusdisainilahenduse puhul osa selle variantide puhul), on põhjendatud näha Patendiametile ette võimalus lükata taotlus tagasi või lugeda see tagasivõetuks ka vaid osaliselt ning sellest tulenevalt lõpetada taotluse menetlus vaid osaliselt. Samuti on põhjendatud leevendada menetluse taastamise nõudeid olukorras, kus Patendiamet on kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse registreerimise menetluse osaliselt või täielikult lõpetanud põhjusel, et taotleja jättis tegemata teatava toimingut, nt tasumata riigilõivu või vastamata Patendiameti teatele, milles paluti kõrvaldada taotluses esinevad puudused või anda nende kohta selgitusi. Sellises olukorras ei ole praktikas mõistlik piirata taotlejal juba alustatud menetluse taastamist ja jätkamist sellega, et ta peaks tõendama toimingute tegemata jätmist vääramatut jõu või muu taotlejast või tema esindajast sõltumatu takistuse tõttu, arvestades, et juba alustatud menetluse taastamine on nii taotlejale endale kui Patendiametile kuluefektiivsem uue samasisulise menetluse algatamisest. Lisaks on praktikas tõusetunud üksikuid täiendavaid küsimusi, mis vajavad kehtivas õiguses täpsustamist, sealhulgas kaubamärgi taotluse osalise võõrandamise võimalikkus enne kaubamärgi registreerimise otsuse tegemist ning kaubamärgi taotluse saatus olukorras, kus äriühingust taotleja kustutatakse äriregistrist pärast kaubamärgi registreerimise otsuse, aga enne kaubamärgi registreeringu tegemist.

2.7. Järelevalve teostamine nn kaasaskantavuse määruses sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/1128 võrgusisuteenuse piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul¹⁵ (nn kaasaskantavuse määrus) hakatakse Euroopa Liidu üleselt kohaldama alates 1. aprillist 2018. a¹⁶. Määruse eesmärk on kõrvaldada veebisisu piiriülese kaasaskantavuse takistused, et kasutajate vajadusi saaks tulemuslikumalt rahuldada ning et ühtlasi saaks edendada innovatsiooni nii tarbijate, teenusepakkujate kui ka õiguste omajate huvides. Eestis on kõige kohasem lisada riikliku järelevalve teostamine kõnealuses määruses sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle Tarbijakaitseameti pädevusse ning selleks tehakse eelnõuga vastav muudatus tarbijakaitseaduses (RT I, 28.12.2017, 33).

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmeteistkümnest paragrahvist, millest esimesed kaksteist sisaldavad KaMS-is, AutÕS-is, GTKS-is, KasMS-is, MTKS-is, PatS-is, PatVS-is, RLS-is, TKS-is, TsMS-is, TDKS-is ja TÕAS-is tehtavaid muudatusi. Viimane paragrahv sisaldab kõnesolevate muudatuste jõustumisaega.

3.1. Muudatused seoses intellektuaalomandi asjades ainupädevuse andmisega Harju Maakohtule

Kehtivas õiguses on intellektuaalomandiga seonduvate tsiviilasjade lahendamiseks sisuline pädevus TsMS § 11 lg 1 järgi esimese astmena kõigil Eesti maakohtutel. Suur osa tööstusomandi vaidlusi on valdkonna eriseadustes sisalduvate kohtualluvuse reeglite kaudu suunatud siiski kindlasse kohtusse.

- Enamik vaidlusi on suunatud läbivaatamiseks Harju Maakohtusse kui Patendiameti asukoha järgsesse kohtusse. Kehtiva õiguse järgi on Patendiameti asukohajärgse kohtu alluvuses kaubamärgi õiguskaitsega seotud hagid (KaMS § 60 lg 1), sisuliselt kõik PatS-is ja KasMS-is nimetatud patente ja kasulikke mudeleid puudutavad kaebused ja hagid, v.a patendiga kaitstud leiutise või kasuliku mudeli õigusvastasest kasutamisest tulenevad hagid (vt PatS §-d 47–54 ja § 55 lg 2 esimene lause, KasMS §-d 45–51 ja § 52 lg 2 esimene lause), kõik TDKS-is nimetatud tööstusdisainilahendusi puudutavad kaebused ja hagid (TDKS § 86 lg 1), kõik MTKS-is nimetatud mikrolülituse topoloogiaid puudutavad kaebused ja hagid (MTKS § 61 lg 1) ning kõik GTKS-is nimetatud geograafilisi tähiseid puudutavad kaebused ja hagid (GTKS § 46 lg 1).
- Muule kohtule kui Harju Maakohtule on praegu võimalik esitada taotlusi TRIPS-lepingu art-s 50 sätestatud ajutiste meetmete rakendamiseks (KaMS § 60 lg 2, TDKS § 86 lg 1¹, MTKS § 61 lg 1¹, GTKS § 46 lg 1¹, PatS § 55 lg 2 kolmas lause ja KasMS § 52 lg 2 kolmas lause), mis alluvad rikkumise toimumise koha järgsele maakohtule. Sisulistest vaidlustest võivad muud kohtud peale Harju Maakohtu kehtiva õiguse alusel lahendada aga nt patendiga kaitstud leiutise ja kasuliku mudeli õigusvastasest kasutamisest tulenevaid hagnosisid (PatS § 53 ja § 54 lg 4, KasMS § 50 ja § 51 lg 3), mis alluvad rikkumise toimumise koha järgsele maakohtule (PatS § 55 lg 2 teine lause; KasMS § 52 lg 2 teine lause).

¹⁵ ELT L 168, 30.06.2017, lk 1–11.

¹⁶ Vt kaasaskantavuse määruse art 11 lg 2, parandused tehtud 28.07.2017 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määruse (EL) 2017/1128 (võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul) parandus (ELT L 168, 30.6.2017), avaldatud ELT L 198, 28.7.2017, lk 42–42).

Kuivõrd AutÕS ei sisalda pädeva kohtu kindlaksmääramise kohta erinorme, kohalduvad autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi puudutavate vaidluste puhul TsMS-is sätestatud kohtualluvuse määramise eeskirjad. See tähendab, et vastavaid vaidlusi lahendav kohus määratakse üldjuhul kindlaks kostja elukoha või asukoha järgi (TsMS § 79 lg 1), ent õiguste rikkumisest tuleneva hagi võib esitada ka nt kahju tekitanud teo toimepaneku või kahju tekitanud sündmuse toimumise koha või kahju tekkimise koha järgi (TsMS § 94). Kui vaidlusel on Euroopa Liiduga seotud rahvusvaheline mõõde, eelkõige kui ühe poole elu- või asukoht on mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis, tuleb õiguste rikkumisel põhineva hagi puhul lähtuda nii autoriõiguse, autoriõigusega kaasnevate õiguste kui ka tööstusomandiõiguste puhul kohtualluvuse määramisel aga hoopis Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määrusest¹⁷ (vt TsMS § 70 lg 4 p 1). Samuti ei sisalda intellektuaalomandi valdkonna eriseadused erinorme lepingust, sh õiguste võõrandamise lepingust ja litsentsilepingust, tulenevate vaidluste lahendamiseks pädeva kohtu määramiseks, mistõttu kohalduvad üldised lepingulisi vaidlusi puudutavad kohtualluvuse reeglid.

Eelnõuga antakse Harju Maakohtule ainupädevus lahendada intellektuaalomandi vaidlusi, sealhulgas õiguste tekke, kehtivuse ja kaitsega seonduvaid hagisid. Selleks kehtestatakse **eelnõu § 1 p-ga 44, §-ga 2, § 3 p-ga 1, §-ga 4, § 5 p-ga 1, §-ga 6 ja § 11 p-ga 31** AutÕS-is ning tööstusomandi eri liike reguleerivates seadustes reegel, mille kohaselt vaatab vastava intellektuaalomandi teket ja kuuluvust (autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul), õiguskaitset (sh registreerimist) ja kehtivust (tööstusomandiõiguste puhul) puudutavaid ning õigusvastasest kasutamisest tulenevaid vaidlusi, sealhulgas hagi tagamise ja esialgse õiguskaitse taotlusi, ning muid vastavas eriseaduses nimetatud kaebusi ja hagisid läbi Harju Maakohus.

Võimaluse sätestada seaduses, et teatud liiki asju vaatab läbi üksnes mõni maakohus, näeb ette TsMS § 11 lg 2, mille kohaselt on eelnev põhjendatud juhul, kui see asja läbivaatamist kiirendab või muul viisil tõhustab. Tegemist on kohtu sisulise pädevuse reguleerimisega, mida tuleb eristada territoriaalsest kohtualluvusest.¹⁸ Praegusel juhul on tehtud valik kohtu sisulise pädevuse reguleerimise kasuks eelkõige tulenevalt tehtava muudatuse olemusest, milleks on territoriaalse kohtualluvuse asemel reguleerida maakohtu sisulist pädevust teatud tüüpi vaidlusi lahendada. Õiguskirjanduses on leitud, et eeskätt ongi TsMS § 11 lg-s 2 sätestatud reservatsiooniga loodud võimalus maakohtute erialaseks spetsialiseerumiseks tulenevalt vajadustest või personali küsimustest.¹⁹ Samuti on arvesse võetud asjaolu, et territoriaalse kohtualluvuse reguleerimisele seab piiranguid kehtiv rahvusvaheline ja Euroopa Liidu õiguse raamistik. Näiteks reguleerib Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määrus kahju õigusvastasest tekitamisest tulenevate vaidluste puhul ka riigisisest kohtualluvust²⁰, mistõttu juhul, kui Harju Maakohtu õigus lahendada intellektuaalomandiõiguse rikkumisest tulenevaid vaidlusi tuleneks riigisisest kohtualluvuse regulatsioonist (nt erandliku kohtualluvuse reegel TsMS-is või eriseadustes), kuuluks Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse kohaldamisalasse jäävatel juhtudel esmasena kohaldamisele Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määrus (TsMS § 70 lg 4 p 1). See tähendaks, et vaatamata riigisisese õiguse sätestatud võimalikule Harju Maakohtu

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1215/2012, 12. detsember 2012, kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades. – ELT L 351, 20.12.2012, lk 1–32.

¹⁸ Kõve, V., Järvekülg, I., Ots, J., Torga, M. Tsiviilkohtumenetluse seadustik I. Kommenteeritud väljaanne. Juura 2017, § 11, p 3.6 (A. Pärsimägi).

¹⁹ Vt samas.

²⁰ Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse art 7 p 2 kohaselt võib isiku vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, esitada hagi teises liikmesriigis lepinguvälise kahju puhul selle paiga kohtusse, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda.

erandlikule kohtualluvusele oleks hagejal Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse kohaldamisalasse langeval juhul võimalik määruse art 7 p 2 järgi pöörduda lepinguvälisest kahjust tuleneva hagiga selle paiga kohtusse, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda. Viimati nimetatud paiga kohus ei pruugi aga olla Harju Maakohus. Kirjeldatud tagajärg oleks ebasoovitatav, arvestades seejuures, et intellektuaalse omandiga seonduvatel vaidlustel on sageli rahvusvaheline iseloom. Eelnevast tulenevalt ning täpsuse huvides on eelnõuga muudetavates ja kehtestatavates sätetes välditud viiteid kaebuste ja hagide allumisele teatavale kohtule, vaid reguleeritud maakohtu sisulist pädevust, nähes ette, et teatavaid kohtuasju vaatab esimese astmena läbi Harju Maakohus. Sellest järeldub ühtlasi, et teise astmena vaatab neid asju läbi Tallinna Ringkonnakohus.

Kuivõrd eelnõuga kehtestatav Harju Maakohtu ainupädevus hõlmab ka hagi tagamise ja esialgse õiguskaitse taotlusi, tunnistatakse **eelnõu § 1 p-ga 45, § 3 p-ga 2, § 5 p-ga 2 ja § 11 p-ga 32** kehtetuks sätted, mis näevad ette, et TRIPS-lepingu art 50 kohaste ajutiste meetmete rakendamine kuulub rikkumise toimumise koha järgse maakohtu alluvusse (s.o kehtiva õiguse GTKS § 46 lg 1¹, KaMS § 60 lg 2, MTKS § 61 lg 1¹, TDKS § 86 lg 1¹; PatS-is ja KasMS-is sisaldub vastav norm praegu üldises kohtualluvust reguleerivas sättes, s.o PatS § 55 lg-s 2 ja KasMS § 52 lg-s 2, ning see jäetakse sätte uues sõnastuses sellest välja).

Ainupädevus ei hõlma hagnosisid, mis põhinevad litsentsilepingul (sh ühe osana segatüüpi lepingust) või õiguste võõrandamise lepingul. Kuna lepingust tuleneva vaidluse lahendamine ei nõua eelduslikult intellektuaalse omandi õigusele spetsiifiliste teadmiste rakendamist, ei oleks Harju Maakohtul teiste kohtute ees olulisi eeliseid ning Harju Maakohtule nende vaidluste läbivaatamiseks ainupädevuse andmine ei oleks seega põhjendatud.

Praktikas on võimalik ka olukord, kus lepingust tuleneva vaidluse lahendamise käigus tõusetub küsimusi selle lepingu esemeks oleva intellektuaalomandiõiguse olemasolu või sisu kohta. Näiteks võib kostja, kelle vastu hageja on esitanud hagi litsentsilepingu täitmise nõudes, esitada vastuväite, et kõnealust intellektuaalomandiõigust ei ole tekkinud või see ei kuulu hagejale (nt autoriõiguse puhul), või esitada vastuhagi hageja ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks (nt kaubamärgi puhul). Sellisel juhul on lepingust tulenevat hagi läbi vaataval kohtul õigus lahendada selle hagi lahendamiseks vajalikud nn eeldusküsimused, isegi kui need põhinevad vastuväidetal intellektuaalomandiõiguse tekke, kuuluvuse või sisu osas. Võimaliku intellektuaalomandiõiguse õiguskaitset või kehtivust puudutava vastuhagi lahendamiseks oleks eelnõuga ette nähtava muudatuse kohaselt aga ainupädevus Harju Maakohtul. Eelkirjeldatud põhjusel muudetakse **eelnõu § 10 p-ga 2** TsMS § 98 lg-t 1, täpsustamaks, et lisaks olukorrale, kus vastuhagile on ette nähtud erandlik kohtualluvus, moodustab ka olukord, kus vastuhagi esemeks olevate asjade läbivaatamiseks on sisuline pädevus üksnes mõnel maakohtul, erandi üldisest põhimõttest, mille kohaselt vastuhagi võib esitada kohtusse, kuhu esitati hagi. Kuniks vastuhagi Harju Maakohtus iseseisva hagina menetletakse, on põhivaidlust lahendaval kohtul võimalik menetlus TsMS § 356 lg 1 alusel peatada.

Selleks et hoida minimaalsena selliste olukordade esinemine, kus võib osutada vajalikuks menetlus mõnes muus kohtus peatada, kuniks Harju Maakohtus lahendatakse intellektuaalomandiõiguse õiguskaitset või kehtivust puudutav hagi, täiendatakse **eelnõu § 10 p-ga 1** TsMS §-ga 91¹, mis sätestab täiendava valikulise kohtualluvuse aluse intellektuaalomandiõiguse lepingust tuleneva hagi jaoks. Sätte kohaselt võib autoriõiguse, autoriõigusega kaasneva õiguse või tööstusomandiõiguse objekti võõrandamise lepingust või litsentsilepingust tuleneva või nimetatud lepingu tühisuse tuvastamise hagi esitada ka Harju Maakohtule. See võimaldab hagejal olukorras, kus on ette näha potentsiaalset vastuhagi, mille

lahendamiseks on ainupädevus Harju Maakohtul, esitada juba litsentsi- või õiguste võõrandamise lepingust tulenev nõue samale kohtule. Samuti võimaldab see keerulisemate intellektuaalomandi lepinguid puudutavate vaidluste puhul, mille lahendamine nõuab eelduslikult siiski ka intellektuaalse omandi õigusele spetsiifiliste teadmiste rakendamist, kasutada ära Harju Maakohtu kohtunike ulatuslikumaid kogemusi ja praktika teel omandatud ekspertiisi kõnealuses valdkonnas.

3.2. KaMS-is ja TDKS-is tehtavad muudatused seoses Patendiameti üleminekuga elektroonilisele menetlusele

3.2.1. Üleminek digitaalse registritoimiku pidamisele

Eelnõu § 12 p-ga 1 täiendatakse TÕAS § 8 lg-ga 3¹, mis näeb ette, et kauba- ja teenindusmärkide registri ja tööstusdisainilahenduste registri registritoimikut peetakse digitaalsete dokumentide kogumina (digitaalne registritoimik). **Eelnõu § 12 p-ga 2** lisatava üleminekusätte § 65¹ lg 1 näeb ette, et § 8 lg-t 3¹ kohaldatakse kauba- ja teenindusmärkide registri ja tööstusdisainilahenduse registri puhul alates 2017. aasta 1. jaanuarist avatud registritoimikute osas. Nimelt on Patendiametil alates 1. jaanuarist 2017 tehnoloogiliselt võimalik viia kaubamärke ja tööstusdisainilahendusi puudutav menetlus läbi elektrooniliselt ning pidada ka registritoimikut digitaalses vormis. Digitaalset registritoimikut ette nägev § 8 lg 3¹ ei laiene eelnõu kohaselt patendiregistrile, Eestis kehtivate Euroopa patentide registrile, kasulike mudelite registrile ja mikrolülituste topoloogia registrile. Selle põhjuseks on asjaolu, et nimetatud registre jaoks puudub Patendiametil praegu elektroonilise menetluse läbiviimiseks ja digitaalse registritoimiku pidamiseks vajalik tehnoloogiline võime. Ehkki lähemate aastate eesmärgiks on seatud BO kasutuselevõtt ka nende registre puhul, ei ole praegu teada, kas see toimub 2020. aastal või hiljem.

Lisatava TÕAS § 8 lg 3¹ teine ja kolmas lause reguleerivad seda, kuidas Patendiamet, pidades registritoimikut digitaalsena, peab toimima olukorras, kus talle esitatakse paberdokument. Tagamaks digitaalse toimiku tervikluse, tuleb Patendiametisse saabunud paberdokumendid skaneerida ja lisada vastava kirje juurde avatud digitaalsesse registritoimikusse. Paberdokumendid, mis on skaneeritud ja lisatud digitaalsesse registritoimikusse, võib Patendiamet hävitada kuue kuu möödumisel dokumendi digitaalsesse registritoimikusse lisamisest arvates, välja arvatud juhul, kui dokumendi esitaja on taotlenud selle tagastamist või on selgunud vajadus säilitada dokumenti kauem. Oma soovist saada paberdokument tagasi saab isik Patendiametit teavitada juba dokumenti esitades või muul ajal dokumendi säilitamise 6-kuulise ajavahemiku jooksul. Patendiamet saab dokumendi tagastada pärast seda, kui see on skaneeritud ja digitaalsesse registritoimikusse lisatud, kui originaaldokument ei ole Patendiametile enam vajalik. Dokumendi võib tagastada vastavalt kokkuleppele kas posti teel või anda selle Patendiametis kohapeal üle.

Eelnõuga lisatava TÕAS § 65¹ lõige 2 näeb ette, et enne lõikes 1 nimetatud kuupäeva paberdokumentide kogumina avatud registritoimiku (paber kandjal registritoimik) pidamist võib Patendiamet jätkata paber kandjal registritoimikuna või minna üle digitaalse registritoimiku pidamisele, avades kirje juurde digitaalse registritoimiku ja lisades sinna kõik paber kandjal registritoimikusse kuuluvad dokumendid (nt nende skaneerimise teel). Seega on Patendiametil õigus digiteerida ka enne 1. jaanuarit 2017 avatud registritoimikud ja minna nende osas üle digitaalse registritoimiku pidamisele. Registritoimiku tervikluse tagamiseks peab üleminek toimuma kogu toimiku ulatuses. Vältida tuleb olukorda, kus osa dokumente on paber kandjal toimikus ning osa sellega paralleelselt avatud digitaalses toimikus. Pärast

paber kandjal registritoimiku digiteerimist võib Patendiamet paberdokumentid eelnõuga lisatava TÕAS § 8 lg 3¹ kolmandas lauses nimetatud tingimustel hävitada. Arvestades vanade toimikute digiteerimisega kaasneva lisatöö mahtu ning asjaolu, et kõikide kirjade juurde kuuluvate registritoimikute digiteerimine ei pruugi praktikas olla vajalik ega põhjendatud, ei ole Patendiametile kehtestatud üldist kohustust vanade paber kandjal registritoimikute digiteerimiseks, vaid nende pidamist võib jätkata ka endisel kujul. Registritoimiku paber kandjal pidamise jätkamine tähendab aga seda, et kõik vastavat kirjet puudutavad dokumentid, mis Patendiametisse saabuavad, tuleb lisada paber kandjal registritoimikusse. Digitaalselt esitatud dokumentide puhul tähendab see ühtlasi vajadust need paber kandjal välja printida.

Lisatava TÕAS § 65¹ lõike 2 teisest lausest tuleneb, et juhul, kui kirje juurde on avatud nii paber kandjal registritoimik kui ka digitaalne registritoimik (nt paber kandjal registritoimikusse kuuluvate dokumentide digiteerimise tulemusena), loetakse kirje juurde kuuluvaks digitaalne registritoimik. Õiguslik tähendus on seega digitaalsel registritoimikul. Eelnev on oluline võimalike vastuolude lahendamiseks paber kandjal ja digitaalselt peetavate toimikute vahel. Ühtlasi on see täiendav põhjus, miks üleminek paber kandjal registritoimiku pidamiselt digitaalsele registritoimikule peab hõlmama kogu registritoimikut ega saa piirduda vaid osa toimikus sisalduvate dokumentidega.

3.2.2. Muudatused riigilõivu tasumise korras

Alates 1. aprillist 2016 on Patendiameti toimingute eest tasutavate riigilõivude haldamine läinud üle Maksu- ja Tolliameti maksukohustuslase registri andmebaasi ning riigilõivu tasumine toimub viitenumbri alusel NAP-süsteemi kaudu. Kui isik on esitanud elektroonilise taotluse, saadetakse talle süsteemi vahendusel unikaalse viitenumbriga makseteatis, mille alusel ta saab tasuda ette nähtud riigilõivu. Patendiametil on võimalik menetlustarkvara BO abil kontrollida riigilõivu tasumist. Seega ei ole enam vajadust üldise kohustuse järele esitada Patendiametile koos taotlusega ka andmed riigilõivu tasumise kohta või riigilõivu tasumist tõendav dokument.

Tulenevalt kirjeldatud muudatustest riigilõivu tasumise korras kaotatakse KaMS-is **eelnõu § 1 p-dega 10, 11, 13, 21, 23, 25, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 42 ja 43** ning TDKS-is **eelnõu § 11 p-dega 3 ja 25** nõue, et koos taotluse või avalduse esitamisega tuleb esitada ka andmed riigilõivu tasumise kohta (KaMS-is) või riigilõivu tasumist tõendav dokument (TDKS-is), ning asendatakse see vajaduse korral (s.o v.a TDKS § 20 lg 1 p 3 kehtetuks tunnistamise puhul, kus riigilõivu tasumise kohustus tuleneb juba § 24 lg-st 2) üldise viitega kohustusele tasuda taotluse või avalduse esitamisel riigilõiv. Viidatud muudatused puudutavad kehtiva KaMS § 28 lg 2 p 4, § 42 lg-t 2, § 44 lg-t 1, § 46, § 49¹ lg-t 4, § 50 lg-id 1 ja 2, § 50¹ lg-t 2, § 50⁴ lg-t 2, § 50⁵ lg-t 2, § 50⁶ lg-id 2–5, § 51¹ lg-t 4, § 51¹ lg-t 5 ning kehtiva TDKS § 20 lg 1 p 3, § 56 lg-t 3, mis asjakohasel juhul kas muudetakse või tunnistatakse kehtetuks. KaMS-i täiendatakse § 28 lg-ga 4.

Vaatamata uuele riigilõivu tasumise korrale säilib taotlejal võimalus tasuda riigilõiv ka senise korra alusel, tehes seda ilma unikaalse viitenumbrita, sh enne taotluse või avalduse esitamist. Sellisel juhul loetakse riigilõiv tasutuks alates hetkest, mil Patendiametile on esitatud andmed riigilõivu tasumise kohta (vt allpool seletusi eelnõu § 1 p 56 ning § 11 p 36 kohta).

Eelnõu § 1 p-ga 15 ja § 11 p-ga 14 muudetakse vastavalt KaMS § 36 lg-t 5 ja TDKS § 28 lg-t 8, nähes ette, et taotluse menetlusse võtmisel teatab Patendiamet taotlejale lisaks taotluse

esitamise kuupäevale ja taotluse numbrile ka unikaalse viitenumbri riigilõivu tasumiseks, välja arvatud juhul, kui taotleja on riigilõivu juba tasunud. Kehtiva KaMS § 36 lg-te 1 ja 4 ning eelnõuga lg-sse 5 lisatava täienduse koosmõjus nähtub, et Patendiamet teatab taotlejale riigilõivu tasumiseks vajaliku unikaalse viitenumbri üksnes juhul, kui esitatud taotlus vastab §-s 35 sätestatud nõuetele või kui taotleja on § 36 lg-st 2 või 3 tuleneva tähtaja jooksul taotluses esinenud puudused kõrvaldanud ning taotlus võetakse menetlusse. Tööstusdisainilahenduse kohta tuleneb sama TDKS § 28 lg-test 3 ja 6 ja koosmõjus lg-sse 8 lisatavaga.

Eelnõu § 1 p-ga 16 ja § 11 p-ga 15 muudetakse KaMS § 36 lg 6 kolmandat lauset ja TDKS § 29 teist lauset, täpsustamaks, et kui taotlust ei võeta menetlusse, ent taotleja on tasunud sellelt riigilõivu, nt tehes seda ilma unikaalse viitenumbrita, on tal õigus tasutud riigilõiv tagasi saada.

Eelnõu § 1 p-ga 56 täiendatakse kehtiva TDKS-i eeskujul KaMS-i riigilõivu maksmist käsitleva 7². peatükiga. Arvestades, et riigilõivu tasumist reguleerivate sätete näol on tegemist taotluste ja avalduste esitamisel üldiselt kehtivate sätetega, millega kaasnevad ka õiguslikud tagajärjed, kehtestatakse need seaduse tasandil. Peaaegu samasuguse sõnastusega sätted lisatakse **eelnõu § 11 p-dega 35 ja 36** ka TDKS-i, täiendades kehtiva TDKS §-i 88 lg-ga 2 ja täiendades seadust §-ga 89.

Eelnõuga KaMS-i lisatava § 71⁷ lg 1 viitab kohustusele tasuda KaMS-is sätestatud juhtudel toimingute sooritamise või dokumentide väljastamise eest riigilõiv riigilõivuseaduses sätestatud määras. Tegemist on deklaratiivse ja täpsustava sättega, kuna riigilõivu tasumise kohustus tuleneb isikule juba KaMS-i asjakohastest sätetest. Sätte eeskujuks on kehtiva TDKS § 88, mis on sarnase sõnastusega. Lisavad KaMS § 71⁷ lg 2 ning TDKS § 88 lg 2 näevad täpsustavana ette, et kui taotluse või avalduse esitamiselt on ette nähtud riigilõiv, ei menetleta taotlust sisuliselt ega tehta avalduses taotletud toimingut enne, kui riigilõiv on tasutud. See on vastavuses RLS § 11 lg-st 2 tuleneva üldise põhimõttega, mille kohaselt riigilõivu tasumist kontrollitakse enne taotletud toimingute tegemist ning lõivu tähtaegselt tasumata jätmisel võidakse jätta taotlus läbi vaatamata.

Ehkki riigilõivu tasumise kohustus on isikul ka kehtiva seaduse alusel, ei sisalda KaMS praegu riigilõivu tasumise korda ja selle tasumata jätmise tagajärge täpsustavaid sätteid. Ka TDKS sätestab §-s 88 vaid üldise põhimõtte, et vastavas seaduses ettenähtud juhtudel tuleb toimingute sooritamise ja dokumentide väljastamise eest tasuda riigilõiv. Seetõttu lähtutakse eriseaduses reguleerimata osas seni täies ulatuses riigilõivuseaduses sätestatust. Eelnõuga nähakse nii KaMS-is kui TDKS-is ette üksikud erisused seoses riigilõivu tasutuks lugemise ning riigilõivu tasumise tähtaegseks lugemisega, arvestades seejuures kahe paralleelse riigilõivu tasumise võimaluse olemasolu ja nende omapärasid.

Olukorras, kus riigilõivu tähtaegse tasumisega on seotud õiguslikud tagajärjed, on oluline tuvastada, millisest hetkest arvates saab lugeda riigilõivu tasutuks. RLS § 11 lg-st 2 on tuletatav, et riigilõivu saab lugeda tasutuks alates selle laekumisest või sularahas tasumisest. Samamoodi nähakse ka kõnesoleva eelnõuga lisatavates KaMS § 71⁸ lg-s 1 ja TDKS § 89 lg-s 1 ette üldreegel, et riigilõiv loetakse tasutuks alates selle laekumisest unikaalse viitenumbri alusel ettenähtud kontole. Samas säilib ka eelnõuga tehtavate muudatuste järel isikutel võimalus tasuda riigilõivu endisel viisil, tehes vastava pangaülekande ilma unikaalse viitenumbrita. Sellega arvestamiseks nähakse kummagi sätte lg-s 1 ette ka teine alternatiiv, mille kohaselt loetakse riigilõiv tasutuks ka juhul, kui Patendiametile – või asjakohasel juhul apellatsioonikomisjonile – on esitatud andmed riigilõivu tasumise kohta. Andmeid, mis sellisel juhul tuleb Patendiametile riigilõivu tasumise kohta esitada, täpsustatakse eraldi eelnõuga

muudetava kaubamärgimääruse §-s 12 ning tööstusdisainilahenduse määruse §-s 12 (vt lisa 1). Ehkki viimati nimetatud võimalus kehtestatakse eelkõige nendele olukordadele mõeldes, kus riigilõiv tasutakse ilma unikaalse viitenumbrita, ei välista see võimalust esitada Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta ka siis, kui riigilõiv tasutakse unikaalset viitenumbrit kasutades. Sellisel juhul lähtutakse riigilõivu tasumise aja määratlemisel sellest, kumb toimus varem, s.o kas riigilõivu tegelik laekumine unikaalse viitenumbri alusel ettenähtud kontole või selle tasumisele viitavate andmete saabumine Patendiametisse.

Kuivõrd riigilõivu tasumisel unikaalse viitenumbri kohta sõltub lõivu tasutuks lugemine selle tegeliku laekumise hetkest (v.a juhul, kui isik esitab Patendiametile ka andmed riigilõivu tasumise kohta ning need saabuvad Patendiametisse varem), tuleb praktikas arvestada võimalike viivitustega riigilõivu laekumisel, mis ei ole tingitud maksjast. Näiteks võib Patendiametil kuluda aega, enne kui taotluse või avalduse esitajale jõutakse väljastada unikaalne viitenumber riigilõivu tasumiseks, arvestades, et KaMS § 36 lg 5 ja TDKS § 28 lg 8 järgi väljastatakse viitenumber alles pärast taotluse andmete ja dokumentide kontrollimist. Samuti võib riigilõivu tasumiseks tehtud pangaülekanne viibida näiteks puhkepäevade või riigipühade tõttu või muudel põhjustel, mis mõjutavad pankadevaheliste maksete tegemist. Olukorras, kus riigilõivu tasumiseks on ette nähtud kindel tähtaeg või konkreetne tähtpäev, võib makse laekumine seega hilineda sõltumata sellest, et makse tegija on esitanud pangale vajaliku maksekorralduse õigeaegselt. Kirjeldatud puhkudega arvestamiseks kehtestatakse eelnõuga KaMS § 71⁸ lg 2 ja TDKS § 89 lg 2, mille kohaselt loetakse riigilõiv tähtaegselt tasutuks ka juhul, kui ettenähtud summas riigilõiv on unikaalse viitenumbri alusel laekunud ettenähtud kontole kolme pangapäeva jooksul Patendiameti poolt unikaalse viitenumbri väljastamisest arvates.

3.2.3. Muudatused teadete edastamise korras ja vorminõuetes

Seoses kaubamärke ja tööstusdisainilahendusi puudutavate taotluste ja avalduste elektroonilise menetlusega edastab Patendiamet teateid aina enam elektrooniliselt, s.o e-posti teel. Eelnõuga luuakse selleks vastavad võimalused, kaotades KaMS-is ja TDKS-is viited teadete kirjaliku edastamise kohustusele. Sel põhjusel on **eelnõu § 1 p-ga 17** muudetud KaMS § 37 lg-t 1 ning **eelnõu § 11 p-dega 19, 21 ja 22** muudetud TDKS § 35 lg-t 1, §-e 37 ja 38. Vt muudatuste kohta teadete edastamise korras ka seletuskirja p 3.5.4.

Eelnõu § 11 p-ga 13 tunnistatakse kehtetuks TDKS § 28 lg 2, mille kohaselt posti teel esitatud registreerimistaotluse saabumise päevaks loetakse selle Patendiametisse saabumise päev. Säte on ebavajalik, kuivõrd põhimõtte, et registreerimistaotluse esitamise päeva määramisel lähtutakse selle Patendiametisse saabumise päevast, tuleneb ka TDKS § 28 lg-st 3.

3.2.4. Üleminek digitaalsele kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse tunnistusele

Seoses elektroonilise menetluse kasutuselevõtuga on Patendiametil peagi võimalik üle minna ka kaubamärgitunnistuste ja tööstusdisainilahenduse tunnistuste digitaalsel kujul väljaandmisele. Praegu väljastatakse nimetatud dokumendid paber kandjal, kusjuures nende vormistamise nõuded on vastavalt KaMS § 49¹ lg-s 5 ja TDKS § 55² lg-s 4 sisalduva volitusnormi alusel kehtestatud kaubamärgimääruse 3. peatükis ja tööstusdisainilahenduse määruse 4. peatükis. Eelnõuga tehakse võimalikuks digitaalsete tunnistuste elektrooniline väljastamine, tunnistades **eelnõu § 1 p-ga 27** ja **§ 11 p-ga 23** kehtetuks vastavalt KaMS § 49¹ lg 2 ja TDKS § 55² lg 2 ning täiendades **eelnõu § 1 p-ga 28** ja **§ 11 p-ga 24** vastavalt KaMS § 49¹ lg-ga 2¹ ning TDKS § 55² lg-ga 2¹. Lisatavad sätted näevad üldreeglina ette, et vastavalt

kas kaubamärgitunnistus või tööstusdisainilahenduse tunnistus antakse välja digitaalsena. Soovides tunnistust paber kandjal, säilib kaubamärgiomanikul või tööstusdisainilahenduse omanikul võimalus taotleda tunnistuse paber kandjal ära kirja väljastamist, esitades selleks vastavasisulise avalduse ja tasudes riigilõivu. Ära kirja taotlemiseks ei kehtestata ajalist piirangut. Taotleja võib juba taotluse esitamisel või muul ajal enne tunnistuse väljastamist avaldada soovi saada sellest ühtlasi ka paber kandjal ära kiri. Samuti võib kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse omanik taotleda igal ajal pärast tunnistuse välja andmist sellest paber kandjal ära kirja väljastamist. Ära kiri antakse välja 20 tööpäeva jooksul avalduse esitamisest, ent mitte enne nõutava riigilõivu tasumist. Eelnõu §-ga 8 täiendatakse RLS § 113 lg-t 2, nähes tunnistuse ära kirja väljastamise eest ette kohustuse tasuda riigilõiv samas summas tunnistuse duplikaadi väljastamise eest tasutavaga, s.o kehtiva määra alusel 16 eurot.

Seoses digitaalsele tunnistustele üleminekulga muudetakse seaduse rakendamiseks paralleelse määrusega vajalikus ulatuses ka kaubamärgimääruse 3. peatükis ja tööstusdisainilahenduse määruse 4. peatükis sätestatud vorminõudeid, samuti täpsustatakse tunnistuse välja andmise korda. Uue korra järgi antakse digitaalne tunnistus välja PDF-vormingus ja saadetakse Patendiameti juhi poolt digitaalselt allkirjastatuna kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse omaniku või tema esindaja e-posti aadressil (vt lisa 1, § 1 p-ga 49 muudetavad kaubamärgimääruse § 77 lg-d 1 ja 3; § 2 p-ga 45 muudetavad tööstusdisainilahenduse määruse § 76 lg-d 1 ja 3). Kui taotleja esitab avalduse tunnistuse paber kandjal ära kirja väljastamiseks, teeb Patendiamet digitaalsest tunnistusest väljatrüki ning see antakse Patendiameti juhi poolt omakäeliselt allkirjastatuna kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse omanikule või tema esindajale üle Patendiametis kohapeal või saadetakse tähitud postiga (vt lisa 1, § 1 p-ga 48 muudetavad kaubamärgimääruse § 77 lg-d 2 ja 3; § 2 p-ga 45 muudetavad tööstusdisainilahenduse määruse § 76 lg-d 2 ja 3).

Eelnõu § 1 p-ga 30 täpsustatakse ka KaMS § 49¹ lg-s 5 sisalduvat volitusnormi. Sätte kehtivast sõnastusest tuleneb volitusnorm sätestada kaubamärgimääruses kaubamärgitunnistuse vorminõuded ja selle plangi vormistamise kord. Praktikas vajab aga määrusega täpsustamist ka kaubamärgitunnistuse ning selle paber kandjal ära kirja välja andmise kord. Eelnõuga kehtestatava sõnastuse kohaselt näeb sätte ette, et kaubamärgitunnistuse vorminõuded ja selle välja andmise kord kehtestatakse kaubamärgimäärusega. Sama sõnastusega on ka kehtiva TDKS § 55² lg-s 4 sisalduv volitusnorm tööstusdisainilahenduse tunnistuse kohta.

KaMS-is ja TDKS-is säilitatakse vastavalt kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse tunnistuse duplikaadi taotlemise võimalus (vt KaMS § 49¹ lg 4 ja TDKS § 55² lg 3). Arvestades digitaalsele tunnistusele üleminekut ning võimalust taotleda sellest igal ajal paber kandjal ära kirja väljastamist, säilitab tunnistuse duplikaadi väljastamise võimalus olulisuse eelkõige varem, s.o enne tunnistuste digitaalsele välja andmisele üleminekut, välja antud paber kandjal tunnistuste osas. Seoses digitaalse tunnistusega võib duplikaadi taotlemine tulla kõne alla juhul, kui kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse omanik vajab paber kandjal ära kirja asemel duplikaati digitaalsest tunnistusest endast.

Kuivõrd kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse tunnistuste digitaalsel kujul välja andmine ei ole praegu veel tehniliselt võimalik, vastavad arendustööd on pooleli, nähakse eelnõu §-ga 13 ette, et käesolevas alajaotises kirjeldatud muudatused jõustuvad 1. jaanuaril 2019.

3.2.5. Originaaldokumentide esitamise nõude leevendamine

Seoses üleminekuga elektroonilisele menetlusele ning taotluste ja avalduste elektroonilise esitamise aina suuremale populaarsusele on osutunud ebamõistlikuks kehtiva õiguse nõue, et Patendiametile tuleb esitada dokumendist kas originaaldokument või selle notariaalselt või Patendiameti poolt ametlikult kinnitatud ära kiri (vt kehtiva kaubamärgimääruse § 2 lg 3, tööstusdisainilahenduse määruse § 1 lg 1). Originaaldokumentide esitamise nõue tähendab sisuliselt seda, et isegi kui taotlus või avaldus esitatakse elektrooniliselt, tuleb isikul esitada avaldusele lisatud dokumendid, mis ei ole digitaalselt allkirjastatud ja seega on käsitatavad originaaldokumentidena, patendiametile paber kandjal originaalide või kinnitatud ära kirjadena.

Eelnõu rakendamiseks sellega paralleelselt ette valmistatud ja samaaegselt jõustuva kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse muutmise määrusega nähakse ette võimalus esitada Patendiametile dokumendist ka selle kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koopia, kui seaduses või määruuses ei ole sätestatud teisiti (vt lisa 1, § 1 p 2 ja § 2 p 2). Põhjendatud kahtluse korral koopia õigsuses säilib Patendiametil õigus nõuda originaaldokumendi või selle notariaalselt kinnitatud ära kirja esitamist. Kõnesoleva eelnõu **§ 1 p-ga 34** ning **§ 11 p-dega 26 ja 28** tehakse ka KaMS § 50¹ lg-s 3 ning TDKS-i § 73¹ lg-s 3 ja § 76 lg-s 2 vajalikud muudatused, võimaldamaks esitada Patendiametile dokumendi originaali või kinnitatud ära kirja asemel ka selle koopia. Eelnõu **§ 1 p-ga 37** kaotatakse samal põhjusel KaMS § 50⁵ lg-st 2 nõue, et litsentsi kohta registrisse kande tegemiseks esitatava litsentsilepingu väljavõtte vastavus originaalile peab olema Patendiameti poolt kinnitatud, ning eelnõu **§ 11 p-ga 28** TDKS § 76 lg-st 2 nõue, et avaldusele tuleb lisada litsentsileping, selle kinnitatud ära kiri või väljavõtte neist. Koostoimes kõnesoleva eelnõu rakendamiseks muudetava kaubamärgimääruse § 2 lg-ga 1 ja tööstusdisainilahenduse määruse § 1 lg-ga 1 piisab edaspidi nii kaubamärgi kui tööstusdisainilahenduse litsentsi kohta registrisse kande tegemiseks ka litsentsilepingu väljavõtte koopia esitamisest.

3.3. KaMS-is tehtavad muudatused seoses EL-i kaubamärgi määruse (EL) 2017/1001 rakendamisega

Eelnõu § 1 p-ga 1 asendatakse KaMS-is läbivalt sõnad „Ühenduse kaubamärk“ sõnadega „Euroopa Liidu kaubamärk“ vastavas käändes ning **eelnõu § 1 p-ga 2** asendatakse sõnad „Ühenduse kaubamärgi määruus“ läbivalt sõnadega „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruus (EL) 2017/1001“. Kirjeldatud muudatused puudutavad KaMS § 11 lg 1 p-e 6 ja 7, § 71³ lg-id 2 ja 5, § 71⁵ ning § 72 lg-t 10. Samad muudatused tehakse ka KaMS § 1 lg-s 1, §-s 71¹, § 71³ lg-tes 2-3, §-s 71⁴ ja § 71⁶ lg-s 1, ent erinevalt eespool nimetatutest kehtestatakse need sätted kõnesoleva eelnõuga tervikuna uues sõnastuses. Samuti asendatakse **eelnõu § 1 p-ga 54** KaMS §-s 71⁵ sõnad „Ühenduse kaubamärgikohus“ sõnadega „Euroopa Liidu kaubamärgi kohus“ vastavas käändes.

Kirjeldatud muudatustega rakendatakse Eesti õiguses Euroopa Liidu määrused. Mõiste „Ühenduse kaubamärk“ asendamine „Euroopa Liidu kaubamärgiga“ nähti ette määrusega (EL) 2015/2424 (art 1 p-d 1 ja 2), millega muudeti määrust (EÜ) nr 207/2009 ning mille üks eesmärk oli seoses Lissaboni lepingu jõustumisega ajakohastada määruse (EÜ) nr 207/2009 terminoloogiat²¹. Seoses kaubamärgi nimetuse muutmisega nimetati ka senised Ühenduse kaubamärgikohtud ümber EL-i kaubamärkide kohtuteks (määruse (EL) 2015/2424 art 1 p 3). Vastavad määruse (EÜ) nr 207/2009 muudatused jõustusid määruse (EL) 2015/2424 art 4 kohaselt 23. märtsil 2016. Praeguseks on määrus (EÜ) nr 207/2009 tunnistatud kehtetuks ja

²¹ Määruse (EL) 2015/2424 põhjenduspunkt 2.

asendatud määrusega (EL) 2017/1001, kusjuures viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena uuele määrusele (vt määruse (EL) 2017/1001 art 211).

Eelnõu § 1 p-ga 3 muudetakse KaMS § 1 lg-t 1, milles on välja toodud KaMS-i reguleerimisala. Eestis registreeritud kaubamärkide kõrval reguleerib seadus teatud juhtudel ka Euroopa Liidu õigusaktide alusel Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti poolt välja antava EL-i kaubamärgiga seonduvaid küsimusi. Sätte kehtivas sõnastuses viidatud määrus (EÜ) nr 40/94 on aga tänaseks kehtetuks tunnistatud ning asendatud määrusega (EL) 2017/1001. Eelnõuga ajakohastatakse KaMS § 1 lg-t 1, asendades sättes viited kehtivuse kaotanud õigusaktile viidetega praegu kehtivale EL-i kaubamärgi määrusele.

Samuti uuendatakse sättes kasutatavaid termineid. Lisaks „Ühenduse kaubamärgi“ asemel „Euroopa Liidu kaubamärgile“ viitamisele asendatakse ka „Siseturu Ühtlustamise Amet“ uue nimetusega „Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet“. Paralleelselt mõiste „Euroopa Liidu kaubamärk“ kasutuselevõttuga muudeti määruse (EL) 2015/2424 art 1 p-ga 7 ka Euroopa Liidu kaubamärke välja andva ameti nimetus, põhjendades seda sellega, et uus nimetus kajastab paremini ameti tegelikku tööd.²² Kuivõrd ameti nimetuse muutus puudutab ka Ühenduse disainilahendusi, on vastav muudatus **eelnõu § 11 p-ga 1** tehtud ka TDKS-is.

Eelnõu § 1 p-ga 47 täiendatakse KaMS § 71 lg-ga 4, mille kohaselt Euroopa Liitu nimetava rahvusvahelise registreeringu muutmisel rahvusvaheliseks registreeringuks, milles Eesti Vabariik on märgitud lepinguosaline, või riigisiseseks taotluseks vastavalt EL-i kaubamärgi määruse artiklile 202 kohaldatakse kõnesoleva seaduse §-s 71³ sätestatud ulatuses, milles EL-i kaubamärgi määrusest ei tulene teisiti.

EL-i kaubamärgi määruse art 202 võimaldab rahvusvahelise registreeringu taotlejal, kelle Euroopa Liitu nimetavast rahvusvahelisest registreeringust on keeldutud või see kaotab kehtivuse, taotleda Euroopa Liitu nimetava registreeringu muutmist riigisiseseks kaubamärgitaotluseks või Madridi protokollis osaliseks olevat liikmesriiki nimetavaks registreeringuks, kui kõnesolevat liikmesriiki nimetavat registreeringut oli muutmise taotlemise kuupäeval võimalik teha otse Madridi protokollis²³ alusel. Nimetatud juhtudel kohaldatakse EL-i kaubamärgi määruse art 202 lg 1 p-de a ja b kohaselt muutmistaotlusele määruse samu sätteid (art-d 139–141), mida kohaldatakse EL-i kaubamärgi taotluse või EL-i kaubamärgi muutmisel riigisiseseks taotluseks. Sellest tulenevalt on põhjendatud reguleerida ka Eesti riigisiseses õiguses nende taotluste vastuvõtmist ja menetlemist ühetaoliselt, kohaldades neile KaMS §-s 71³ sätestatud, arvestades seejuures võimalikke EL-i kaubamärgi määrusest tulenevaid erisusi.

Kõige olulisem erisus, millega kõnealuste muutmistaotluste osas tuleb KaMS § 71³ lg-te 1 ja 2 kohaldamisel arvestada, seisneb kuupäevas, mis loetakse riigisisese taotluse esitamise kuupäevaks. Nimelt tuleneb EL-i kaubamärgi määruse art 202 lg-st 2, et Eesti riigisisese kaubamärgitaotluse puhul, mis tuleneb Euroopa Liitu nimetava rahvusvahelise registreeringu muutmisest, kohaldatakse Madridi protokollis art 3 lg 4 kohase rahvusvahelise registreeringu kuupäeva või Madridi protokollis art 3 *ter* lg 2 kohase Euroopa Liidule kaitse laiendamise kuupäeva, kui viimane tehti pärast rahvusvahelist registreerimist, või selle registreeringu

---

²² Samas.

²³ Märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi protokollis kokkulepe. – RT II 1998, 36, 68. Eesti liitus protokolliga 18.08.1998. a ning see jõustus Eesti suhtes 18.11.1998. a. Vt osalisriikide loetelu http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=8.

prioriteedikuupäeva ja vajaduse korral selle riigi kaubamärgi vanemust, mida taotletakse EL-i kaubamärgi määruse art 191 kohaselt.

Eelnõu § 1 p-ga 48 muudetakse KaMS § 71¹. Lõikes 1 tehtavad muudatused on üksnes terminoloogilised. Võrreldes kehtiva sõnastusega viidatakse sättes „Ühenduse kaubamärgi“ asemel „Euroopa Liidu kaubamärgile“, „Ühenduse kaubamärgi määruse“ asemel „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1001“ ning „Siseturu Ühtlustamise Ameti“ asemel „Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile“. Lõikes 2 tehakse muudatus, mille kohaselt Patendiamet on EL-i kaubamärgi määruse tähenduses tööstusomandi õiguskaitse keskamet. Varasem termin „tööstusomandi keskamet“ ei olnud päris korrektne, kuivõrd EL-i kaubamärgi määruuses on kasutatud terminit „liikmesriigi tööstusomandi õiguskaitse keskamet“²⁴.

Eelnõu § 1 p-ga 49 tunnistatakse KaMS § 71² kehtetuks. Selle põhjuseks on asjaolu, et alates määruse (EL) 2015/2424 jõustumisest ei ole enam võimalik esitada EL-i kaubamärgi taotlusi riigisisesele patendiametile, vaid need tuleb esitada otse Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile. Kui varem nägid määruse (EÜ) nr 207/2009 art 25 lg 1 p-d a ja b ette, et taotlus Ühenduse kaubamärgi saamiseks esitatakse taotleja valikul Siseturu Ühtlustamise Ametile või liikmesriigi tööstusomandi õiguskaitse keskametile või Beneluxi intellektuaalomandi büroole, siis määruse (EL) 2015/2424 art 1 p-ga 25 muudeti vastavat sätet ning nähti ette, et EL-i kaubamärgi taotlus esitatakse otse Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile. Määruse (EL) 2015/2424 põhjenduse 24 kohaselt oli muudatuse põhjuseks asjaolu, et liikmesriikide tööstusomandi õiguskaitse keskametitele ja Beneluxi intellektuaalomandi büroole esitatavate EL-i kaubamärgi taotluste hulk oli väike ning see oli järk-järgult vähenenud. Kehtivas EL-i kaubamärgi määruuses sisaldub vastav säte art 30 lg-s 1.

Seoses vastava muudatusega EL-i kaubamärgi määruuses vähenesid ka Eesti Patendiameti ülesanded. Kui varem kehtinud regulatsiooni alusel pidi liikmesriigi tööstusomandi õiguskaitse keskamet, kelleks Eestis on Patendiamet, võtma vajalikud meetmed taotluse edastamiseks Euroopa Liidu vastavale ametile, siis alates 23. märtsist 2016, mil määruse (EL) 2015/2424 asjassepuutuvad sätted jõustusid, Patendiametil seda kohustust enam pole.

Eelnõu § 1 p-dega 50 ja 51 muudetakse KaMS 71³ lg-d 1 ja 3. Vastav paragrahv reguleerib EL-i kaubamärgi taotluse või EL-i kaubamärgi muutmist Eesti riigisisese kaubamärgi taotluseks. Selles osas ei ole EL-i kaubamärgi määruse asendamisega olulisi muudatusi tehtud. Regulatsiooni on küll täpsustatud, ent seda on tehtud Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametis toimuva menetluse osas, mis ei too kaasa riigisisese õiguse muutmise vajadust.

Lõikes 1 tehtavaks muudatuseks on peale sõna „Ühenduse“ asendamise sõnadega „Euroopa Liidu“ vaid see, et parandatakse viide määruse „3. osas“ sätestatule õige viitega EL-i kaubamärgi määruse „XI peatüki 3. jaos“ sätestatule, milles on reguleeritud EL-i kaubamärgi taotluse või EL-i kaubamärgi muutmise riigisiseseks taotluseks.

Lõikes 3 asendatakse sõna „Ühenduse“ sõnadega „Euroopa Liidu“ ning endine asutuse nimetus „Siseturu Ühtlustamise Amet“ nimetusega „Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet“. Ühtlasi parandatakse viide määruse art-le 108 õige viitega EL-i kaubamärgi määruse art-le 139. Samuti muudetakse lõikes 3 sisalduvat loetelu dokumentidest, mis tuleb Patendiametile seoses muutmistaotlusega esitada. Uue EL-i kaubamärgi määruse art 141 lg 2 järgi ei kohaldata EL-i

---

²⁴ Vt EL-i kaubamärgi määruse art 39 lg 5, art 43 lg 2, art 120 lg 2 p c ja lg 3 ning art 195 lg 2.

kaubamärgi taotluse või EL-i kaubamärgi suhtes, mis edastatakse kooskõlas art-ga 140, riigisiseseid vorminõudeid, mis erinevad vastavas määruses ja selle kohaselt vastu võetud õigusaktides sätestatutest või mis täiendavad neid. EL-i kaubamärgi määruse art 141 lg 3 järgi on tööstusomandi õiguskaitse keskametil, kellele muutmistaotlus on edastatud, õigus nõuda taotlejalt vähemalt kahekuulise tähtaja jooksul: a) taotluse esitamise riigisisese lõivu maksmist; b) taotluse ja sellele lisatud dokumentide tõlget ühte kõnealuse riigi riigikeeltest; c) kättetoimetamisadressi nimetamist kõnealuses riigis; d) sellise hulga kaubamärgi kujutiste esitamist, nagu on ette näinud kõnealune riik. Võrreldes kehtiva KaMS § 71³ lg 3 p-ga 4 asendatakse kohustus esitada andmed riigilõivu tasumise kohta viitega kohustusele tasuda riigilõiv. Muudatus on tingitud elektroonilise menetlustarkvara kasutuselevõtust, vt seletuskirja p-d 2.2 ja 3.2.2. Samuti piiratakse kehtiva KaMS § 71³ lg 3 p-st 1 tulenevat kohustust esitada muutmise taotluse ja kõigi sellega kaasnevate dokumentide tõlge eesti keelde, asendades see kohustusega esitada üksnes kaupade ja teenuste loetelu tõlge, ning kaotatakse kohustus esitada Patendiametile kaubamärgi reproduktsioon (vrd kehtiv KaMS § 71³ lg 3 p 3). Need muudatused on tingitud asjaolust, et praktikas ei vaja Patendiamet muutmistaotluse läbivaatamiseks kogu taotluse ja sellega kaasnevate dokumentide tõlgete ega kaubamärgi reproduktsiooni esitamist, vaid saab muutmistaotluse menetlemiseks vajaliku teabe muudest allikatest.

Eelnõu § 1 p-ga 52 täiendatakse KaMS § 71³ lg-ga 6, mille kohaselt kohaldatakse KaMS §-s 71³ sätestatud ka Euroopa Liidu kollektiivkaubamärgi taotluse või kollektiivkaubamärgi muutmisel riigisiseseks kollektiivkaubamärgi taotluseks. EL-i kaubamärgi määrus ei näe Euroopa Liidu kollektiivkaubamärkide puhul ette erisusi seoses muutmistaotluste esitamise ja menetlemisega.

Seoses Euroopa Liidu sertifitseerimismärkide (edaspidi *EL-i sertifitseerimismärk*) muutmisega riigisiseseks märgiks sätestab EL-i kaubamärgi määruse art 93, et EL-i sertifitseerimismärgi taotlust või registreeritud EL-i sertifitseerimismärki ei muudeta, kui asjaomase liikmesriigi riigisiseste õigusaktidega ei nähta ette garantiivõi sertifitseerimismärkide registreerimist direktiivi (EL) 2015/2436 art 28 kohaselt. Eestis näeb KaMS 6. peatükk ette üksnes garantiimärgi registreerimise, kehtiva õiguse alusel Eestis sertifitseerimismärke ei registreerita. Eesti garantiimärgi ning EL-i sertifitseerimismärgi vahel on seejuures olulisi erinevusi. Näiteks, erinevalt EL-i sertifitseerimismärgist, mida võivad EL-i kaubamärgi määruse art 83 lg 2 järgi taotleda vaid isikud, kes ei tegele äritegevusega, mis on seotud sertifitseeritud kaupade tarnimisega või teenuste pakkumisega, ei esine Eesti garantiimärgi registreerimisel analoogset piirangut. Lisaks on Eesti garantiimärgi kasutamise õigus igal isikul, kelle kaubal või teenusel on garantiimärgi põhikirjas sätestatud tunnused ja kes maksab garantiimärgi omanikule tasu (KaMS § 63 lg 3), kusjuures põhikiri peab sisaldama kaupade või teenuste nõutavate ühiste tunnuste loetelu (KaMS § 62 lg 1 p 2). EL-i sertifitseerimismärgi iseloomustab aga nõue, et selle kasutamiseks peab märgi omanik olema kasutaja sertifitseerinud, kinnitades sellega tema vastavust sertifitseerimismärgi kasutamiseks esitatud nõuetele (vt EL-i kaubamärgi määruse art 83 lg 1). Eeltoodud põhjustel ei ole võimalik muuta EL-i sertifitseerimismärki Eesti kehtivas õiguses sätestatud garantiimärgiks. Edaspidi võib see osutada võimalikuks seoses Eesti garantiimärgi sisu võimaliku muutmisega tulenevalt direktiivi (EL) 2015/2436 ülevõtmisest Eesti õiguses.

Eelnõu § 1 p-ga 53 muudetakse KaMS § 71⁴, et sätet täpsustada.

Vastava paragrahvi vajalikkus on tingitud asjaolust, et EL-i kaubamärgi määruse art 39 võimaldab Eestis registreeritud varasema kaubamärgi või Madridi protokollil alusel Eestis kehtiva kaubamärgi omanikul nõuda EL-i kaubamärgile varasema kaubamärgi vanemust

Eestis. EL-i kaubamärgi määruse art 39 lg 2 järgi seisneb vanemuse toime selles, et isegi kui EL-i kaubamärgi omanik loobub varasemast kaubamärgist või laseb sellel aeguda, on tal jätkuvalt samad õigused, nagu tal oleksid olnud siis, kui varasem kaubamärk oleks endiselt registreeritud. Lõige 3 näeb aga ette, et EL-i kaubamärgile nõutud vanemus lakkab olemast, kui varasem kaubamärk, mille vanemust nõutakse, tunnistatakse kehtetuks (s.o KaMS-i terminoloogia kohaselt kaubamärgiomaniku ainuõigus tunnistatakse tühiseks) või tühistatakse (s.o KaMS-i terminoloogia kohaselt kaubamärgiomaniku ainuõigus tunnistatakse lõppenuks). Lõike 3 teine lause lisab, et kui varasem kaubamärk tühistatakse, siis vanemus lakkab olemast, tingimusel et tühistamine jõustub enne EL-i kaubamärgi taotluse esitamise kuupäeva või prioriteedikuupäeva. Eelnevast tulenevalt on vajalik, et Eesti KaMS võimaldaks nende Eestis kehtivate riigisiseste kaubamärkide puhul, mille vanemust on nõutud EL-i kaubamärgile, esitada kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamise või lõppenuks tunnistamise hagi ka olukorras, kus see varasem kaubamärk on registrist kehtivusaja pikendamata jätmise tõttu või kaubamärgist loobumise tõttu kustutatud. Vastasel juhul säilib neil riigisisestel kaubamärkidel EL-i kaubamärgi määruse art 39 lg 2 järgi vanemusest tulenev toime vaatamata sellele, et nad on registrist kustutatud.

Ehkki uues EL-i kaubamärgi määruses on asjakohastes sätetes tehtud määrusega (EÜ) nr 40/94 võrreldes muudatusi, ei kaasne nendega vajadust riigisisese õiguse muutmiseks. Eelnõuga siiski täpsustatakse KaMS § 71⁴, jättes sättest välja sõnaselged viited KaMS §-dele 52 ja 53. Selle põhjuseks on asjaolu, et EL-i kaubamärgi määruse art 74 lg 3 järgi kohaldatakse määruse I–VII peatükki ja IX–XIV peatükki ka Euroopa Liidu kollektiivkaubamärkide suhtes sel määral, mil VIII peatüki 1. jaoga ei ole ette nähtud teisiti. Viidatud VIII peatüki 1. jao sätetest ei tulene erisusi seoses riigisisese (kollektiiv)kaubamärgi vanemuse nõudmisega. Sama põhimõtte on sätestatud ka EL-i kaubamärgi määruse art 83 lg-s 3, mis käsitleb EL-i sertifitseerimismärke. Järelikult kohalduvad EL-i kaubamärgi määruse art-d 39 ja 40 ka kollektiivkaubamärkide ja sertifitseerimismärkide puhul. Erinevalt tavalistest kaubamärkidest tunnustab KaMS § 64 kollektiivkaubamärkide ja garantiimärkide puhul lisaks §-dest 52 ja 53 tulenevatele ka täiendavaid kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks või lõppenuks tunnistamise aluseid. Kuivõrd EL-i kaubamärgi määruse art 39 lg 3 ei erista selle varasema kaubamärgi kehtetuks tunnistamise või tühistamise aluseid, mille vanemust nõutakse, ei ole põhjendatud piirduda KaMS §-s 71⁴ vaid viitega KaMS §-dest 52 ja 53 tulenevatele alustele. Hõlmata tuleks ka muud võimalikud juhud, mil kaubamärgiomaniku ainuõigus võidakse tunnistada tühiseks või lõppenuks, sh eelkõige KaMS §-st 64 tulenevad täiendavad alused. Seetõttu on eelnõuga asendatud konkreetset viited KaMS §-dele 52 ja 53 üldise viitega, mille kohaselt kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamist või lõppenuks tunnistamist on võimalik nõuda „vastavalt käesolevale seadusele.“

Eelnõu § 1 p-ga 55 muudetakse KaMS § 71⁶ lg-t 1. Võrreldes seni kehtinud sõnastusega asendatakse viited „Ühenduse kaubamärgile“ viidetega „Euroopa Liidu kaubamärgile“. Samuti parandatakse viide määruse artikli 159a punktile 5 õige viitega EL-i kaubamärgi määruse art 209 lg-le 5. Täiendavalt lisatakse viited EL-i kaubamärgi määruse art-tele 137 ja 138, millest sarnaselt art 209 lg-ga 5 tulenevad võimalused keelata EL-i kaubamärgi Eestis kasutamine, tuginedes Eestis kehtivale varasemale õigusele (art 137) või kohaliku tähendusega varasemale õigusele (art 138).

3.4. Muudatused seoses vandeadvokaatidel patendivoliniku kutse saamise lihtsustamisega PatVS § 2 lg 3 p-s 2 nimetatud kutsetegevuse valdkonnas (kaubamärk, tööstusdisainilahendus ja geograafiline tähis)

Eelnõu § 7 p-ga 3 täiendatakse PatVS § 14 lg-ga 3, mille esimese lause kohaselt võib patendivoliniku kutse PatVS § 2 lg 3 p-s 2 nimetatud kutsetegevuse valdkonnas (s.o kaubamärk, tööstusdisainilahendus ja geograafiline tähis) saada ka vandeadvokaat, kelle puhul on tõendatud advokaadibüroos pidev õigusteenuse osutamine vastavas valdkonnas viimase nelja aasta jooksul. Kehtiva õiguse kohaselt peab isik patendivoliniku kutse saamiseks olema töötanud enne kutse taotlemist selles valdkonnas, milles ta kutset taotleb, vähemalt viimased neli aastat patendivoliniku juures või patendivoliniku äriühingus, kusjuures kuni kahe aasta ulatuses arvestatakse nõutava staaži hulka ka Patendiametis vastavas valdkonnas töötamise aeg (vt PatVS § 14 lg 1 p 5 ja lg 2). Seega lihtsustab eelnõuga tehtav muudatus vandeadvokaadil kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise valdkonnas patendivoliniku kutse omandamist, lugedes nõutava staaži täidetuks ka advokaadibüroos vastavas valdkonnas õigusteenuse osutamisega. Sarnaselt kehtiva PatVS § 14 lg-s 2 sätestatuga näeb eelnõuga lisatava lõike 3 teine lause ette, et advokaadibüroos töötamise aja ning seega nõutava staaži hulka arvestatakse ka Patendiametis vastavas valdkonnas töötamise aeg, kuid mitte rohkem kui kaks aastat. Samuti arvestatakse staaži hulka patendivoliniku juures või patendivoliniku äriühingus vastavas valdkonnas töötamise aeg.

Vandeadvokaadi vastavust lisatava § 14 lg-st 3 tulenevatele nõuetele hindab patendivoliniku kutsekomisjon (vt PatVS § 15 lg 1, § 16 lg 3 ja § 18 lg 1). Kuivõrd praktikas võib tekitada raskusi määratlemine, mida tähendab „pidev õigusteenuse osutamine vastavas valdkonnas“, ning hindamine, kas konkreetsel juhul on see nõue täidetud, täiendatakse PatVS § 14 ka lg-ga 4, mis näeb ette volitusnormi, mille alusel valdkonna eest vastutav minister võib määrusega täpsustada nõuded, millele advokaadibüroos osutatud õigusteenus peab lõikes 3 nimetatud tingimuse täitmiseks vastama, ning nendele nõuetele vastavuse tõendamise korra. Jätmaks justiitsministrile piisava ajavaru vastavate reeglite määrusega kehtestamiseks, lükatakse eelnõu § 7 p 3 jõustumine edasi kuni 1. juulini 2019 (vt eelnõu § 13).

Kirjeldatud muudatusest tingituna on **eelnõu § 7 p-dega 4–7** täpsustatud PatVS § 16 lg 1 p-d 2 ja 3, § 18 lg 1 p 1 ja lg 2 ning § 20 lg 1 p 3. Vastavad muudatused tulenevad otseselt § 14 lg 3 lisandumisest ning on vajalikud selle sättega tehtava muudatuse rakendamiseks. Sarnaselt eelnõu § 7 p-ga 3 jõustuvad ka p-d 4–7 1. juulil 2019 (vt eelnõu § 13).

3.5. Muudatused seoses ühise esindaja ja patendivoliniku esindusõigusega ning Patendiameti teadete edastamise korraga

3.5.1. Ühise esindaja esindusõiguse ulatuse täpsustamine

Eelnõu § 1 p-ga 6 tunnistatakse kehtetuks KaMS § 13 lg 3 viimane lause, mis piirab ühise esindaja esindusõiguse ulatuse taotlejate nimel kõigi taotluse menetlemisega seotud toimingute sooritamiseiga. Samasisuline muudatus tehakse **eelnõu § 11 p-ga 10** ka TDKS § 25 lg-s 3. Selle tagajärjel saab ühine esindaja sooritada talle antud volituste piires taotlejate või õiguste omanike nimel kõiki toiminguid, mida seaduse kohaselt saab sooritada taotleja või õiguse omanik isiklikult.

Esindusõiguse ulatuse täpsustamisega seonduvad ka **eelnõu § 11 p-ga 9** TDKS § 25 lg-s 1 ning **§ 11 p-ga 10** TDKS § 25 lg 3 esimeses lauses tehtavad sõnastuslikud täpsustused. Nimelt asendatakse neis sätetes, mis viitavad toimingutele, mida asjast huvitatud isik teeb Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis kas isiklikult või esindaja vahendusel, sõnad „registreerimise ja jõushoidmisega seotud toimingud“ sõnadega „tööstusdisainilahendusala seotud toimingud“ vastavas käändes. Ehkki sätete eesmärk on hõlmata

kõik toimingud, mida Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis on võimalik teha, on kehtiv sõnastus ebaselge ning kitsendav, viidates vaid registreerimise ja jõushoidmisega seonduvatele toimingutele. Mitmeti mõistetavuse vältimiseks ühtlustatakse sätete sõnastus KaMS §-ga 13, milles on kasutatud terminit „kaubamärgialased toimingud“.

3.5.2. Patendivolniku esindusõiguse tõendamise lihtsustamine

Eelnõu § 7 p-ga 2 täiendatakse PatVS-i § 3 lg-ga 1³, mille kohaselt patendivolniku esindusõiguse olemasolu eeldatakse, kui ta esindajana teeb toiminguid või osaleb menetluses Patendiametis või tööstusomandi apellatsioonikomisjonis. Esindusõiguse olemasolus kahtluse korral on Patendiametil või tööstusomandi apellatsioonikomisjonil õigus nõuda patendivolnikult volikirja esitamist. Sarnane säte lisatakse ka eelnõuga muudetavatesse eriseadustesse, täiendades **eelnõu § 1 p-ga 7** ja **§ 11 p-ga 11** vastavalt KaMS-i § 13 lg-ga 4 ning TDKS-i § 25 lg-ga 4. Tegemist on samasuguse esindusõiguse eeldusega, nagu kehtib tsiviil- ja halduskohtumenetluses advokaadi puhul (TsMS § 226 lg 1 kolmas lause, HKMS § 35 lg 4). Vaatamata sellele, et Patendiamet ja tööstusomandi apellatsioonikomisjon saavad eelnõu kohaselt eeldada patendivolniku esindusõiguse olemasolu ega pea seda iga kord kontrollima, on patendivolniku esindusõiguse aluseks siiski kehtiv volitus. Selle täpsustamiseks ja igasuguse kahtluse vältimiseks täiendatakse **eelnõu § 7 p-ga 1** PatVS-i § 3 lg-ga 1 (senine lg 1 loetakse lg-ks 1¹), mille kohaselt patendivolniku esindusõiguse sisu ja kestuse määrab kehtiv volitus.

Ehkki kõnesoleva eelnõuga tehakse patendivolniku esindusõiguse eelduse kehtestamisega seonduvad muudatused vaid KaMS-is ja TDKS-is, kehtib patendivolniku esindusõiguse eeldus PatVS § 3 lg-st 1³ tulenevalt ka patentide, kasulike mudelite, mikrolülituste topoloogiatega ja geograafiliste tähistega seonduvates menetlustes Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis. Analoogsed muudatused eelnõuga KaMS-is ja TDKS-is tehtavatega on plaanis teha PatS-is, KasMS-is, MTKS-is ja GTKS-is samal ajal Patendiameti elektroonilisele menetlusele üleminekut võimaldavate muudatustega.

Eelnõu § 1 p-ga 14 ja **§ 11 p-ga 8** kehtestatakse vastavalt KaMS § 34 lg 2 ja TDKS § 24 lg 6 teises lauses nõue, et kui Patendiamet nõuab taotleja patendivolnikust esindajale antud volikirja esitamist, tuleb volikiri esitada Patendiameti määratud tähtaja jooksul, mis on vähemalt kaks kuud taotluse esitamisest, ent mitte lühem kui üks kuu Patendiameti vastava nõude esitamisest. Kahekuulise tähtaja nõue volikirja esitamiseks tuleneb kaubamärgiõiguse Singapuri lepingu²⁵ art 4 lg 3 p-st d ja lepingu juurde kuuluva juhendi reegli 4 lg-st 3, mille kohaselt võib lepinguosaline nõuda volikirja esitamist ametile tähtaja jooksul, mis on dokumendi ametisse saabumise päevast vähemalt üks kuu, kui kirja või dokumendi saatnud isikul on aadress selle lepinguosalise territooriumil, ning kaks kuud, kui aadress on väljaspool lepinguosalise territooriumi. Eestis näeb kehtiv õigus volikirja esitamiseks ette kahekuulise tähtaja sõltumata isiku aadressist ning seda tähtaega eelnõuga ei muudeta. Arvestamaks siiski võimalusega, et praktikas võib Patendiamet nõuda patendivolnikult volikirja esitamist ka menetluse kestel, s.o mitte kohe pärast taotluse esitamist, nähakse eelnõuga ette minimaalne tähtaeg üks kuu, mis isikule peab volikirja esitamiseks jääma Patendiameti vastava nõude saamisest arvates. Samasisuline täiendus tehakse **eelnõu § 1 p-ga 41** ning **§ 11 p-ga 30** ka vastavalt KaMS § 50⁷ lg-s 1¹ ja TDKS § 76¹ lg-s 1¹ seoses registritoimingu tegemiseks avalduse esitamisega patendivolnikust esindaja poolt.

---

²⁵ RT II 2009, 13, 35.

Kirjeldamaks olukorda, kus taotleja või õiguste omanik, kelle eest on taotluse või avalduse esitanud patendivolnik, osaleb menetluses mingis ulatuses ka isiklikult (nt tasub riigilõivu, palub väljastada kaubamärgitunnistuse endale isiklikult, vastab isiklikult Patendiameti teadetele), täiendatakse **eelnõu § 1 p-ga 7** ja **§ 11 p-ga 11** KaMS-i ka § 13 lg-ga 5 ja TDKS-i § 25 lg-ga 5. Lisatavate sätete kohaselt loetakse esindaja käitumine ja teadmine võrdseks esindatava käitumise ja teadmise. Taotleja või õiguste omaniku isiklikku osavõttu toiminguga seotud menetluses ei loeta esindajast loobumiseks, kui esindatav ei ole Patendiametile kirjalikult teatanud teisiti.

Seoses patendivolniku esindusõiguse eelduse kehtestamisega muudetakse ka KaMS-i ja TDKS-i neid sätteid, mis sätestavad volikirja esitamise kohustuse või reguleerivad selle esitamise korda.

Eelnõu § 1 p-ga 9 ja **§ 11 p-ga 4** muudetakse KaMS § 28 lg 2 p 2 ja TDKS § 20 lg 1 p 4, piirates taotluse esitamisel volikirja lisamise kohustuse olukorraga, kus taotlejatel on ühine esindaja. Seejuures kaotatakse taotluse esitamise kontekstis võimalus asendada volikirja esitamine viitega varem esitatud volikirjale, kuivõrd ühise esindaja esindusõigus on reeglina konkreetse taotluse või registreeringu põhine. Ühine esindaja ei pea esitama volikirja olukorras, kus taotlusele on alla kirjutanud kõik ühised taotlejad, kuna sellisel juhul kinnitavad nende nõustumist taotluse esitamisega allkirjad taotlusel.

Ühise esindaja puhul jääb endiselt kehtima KaMS § 34 lg-s 2 ja TDKS § 24 lg-s 6 sätestatud nõue, et volikiri tuleb esitada kahe kuu jooksul taotluse esitamise päevast arvates (vt **eelnõu § 1 p 14** ja **§ 11 p 8**, millega piiratakse vastava kohustuse kehtivus ühise esindajaga), kusjuures volikirja esitamise tähtaega ei saa pikendada (vt KaMS § 42 lg 1, TDKS § 24 lg 6).

Sarnaselt taotluse esitamisega piiravad **eelnõu § 1 p-ga 40** ning **§ 11 p-ga 29** tehtavad muudatused KaMS § 50⁷ lg-s 1 ja TDKS § 76¹ lg-s 1 ka registritoimingu tegemise avalduse esitamisel volikirja lisamise kohustuse olukorraga, kus taotlejaid esindab ühine esindaja. Erinevalt taotluse esitamisest piisab muu avalduse esitamisel volikirja lisamise asemel ka viitest varem esitatud kehtivale volikirjale, mis hõlmab kõnealuse toimingu tegemist. Kui avaldusele ei ole volikirja lisatud või see ei vasta nõuetele, teatatakse sellest avalduse esitajale hiljemalt 15. tööpäeval pärast avalduse Patendiametisse saabumist ning määratakse kahekuuline tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks (vt KaMS § 50⁷ lg 4, TDKS § 76¹ lg 4).

3.5.3. Patendivolnikule edasivolitamiseõiguse andmise võimaldamine

Eelnõu **§ 7 p-ga 2** täiendatakse PatVS § 3 lg-ga 1². Sätte esimese lause kohaselt loetakse mitmele patendivolnikule antud ühe volikirja korral, et kõigil volikirjas nimetatud patendivolnikel on võrdse ulatusega iseseisev esindusõigus, kui volikirjas ei ole ette nähtud teisiti. Samasisuline reegel on kehtivas õiguses sätestatud kaubamärgimääruse § 9 lg-s 1 ja tööstusdisainilahenduse määruse § 9 lg-s 2, mille kohaselt loetakse mitme patendivolniku nimele antud ühe volikirja korral kõik volikirjas nimetatud patendivolnikud võrdses ulatuses volitatuks, kui volikirjas ei nähta ette mõne patendivolniku volituse piiramist. Arvestades, et kõnealune norm reguleerib esindusõiguse ulatust, on põhjendatud kehtestada see seaduse tasandil. Kuivõrd patendivolniku esindusõiguse ulatuse määramine peaks toimuma kõigi intellektuaalomandi liikide puhul sarnaselt, on sobivaim kehtestada selline regulatsioon PatVS-is. Kõnesoleva eelnõu rakendamiseks vastu võetava kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse muutmise määrusega jäetakse vastav norm nende määruste tekstist välja.

Eelnõuga lisatava PatVS § 3 lg 1² teine lause kehtestab edasivolitamiseõiguse, sätestades, et patendivolinik võib volikirjas sätestatud juhul ja tingimustel anda esindusõiguse edasi teisele sama äriühingu kaudu tegutsevale patendivolinikule. Kehtiv õigus ei võimalda esindusõiguse andmist edasivolitamise korras isegi juhul, kui volikirjas selline õigus sisaldub (vt kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse § 9 lg 1, samuti välistab selle kehtiva KaMS § 13 lg-st 1 ja TDKS § 25 lg-st 1 tulenev vahetu volitamise nõue). Eelnõuga muudetakse võimalikuks edasivolituse andmine ühe äriühingu siseselt. Eelkõige puudutab see patendivoliniku äriühingut, ent potentsiaalselt ka advokaadiühinguid, kui neis tegutseb mitu patendivolinikku. Edasivolituse saab anda üksnes patendivolinikule, s.o kooskõlas PatVS-is kehtestatud nõuetega vastava kutse omandanud isikule. Edasivolitamise õigus peab olema volikirjas ette nähtud, kusjuures see peab olema volikirjas selgelt sätestatud. Edasivolitamise õigus ei ole ilma sellekohase viiteta konkreetsetes volikirjas tuletatav üksnes patendivolinikule antava volikirja üldisest olemusest ja eesmärkidest. Eelnevast tuleneb ühtlasi, et ehkki üldiselt piisab patendivoliniku esindusõiguse tekkimiseks kehtivast volitusest, peab edasivolitamiseõiguse saamiseks olema patendivoliniku volituse aluseks talle antud volikiri. Edasivolituse ulatusele seab piirid eelkõige edasivolitust andva patendivoliniku enda volituste ulatus. Volikirjas on esindataval võimalik edasivolitamiseõiguse ulatust ning selle kasutamise tingimusi täpsustada ja piirata. Kirjeldatud muudatuse rakendamiseks jäetakse **eelnõu § 1 p-ga 5** KaMS § 13 lg-st 1 ja **§ 11 p-ga 9** TDKS § 25 lg-st 1 välja tingimus, et isikut esindav patendivolinik peab olema tema poolt vahetult volitatud. Eelnõu rakendamiseks vastu võetava kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse muutmise määrusega täiendatakse kummagi nimetatud määruse § 8 lg-t 3, mis kehtestab nõuded volikirjas sisalduvatele andmetele, punktiga 2¹. Lisatava punkti kohaselt, kui volitatavale patendivolinikule antakse teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivoliniku edasivolitamise õigus, tuleb selle õiguse olemasolu ja tingimused volikirjas märkida (vt lisa 1, § 1 p 7 ja § 2 p 6).

3.5.4. Patendiameti teadete edastamise korra täpsustamine

Eelnõu § 1 p-ga 8 ja **§ 11 p-ga 12** täiendatakse vastavalt KaMS-i §-ga 13¹ ning TDKS-i §-ga 25¹, milles reguleeritakse, kellele Patendiamet edastab kaubamärgi- ja tööstusdisainilahendusala toiminguga seonduvad teated ja dokumendid, ning täpsustatakse nende esitamise viisi ja kättesaaduks lugemist.

Seoses isikuga, kellele Patendiamet teated ja dokumendid edastab, kehtestab lisatavate paragrahvide lõige 1 üldreegli, mille kohaselt edastab Patendiamet kaubamärgi- või tööstusdisainilahendusala toiminguga seonduvad teated ja dokumendid isikule, kes on taotleja, õiguse omaja või muu toiminguga tegemist taotleva isiku esindajana esitanud taotluse kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse registreerimiseks või avalduse toiminguga tegemiseks. Seejuures aitab viide konkreetse taotluse või avalduse esitanud esindajale ennetada võimalikku ebaselgust olukorras, kus isiku esindamiseks on õigus mitmel isikul (nt ühine esindaja ja volitatud patendivolinik või mitu volitatud patendivolinikku). Sama eesmärki täidab ka lõige 3, mille kohaselt juhul, kui patendivolinik esitab taotluse või avalduse sellise toiminguga tegemiseks, milleks Patendiametile teadaolevalt (nt nähtuvalt Patendiametile varem esitatud volikirjast) on volitatud ka ühine esindaja, edastab Patendiamet teated ja dokumendid patendivolinikule. Kui taotleja, õiguse omaja või muu toiminguga tegemist taotlev isik on esitanud taotluse või avalduse isiklikult, edastab Patendiamet teated ja dokumendid taotluse või avalduse esitanud isikule (lg 2). Eelkirjeldatud reeglitest on esindataval võimalik kõrvale kalduda, teatades oma eelistusest Patendiametile kirjalikult.

Muudel juhtudel, nt kui Patendiametil osutub vajalikuks kontakteeruda isikuga omal algatusel ilma konkreetse taotluse või avaldusega kaubamärgi- või tööstusdisainilahendusala toimingute tegemiseks, edastab Patendiamet teated ja dokumendid isikule, kes on taotleja või õiguse omaja esindajana kantud asjakohasesse registrisse, registris esindaja puudumise korral aga taotlejale või õiguse omajale (lg 4). Tagamaks, et registris oleks esindaja kohta ajakohane teave, täiendatakse eelnõu § 1 p-ga 35 KaMS § 50² lg-ga 3 ning eelnõu § 11 p-ga 27 TDKS § 73² lg-ga 3. Lisatavad sätted näevad ette, et kui avalduse vastavalt kas kaubamärgialase või tööstusdisainilahendusala toimingute tegemiseks esitab kaubamärgiomaniku või tööstusdisainilahenduse omaniku nimel mõni teine esindusõigusega isik kui registrisse kantud esindaja, siis märgitakse avalduse esitanud isik esindajana registrisse senise esindaja asemel, välja arvatud juhul, kui avalduses on märgitud sõnaselgelt teisiti või kui uus esindaja ja registrisse kantud esindaja tegutsevad sama äriühingu kaudu. Kaubamärgi puhul näeb taotleja või kaubamärgiomaniku nimel avalduse esitanud uue esindaja registrisse märkimise ette ka kehtiva kaubamärgimääruse § 9 lg 8. Selguse huvides viiakse aga vastav sätte üle KaMS §-i 50², kus on reguleeritud ka muude registreeringu andmete muutmise kannete tegemine. Paralleelne muudatus tehakse ka TDKS-is. Arvestades selle eelnõuga lisanduvat edasivolitamise õigust sama äriühingu (s.o sama patendivolniku äriühingu või ka advokaadiühingu, mille kaudu patendivolnik tegutseb) piires (vt seletuskirja ptk 3.5.3), on mõistlik piirata registris esindaja vahetamine vaid nende olukordadega, kus uus esindaja tegutseb mõne teise äriühingu kaudu. Samuti säilib võimalus avaldada avalduses soovi, et registrisse kantud esindajat ei muudetaks.

Seoses teadete edastamise viisiga sätestab eelnõu § 1 p-ga 8 ja § 11 p-ga 12 lisatavate paragrahvide lg 5, et eeldatakse taotleja, õiguse omaja või muu isiku, kes on taotluses või avalduses märkinud toimiva e-posti aadressi, ning patendivolniku nõusolekut edastada talle vastavalt kas kaubamärgi- või tööstusdisainilahendusala toiminguga seonduvad teated ja dokumendid e-posti teel, kui isik ei ole Patendiametile kirjalikult teatanud teisiti. Selle sättega seonduvad ka eelnõu § 1 p-ga 12 ja § 11 p-ga 5 lisatavad sätted (vastavalt KaMS § 30 lg 2 ning TDKS § 21 lg 1¹), mille kohaselt on taotluses kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse registreerimise avaldusele soovitatav märkida ka taotleja e-posti aadress. Teadete ja dokumentide e-posti teel saamise nõusoleku eeldus kehtib sama, taotlusele või avaldusele märgitud e-posti aadressi puhul. Erinevalt taotlejast või õiguse omajast näeb sätte patendivolniku puhul ette üldise nõusoleku eelduse saada Patendiametilt teateid ja dokumente e-posti teel. Selline eeldus kehtib patendivolnike registrisse kantud e-posti aadressi kohta. Nii taotleja, õiguse omaja kui ka patendivolnik võivad Patendiametit teavitada eelistusest saada teateid ja dokumente posti teel. Sellisel juhul e-posti teel teadete saamise nõusoleku eeldus ei kehti ning Patendiamet edastab teated ja dokumendid posti teel. Taotlejale või õiguse omajale edastatakse teated ja dokumendid posti teel ka juhul, kui ta ei ole taotluses või avalduses toimivat e-posti aadressi märkinud.

Lisaks e-posti aadressile näevad eelnõu § 1 p-ga 12 ja § 11 p-ga 5 lisatavad KaMS § 30 lg 2 ja TDKS § 21 lg 1¹ ette ka soovitusel märkida avaldusele telefoninumber ning füüsilisest isikust taotleja puhul isikukood ja juriidilisest isikust taotleja puhul registrikood. Telefoninumbri lisamise eesmärk on anda Patendiametile vajadusel alternatiivne võimalus taotlejaga ühenduse saamiseks, seejuures kiiremini, kui seda võimaldab e-posti või posti teel suhtlemine. Isikukood võimaldab taotleja isikusamasuse täpset tuvastamist, arvestades, et samanimelisi inimesi võib olla mitu. Samuti on nii füüsilisest isikust taotleja isikukood kui juriidilisest isikust taotleja registrikood Patendiametile vajalikud taotluse tõhusaks elektrooniliseks menetlemiseks. Vastavad nõuded on kehtestatud soovituslikuna seetõttu, et kaubamärgiõiguse Singapuri leping ei võimalda kehtestada taotlejale kohustust neid andmeid esitada. Kui taotleja jätab isiku- või

registrikoodi esitamata, on Patendiametil küll endiselt võimalik taotlust menetleda, kuid see võib olla töö- ja ajamahukam, sealhulgas võib osutada vajalikuks küsida taotlejalt täiendavat informatsiooni näiteks isikusamasuse kindlakstegemiseks.

Eelnõu § 1 p-ga 8 ja § 11 p-ga 12 lisatavate KaMS § 13¹ ja TDKS § 25¹ lg 6 reguleerib seda, millal Patendiameti saadetud teade või dokument loetakse adressaadi poolt kättesaaduks. Elektrooniliselt edastatud teade või dokument loetakse kättesaaduks selle elektrooniliselt saatmisele järgneval tööpäeval. Posti teel edastatud teade või dokument loetakse kättesaaduks selle postitamisele järgneval kolmandal tööpäeval. Kui teate saamisega on seotud menetlustähtaja kulgemine, arvestatakse tähtaega vastavast päevast.

3.6. Muud vajalikud muudatused KaMS-is ja TDKS-is

Eelnõu § 1 p-ga 4 asendatakse KaMS § 4 lg-s 3 viide „Ülemaailmsele Intellektuaalse Omandi Organisatsioonile“ viitega „Maaailma Intellektuaalomandi Organisatsioonile“. Sama muudatus tehakse **eelnõu § 11 p-ga 33** ka TDKS § 87¹ lg-s 1. Täiendava terminoloogilise muudatusena asendatakse eelnõu § 1 p-ga 46 ning § 11 p-ga 34 KaMS-i ja TDKS-i asjakohastes sätetes sõna „siseriiklik“ keeleliselt korrektse sõnaga „riigisisene“.

Eelnõu § 1 p-ga 13 ja **§ 11 p-ga 7** täiendatakse vastavalt KaMS-i § 33 lg-ga 3 ja TDKS-i § 23 lg-ga 3, mille kohaselt võib Patendiamet aktsepteerida prioriteeti tõendava dokumendi asemel muud kui vastavalt KaMS § 33 lg-tes 1 ja 2 või TDKS § 23 lg-s 1 nimetatud dokumenti või viidet muule usaldusväärsele allikale, kust kõik prioriteedinõude aluseks olevad andmed on Patendiametile kättesaadavad. Kehtivas õiguses tuleb kaubamärgi konventsiooniprioriteeti või näituseprioriteeti tõendada dokumendiga, millele esitatakse nõuded on sätestatud vastavalt KaMS § 33 lg-tes 1 ja 2. Tööstusdisainilahenduse prioriteeti tuleb tõendada TDKS § 23 lg-s 1 loetletud dokumentidega. Praktikas on aga Patendiametil võimalik teatud juhtudel aktsepteerida ka muudest allikatest saadud andmeid, mis võimaldavad kontrollida prioriteedinõude aluseks olevaid asjaolusid. Näiteks saab Patendiamet lähtuda EUIPO kinnitusest prioriteedi olemasolu kohta, mille aktsepteerimise aluseks on EUIPO presidendi vastav tsirkulaar. Eelnõuga tehtav muudatus annab Patendiametile vastava õiguse. Selle võimaluse kasutamine konkreetsel juhtumil on Patendiameti diskretsiooniõigus, mistõttu juhul, kui taotleja esitatakse andmed ei võimalda usaldusväärset kontrollida prioriteedinõude põhjendatust, säilib Patendiametil õigus nõuda KaMS § 33 lg-s 1 või 2 või TDKS § 23 lg-s 1 nimetatud dokumentide esitamist.

Eelnõu § 1 p-dega 18–20 ja 25 ning **§ 11 p-ga 16** täpsustatakse taotluse tagasilükkamise ja tagasivõetaks lugemise aluseid ning sätestatakse taotluse osalise tagasilükkamise ja tagasivõetaks lugemise võimalus.

Kehtiv KaMS § 37 lg 2 näeb ette, et kui taotleja ei kõrvalda oma vastuses sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud teatele puudusi taotluse sisus või vormis, millest Patendiamet on taotlejale teatanud ning andnud tähtaja nende kõrvaldamiseks või selgituste andmiseks, tehakse taotluse tagasilükkamise otsus. Praktikas on võimalik, et avastatud puudused seonduvad vaid osaga taotluses esitatud kaupade ja teenuste loetelust. Sel juhul ei ole puuduste kõrvaldamata jätmisel põhjendatud lükata taotlust tagasi ka nende kaupade ja teenuste puhul, millega seoses puudusi ei esinenud. Samuti on võimalik, et puudused puudutavad küll kogu kaupade ja teenuste loetelu, kuid taotleja jätab puudused kõrvaldamata vaid osa loetelus nimetatute puhul. Ka sel juhul on taotluse tagasilükkamine põhjendatud vaid vastavate kaupade ja teenuste osas, mille puudusi ei kõrvaldatud. Selleks muudetakse eelnõuga KaMS § 37 lg-t 2 selliselt, et

Patendiametil oleks võimalik teha kas taotluse osaline või täielik tagasilükkamise otsus. Tehes taotluse osalise tagasilükkamise otsuse, jätkab Patendiamet taotluse menetlemist ja ekspertiisi nende kaupade ja teenuste puhul, millega seoses puudusi kas ei esinenud või on need taotleja vastusega kõrvaldatud.

Sarnaselt täiendatakse KaMS § 37 lg-t 3, § 38 lg-t 2 ja § 46 lg-t 2 ning TDKS § 31 lg-t 4 võimalusega teha taotluse osalise tagasivõetuks lugemise otsus.

Kehtiva KaMS § 37 lg 3 sõnastus näeb ette, et kui taotleja ei vasta tähtpäevaks Patendiameti lõikes 1 nimetatud teatele või ei esita tähtaegselt andmeid riigilõivu tasumise kohta või volikirja, loetakse taotlus tagasivõetuks. Sarnaselt sätestab tööstusdisainilahenduste kohta TDKS § 31 lg 4. Eelnõuga muudetakse vastavaid sätteid selliselt, et Patendiametil oleks võimalik lugeda taotlus tagasivõetuks kas osaliselt või täielikult. Praktikas esineb näiteks olukordi, kus taotleja vastab Patendiameti puuduste kõrvaldamise ja selgituste andmise teatele vaid seoses osaga kaubamärgi registreerimise taotluses esitatud kaupade ja teenuste loetelust või vaid osaga registreerimistaotluses esitatud tööstusdisainilahenduse variantidest. Samuti on võimalik, et taotleja tasub riigilõivu vaid osaliselt, jättes osa kaupade ja teenuste või osa tööstusdisainilahenduse variantide eest riigilõivu tasumata. Eelnõuga tehtav muudatus võimaldab Patendiametil sellises olukorras teha taotluse tagasivõetuks lugemise otsus vaid nende kaupade ja teenuste või tööstusdisainilahenduse variantide osas, mille puhul taotleja jättis Patendiameti teatele vastamata või riigilõivu tasumata. Ülejäänute puhul saaks Patendiamet jätkata taotluse menetlemist.

Kehtiva KaMS § 38 lg 2 esimene lause näeb ette, et kui ekspertiisi tulemusena ilmneb kaubamärgi õiguskaitset välistav asjaolu, teatab Patendiamet sellest taotlejale ja annab vähemalt kahekuulise tähtaja selle asjaolu kõrvaldamiseks või selgituste andmiseks. Lõike 2 teise lause kehtiv redaktsioon sätestab, et kui taotleja ei vasta tähtpäevaks, loetakse taotlus tagasivõetuks. Praktikas esineb olukordi, et taotleja poolt kõrvaldamata jäänud õiguskaitset välistavad asjaolud seonduvad vaid osaga taotlusest, näiteks osa kaupade ja teenustega, mille suhtes kaubamärgi registreerimist taotletakse. Nendel juhtudel ei ole põhjendatud lugeda taotlust tervikuna tagasivõetuks. Kehtiv KaMS sellist võimalust aga ette ei näe. Eelnõuga lõike 2 teises lauses tehtav muudatus võimaldab eksperdil kaubamärgitaotluse ekspertiisi käigus lugeda taotluse tagasivõetuks ka osaliselt, s.o selles osas, mille suhtes taotleja ei ole talle antud tähtaja jooksul vastanud Patendiameti palvele õiguskaitset välistav asjaolu kõrvaldada või selle kohta selgitusi anda.

Taotluse tagasivõetuks lugemise aluseid eelnõuga ei muudeta, välja arvatud osas, milles KaMS § 37 lg-s 3 ja TDKS § 31 lg-s 4 asendatakse viide riigilõivu tasumise kohta andmete esitamata jätmisele (KaMS) või riigilõivu tasumist tõendava dokumendi esitamata jätmisele (TDKS) viitega ettenähtud summas riigilõivu tähtaegselt tasumata jätmisele, kuivõrd uue riigilõivu tasumise korra järgi ei ole enam vaja esitada taotluses andmeid riigilõivu tasumise kohta ega lisada taotlusele riigilõivu tasumist tõendavat dokumenti.

Täpsustamaks, milliste kaupade ja teenuste osas tuleks kaubamärgi registreerimise taotlus riigilõivu osalise tasumise korral tagasivõetuks lugeda ja milliste osas tuleks menetlust jätkata, täiendatakse KaMS § 37 lg-ga 3¹. Lisatava sätte kohaselt arvestab Patendiamet juhul, kui pole selge, milliste kaupade või teenuste klasside eest on tasutud riigilõiv mõeldud, klasse taotluses nimetamise järjekorras. Taotlus loetakse tagasivõetuks nende klasside puhul, mille eest klassilõivu ei ole täies ulatuses tasutud. Kirjeldatud lahendus ühtib EUIPO lähenemisega EL-i kaubamärgi määruse art 41 lg 5 alusel.

Sarnaselt KaMS § 37 lg-ga 3 sätestatakse ka KaMS § 46 lg-s 2 võimalus lugeda taotlus osaliselt tagasivõetuks olukorras, kus taotleja on maksnud registreeringu tegemisele nõutavat riigilõivu üksnes osaliselt. Seejuures nähakse ette, et määratlemisel, milliste kaupade või teenuste osas taotlus tagasivõetuks loetakse, lähtutakse eelnõuga KaMS § 37 lg-s 3¹ kehtestatavatest põhimõtetest.

Seoses eelnevaga muudetakse **eelnõu § 1 p-ga 26** ka KaMS § 47 lg-t 1 selliselt, et lisaks taotluse täielikult tagasivõtmisele võib taotleja kuni registreeringu tegemiseni võtta taotluse tagasi ka osaliselt, s.o vaid osa kaupade ja teenuste puhul. Sarnane muudatus tehakse **eelnõu § 11 p-ga 18** ka TDKS § 34 lg-s 1, võimaldamaks taotlejal võtta tööstusdisainilahenduse registreerimise taotlus menetluse jooksul tagasi ka osaliselt, s.o vaid osa tööstusdisainilahenduse variantide puhul.

KaMS § 47 lg 2 ja TDKS § 35 lg 1 kohaselt taotluse tagasivõtmise või tagasivõetuks lugemise korral menetlus lõpetatakse. **Eelnõu § 1 p-ga 26** ning **§ 11 p-ga 19** muudetakse nende sätete sõnastust. Esiteks täpsustatakse, et taotluse menetlus lõpetatakse osas, milles see tagasi võeti või tagasivõetuks loeti. Lisaks ühtlustatakse KaMS ja TDKS regulatsiooni. Sarnaselt TDKS § 35 lg-ga 1 nähakse KaMS § 47 lg-s 2 ette, et taotluse menetluse lõpetamisest teatatakse taotlejale. Teatamiskohustusest nähakse ette erand juhuks, kui kaubamärgi taotlejast äriühing on registrist kustutatud. See hõlmab olukordi, kus menetlus on lõpetatud KaMS § 46 lg-st 3 tuleneval põhjusel. Sarnaselt KaMS § 47 lg-le 2 aga täpsustatakse TDKS § 35 lg-s 1, et menetluse lõpetamise korral ei tagastata taotlejale taotluse dokumente ega riigilõivu.

Eelnõu § 1 p-dega 22 ja 24 täiendatakse KaMS-i § 44 lg-ga 4, mis reguleerib taotluse osalist võõrandamist, ning täiendatakse vastavalt ka § 44 pealkirja. Kehtiva KaMS § 18 lg-st 1 tulenevalt võib kaubamärgi võõrandada kas kõigi või osa kaupade või teenuste suhtes ning § 27 järgi kohaldatakse sama ka taotluse suhtes, arvestades taotluse õiguslikust staatusest tulenevaid erisusi. Tehtava muudatusega nähakse kaubamärgi registreerimise taotlusele ette erisus, mille kohaselt on taotluse võõrandamine osa kaupade või teenuste suhtes võimalik alles kaubamärgi registreerimise otsuse tegemisest arvates või juhul, kui kaubamärgi registreerimise otsus vaidlustatakse, vaidlustusavalduse menetluse lõppemisest arvates. Muudatuse kaudu täpsustatakse taotluse jagamise ja osalise võõrandamise vahekorda kaubamärgi registreerimise eelses etapis ning lahendatakse kehtivas õiguses esinev ebaselgus selles, kas taotluse osaliseks võõrandamiseks enne kaubamärgi registreerimise või registreerimisest keeldumise otsuse tegemist tuleks taotlus esmalt KaMS § 44 lg 1 alusel jagada ning seejärel võõrandada jagamise teel saadud osa(d) või on sarnaselt registreeritud kaubamärgiga võimalik ka taotluse osaline võõrandamine, s.o ilma taotlust esmalt KaMS § 44 lg 1 alusel jagamata. Eelnõuga tehtav muudatus toetab esimesena nimetatud lahendust, mis näib olevat olnud ka seadusandja varasem eesmärk. Muudatuse järel ei kattu KaMS § 44 lg-te 1 ja 4 kohaldamisala. Enne kaubamärgi registreerimise või registreerimisest keeldumise otsuse tegemist, samuti vastava otsuse kohta esitatud kaebuse või otsusest tuleneva vaidlustusavalduse menetluse lõpuni on võimalik jagada taotlus § 44 lg 1 järgi kaheks või enamaks taotluseks, jagades kaubad ja teenused nende vahel, ning võõrandada üks või mitu jagamise teel saadud taotlust tervikuna. Pärast kaubamärgi registreerimise otsuse tegemist või selle vaidlustamise korral pärast vaidlustusavalduse menetluse lõppemist on võimalik taotlus kuni registreeringu tegemiseni KaMS § 18 lg 1, § 27 ja § 44 lg 4 järgi osaliselt võõrandada.

Eelnõu § 1 p-ga 25 muudetakse KaMS § 46. Nimetatud sätte lg 1 p-des 1 ja 2 asendatakse viited riigilõivu tasumise kohta andmete esitamisele viitega riigilõivu tasumisele, kuivõrd

unikaalse viitenumbri alusel riigilõivu tasudes ei ole enam vaja esitada Patendiametile andmeid riigilõivu tasumise kohta. Samasisuline muudatus tehakse ka lg-s 2. Ühtlasi sätestatakse lg-s 2 võimalus lugeda taotlus osaliselt tagasivõetuks, kui taotleja on riigilõivu tasumise tähtpäevaks tasunud selle vaid osaliselt (vt seletuskirja lk 32). Taotlus loetakse tagasivõetuks nende klasside puhul, mille eest klassilõivu ei ole täies ulatuses tasutud (vt eelnõu § 1 p-ga 26 muudetav KaMS § 47 lg 2).

Samuti täiendatakse KaMS § 46 lg-ga 3. Lisatava lõike kohaselt registreeringut ei tehta, kui taotlejast äriühing on registrist kustutatud ja lõikes 1 nimetatud tähtaja lõpuks ei ole Patendiametile esitatud kirjalikku avaldust taotluse võõrandamiseks või teadet taotluse ülemineku kohta. Kehtivas õiguses reguleerib äriühingu registrist kustutamise tagajärgi registreeritud kaubamärgile KaMS § 51 lg 3, mille kohaselt kaubamärk kustutatakse registrist asjast huvitatud isiku taotlusel, kui ühe aasta jooksul äriühingu äriregistrist kustutamisest ei ole esitatud kirjalikku avaldust registris kaubamärgi võõrandamise või ülemineku kande tegemiseks. Seadus ei reguleeri aga olukorda, kus kaubamärki ei ole veel registrisse kantud, kuid kaubamärgi registreerimise otsus on juba tehtud, ning taotlejaks olev juriidiline isik kustutatakse registrist. Viidatud probleem on praktikas tõusetunud nt tööstusomandi apellatsioonikomisjoni 9. veebruari 2010. a otsuse nr 1059 aluseks olevas asjas. Eeltoodud põhjustel täiendatakse eelnõuga registreeringu tegemise tingimusi sätestavat KaMS §-i 46, täpsustamaks, et kui taotlejast äriühing on registrist kustutatud ning registreeringu tegemise tingimuste täitmise tähtjaks ei ole Patendiametile esitatud avaldust taotluse võõrandamiseks (vt KaMS § 18 lg 1 ja § 27) või teadet taotluse ülemineku kohta (vt KaMS § 18 lg 2 ja § 27), jäetakse registreering tegemata. Eelnõu § 1 p-ga 26 nähakse olukord, kus registreering jäetakse KaMS § 46 lg 3 alusel tegemata, KaMS § 47 lg-s 2 ette menetluse lõpetamise täiendava alusena.

Eelnõu § 1 p-ga 26 ning § 11 p-ga 20 lihtsustatakse taotluse menetluse taastamise eeldusi ja regulatsiooni KaMS § 47 lg-tes 3–5 ning TDKS § 36 lg-tes 2–4.

Eelnõuga muudetud kujul arvestatakse viidatud sätetes sellega, et kaubamärgi registreerimise taotlus või tööstusdisainilahenduse registreerimistaotlus võib olla tagasivõetuks loetud kas osaliselt või täielikult. Sellisel juhul puudutab ka menetluse taastamine vaid seda osa taotlusest, mille suhtes menetlus on tagasivõetuks lugemise tõttu lõpetatud.

KaMS § 47 lg-s 3 kaotatakse tingimus, et taotleja võib nõuda menetluse taastamist üksnes siis, kui §-s 37, 38 või 46 sätestatud toimingud, mille sooritamata jätmise tõttu menetlus lõpetati, jäid sooritamata vääramatu jõu või taotlejast või tema esindajast sõltumatu muu takistuse tõttu. Lõikes 4 kaotatakse Patendiameti kohustus kontrollida menetluse taastamise eeldusena nimetatud takistuse olemasolu. Olukorras, kus § 37 lg-s 3, § 38 lg-s 2 või § 46 lg-s 2 sätestatud toimingute sooritamata jätmine on viinud taotluse osaliselt või täielikult tagasivõetuks lugemise ning menetluse vastavas osas lõpetamiseni, ei ole praktikas põhjendatud piirata taotlejal juba alustatud menetluse taastamist, nõudes talt vääramatu jõu või muu temast sõltumatu takistuse väljatoomist, arvestades seejuures sellega, et KaMS § 47 lg 5 niigi piirab menetluse taastamise nõude esitamise tähtaega kuue kuuga sooritamata jäänud toimingu tähtpäevast arvates. Selle asemel et algatada uue taotluse alusel uus menetlus, oleks kuluefektiivsem jätkata juba varem alustatud ja hiljuti (s.o eelneva kuue kuu jooksul) lõpetatud menetlust. Eelnõuga nähakse menetluse taastamise eeldustena ette üksnes taotleja kirjaliku avalduse esitamine, menetluse taastamiseks ettenähtud riigilõivu tasumine ja nende toimingute sooritamine, mille sooritamata jätmise tõttu taotlus osaliselt või täielikult tagasivõetuks loeti. Võrreldes kehtiva sõnastusega täpsustatakse eelnõuga ka KaMS § 47 lg-t 5, nähes ette, et lisaks menetluse taastamise avalduse esitamisele tuleb ka menetluse taastamise riigilõiv tasuda ning

toimingud, mille sooritamata jätmise tõi kaasa menetluse lõpetamise, sooritada kuue kuu jooksul sooritamata jäänud toimingute tähtpäevast arvates.

Sarnaselt KaMS-is tehtavate muudatustega kaotatakse ka TDKS § 36 lg-st 2 tingimus, et taotleja võib nõuda taotluse tagasivõetuks lugemise tõttu lõpetatud menetluse taastamist üksnes siis, kui ta on jätnud vajalikud toimingud tegemata vääramatu jõu või muu taotlejast või tema esindajast sõltumatu takistuse tõttu. Lisaks laiendatakse lg-s 2 menetluse taastamise võimalus kõikidele olukordadele, mil Patendiamet võib olla lugenud registreerimistaotluse § 31 lg 4 alusel osaliselt või täielikult tagasivõetuks. Kehtiva TDKS § 31 lg 4 järgi võib Patendiamet lugeda registreerimistaotluse tagasivõetuks kolmel juhul: kui taotleja ei vasta määratud tähtpäevaks § 31 lg-s 3 nimetatud teatele, ei tasu § 24 lg-s 3 sätestatud tähtaja jooksul ettenähtud summas riigilõivu või ei esita sama paragrahvi lg-s 6 sätestatud tähtaja jooksul volikirja. TDKS § 36 lg 2 võimaldab nõuda menetluse taastamist aga vaid juhul, kui registreerimistaotlus on loetud tagasivõetuks põhjusel, et taotleja on jätnud selles esinevad puudused tähtaegselt kõrvaldamata või selgitused andmata (s.o § 31 lg-s 4 nimetatud esimene juhtum). Sellisel menetluse taastamise võimaluse piiramine vaid ühe § 31 lg-s 4 nimetatud olukorraga ei ole põhjendatud. Võrdluseks, KaMS § 47 lg 2 võimaldab juba kehtivas sõnastuses taastada menetluse ka juhul, kui see on lõpetatud põhjusel, et taotleja on jätnud tähtaegselt tasumata riigilõivu või esitamata volikirja. Seetõttu laiendatakse TDKS § 36 lg-s 2 menetluse taastamise võimalusi ka ülejäänud kahele § 31 lg-s 4 sätestatud registreerimistaotluse tagasivõetuks lugemise olukorrale.

Muudetud lg 3 näeb registreerimistaotluse menetluse taastamise eeldusena ette vaid taotleja kirjaliku avalduse esitamise, menetluse taastamiseks ettenähtud riigilõivu tasumise ning nende toimingute sooritamise, mille sooritamata jätmise tõttu registreerimistaotlus § 31 lg 4 alusel osaliselt või täielikult tagasivõetuks loeti. Lõikes 4 lühendatakse tähtaega, mille jooksul tuleb registreerimistaotluse menetluse taastamise avaldus esitada, ühelt aastalt kuue kuuni sooritamata jäänud toimingute tegemise tähtpäevast arvates. Sellega ühtlustatakse TDKS regulatsiooni KaMS § 47 lg-ga 5. Ühtlasi tasakaalustab tähtaja lühendamine menetluse taastamise aluste laiendamist. Ühtlasi täpsustatakse, et lisaks menetluse taastamise avalduse esitamisele tuleb ka menetluse taastamise riigilõiv tasuda ja toimingud, mille sooritamata jätmise tõi kaasa menetluse lõpetamise, sooritada kuue kuu jooksul sooritamata jäänud toimingute tähtpäevast arvates. Võrreldes paragrahvi kehtiva sõnastusega vahetatakse lõigete 3 ja 4 järjekord, saavutamaks sätte sisemiselt loogiline ülesehitus. Uue lõike 4 sõnastusest jäetakse välja kehtiva lõike 3 teine lause, kuivõrd seoses muudatustega riigilõivu tasumise korras ei ole enam vaja lisada menetluse taastamise avaldusele riigilõivu tasumist tõendavat dokumenti.

Eelnõu § 11 p-ga 17 täpsustatakse tööstusdisainilahenduse registreerimise menetluse peatamise ja peatatud menetluse jätkamise tingimusi ja korda TDKS §-s 32.

Kehtiva TDKS § 32 lg 1 näeb ette, et Patendiamet võib taotleja avalduse alusel peatada registreerimistaotluse menetluse kokku kuni 12 kuuks. Peatamise tingimused on kehtivas õiguses sätestatud tööstusdisainilahenduse määruse §-s 23, mille lg 2 näeb ette, et kui taotleja soovib tööstusdisainilahenduse registrisse kandmist edasi lükata, võib ta esitada menetluse peatamise nõude. Kuivõrd menetluse peatamise tingimused peaksid olema sätestatud seaduse tasandil, tuuakse seni määruses sisaldunud tingimus, et menetlust on võimalik peatada tööstusdisainilahenduse registrisse kandmise edasilükkamiseks, eelnõuga TDKS § 32 lg-sse 1. Samal põhjusel lisatakse TDKS § 32 lg-sse 1 ka seni tööstusdisainilahenduse määruse § 23 lg-s 3 sisaldunud tingimus, et menetluse peatamise nõue peab olema esitatud hiljemalt üks kuu enne

registreeringu andmete kande teate avaldamist. Sätte uues redaktsioonis säilitatakse kehtiva TDKS § 32 lg-st 1 tulenev tingimus, et registreerimistaotluse menetluse võib taotleja avalduse alusel peatada kuni 12 kuuks. Sõnastust siiski täpsustatakse märkega selle kohta, et registreerimistaotluse menetlus võib olla kokku peatatud kuni 12 kuuks, vältimaks võimalikke arusaamatusi selle kohta, kas korduva peatamise korral tuleks 12-kuulist tähtaega iga kord uuesti arvestada või mitte.

Eelnõuga muudetud kujul näeb TDKS § 32 lg 2 ette, et registreerimistaotluse menetluse peatamisest teatatakse taotlejale. Võrreldes kehtiva sõnastusega on lõikest välja jäetud täpsustus, et teatamine toimub kirjalikult.

Praegu ei sätesta TDKS peatatud menetluse jätkamisega seonduvat. Sel põhjusel täiendatakse eelnõuga sätet uue lõikega 3, mille kohaselt peatatud menetlust jätkatakse taotleja avalduse alusel või käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel.

Eelnõu § 11 p-ga 2 tunnistatakse kehtetuks TDKS § 18 lg 3. Kuna sättes viidatud äriseadustiku § 5, mis defineeriks mõiste „ettevõtte või selle osa“ on tunnistatud kehtetuks, on säte kaotanud oma mõtte.

Eelnõu § 11 p-ga 6 asendatakse TDKS § 22 lg-tes 2, 4 ja 5 sõnad „üldvaatest ja nendest vaadetest“ sõnaga „põhivaadetest“. Muudatuse põhjuseks on vajadus tagada Eesti õiguse kooskõla EUIPO ühtlusprogrammi CP6 raames välja antud ühisteatise²⁶ ja ühtse praktika dokumendiga²⁷. Nimetatud dokumentidest lähtuvalt tuleks mõistet „põhivaade“ käsitada vaadena, mis kujutab tööstusdisainilahendust teatud suunast, ning see jaguneb järgmisteks liikideks: eestvaade, pealtvaade, altvaade, paremaltvaade, vasakultvaade, tagantvaade ja üldvaade. Muudatuse järel peab tööstusdisainilahenduse reproduktsioon koosnema tööstusdisainilahenduse põhivaadetest, mis on vajalikud tööstusdisainilahendusest täieliku ja täpse ettekujutuse saamiseks. Samasisuline nõue kehtib ka tööstusdisainilahenduse variandi ja komplekti reproduktsiooni kohta.

3.7. Järelevalve teostamine nn kaasaskantavuse määruses sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle

Eelnõu §-ga 9 täiendatakse tarbijakaitseaduse paragrahvi 61 lg-ga 1¹, mille kohaselt Tarbijakaitseamet teostab riiklikku järelevalvet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2017/1128 võrgusisuteenuse piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle. Nn kaasaskantavuse määrust hakatakse EL-i üleselt kohaldama alates 1. aprillist 2018. a.²⁸ Selle eesmärk on kõrvaldada veebisisu piiriülese kaasaskantavuse takistused, et kasutajate vajadusi saaks tulemuslikumalt rahuldada ning et ühtlasi saaks edendada innovatsiooni nii tarbijate, teenusepakkujate kui ka õiguste omajate huvides. Eestis on kõige kohasem lisada riikliku järelevalve teostamine nn kaasaskantavuse määruses sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle Tarbijakaitseameti pädevusse.

²⁶ Kätesaadav: <https://www.tmdn.org/network/documents/10181/20e96f9f-2e5b-431f-9ba5-e429abe7dac8>.

²⁷ Kätesaadav: <https://www.tmdn.org/network/documents/10181/345f5bc8-001d-40a8-adc4-d9358f72de0e>.

²⁸ Vt kaasaskantavuse määruse art 11 lg 2, parandused tehtud 28.07.2017 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määruse (EL) 2017/1128 (võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul) parandus (ELT L 168, 30.6.2017), avaldatud ELT L 198, 28.7.2017, lk 42–42).

Riikliku järelevalve teostamise ning tarbija huvide kaitsmise valguses²⁹ on ennekõike oluline kaasaskantavuse määruse art 3. Artikliga kohustatakse rahalise tasu eest võrguteenuse osutajat võimaldama tellijal (s.t tarbija, kellel on teenuse osutajaga sõlmitud lepingu alusel õigus pääseda ligi sellele teenusele ja seda kasutada elukohaliikmesriigis, vt kaasaskantavuse määruse art 2 p 1) kasutada veebisisuteenust ajutiselt teises liikmesriigis viibimise ajal. See kehtib sama sisu, sama hulga sama liiki seadmete ja samasuguste funktsioonide korral, mida pakutakse elukohaliikmesriigis. Kohustus ei laiene siiski kvaliteedinõuetele, mida kohaldatakse sellise teenuse osutamise suhtes elukohaliikmesriigis. Teenuse osutaja peab teavitama tema valduses oleva teabe alusel tellijat osutatava võrguteenuse kvaliteedist, näiteks oma kodulehel esitatava informatsioonina. Ilma rahalise tasuta võrgusisuteenuse osutaja võib samamoodi otsustada, et võimaldab oma tellijal võrgusisule juurdepääsu teises liikmesriigis. Sellisel juhul peab ta täitma samu tingimusi, mis rahalise tasu eest teenust osutav ettevõtja ning samuti peab ta tellijaid ja õiguste omajaid teenuse pakkumisel võetud kohustustest teavitama (vt kaasaskantavuse määruse art 6). Samal ajal ei ole võimalikud vaidlused võrguteenuse osutaja ning õiguste omajate vahel riikliku järelevalvemehhanismiga hõlmatud (näiteks kui õiguste omaja hinnangul võimaldatakse kaasaskantavust määruse art-s 5 sätestatud kontrollimisnõudeid eirates vms).

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi õigustermineid. Sellega viiakse Eesti õigus vastavusse määrusega (EL) 2015/2424 tehtud muudatustega Euroopa Liidu kaubamärgiõiguse terminoloogias. Samuti tehakse üksikuid terminoloogilisi või keelelisi parandusi, asendades viite Ülemaailmsele Intellektuaalse Omandi Organisatsioonile kompaktsema viitega Maailma Intellektuaalomandi Organisatsioonile ning asendades KaMS-is ja TDKS-is sõna „siseriiklik“ keeleliselt korrektse terminiga „riigisisene“.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega. Eelnõuga tehakse muu hulgas Eesti õiguses vajalikud muudatused, viimaks see vastavusse Euroopa Liidu määrusega (EL) 2017/1001.

6. Seaduse mõjud

Seaduseelnõuga kaasnevad mõjud riigiasutuste korraldusele (Harju Maakohtule, Patendiametile ja Tarbijakaitseametile) ja majanduslikud mõjud (Patendiametile taotluste esitajatele, patendivolinikele ja vandeadvokaatidele).

Eelnõuga tehakse järgmised muudatused:

1. Intellektuaalomandi vaidlustes antakse ainupädevus Harju Maakohtule.
2. Patendiametil võimaldatakse minna üle kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste ning muude avalduste elektroonilisele vastuvõtmisele ja menetlemisele.

---

²⁹ Vt selle kohta ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1–26).

3. Taotleja jaoks lihtsustatakse riigilõivu tasumise protsessi, edaspidi laekuvad andmed riigilõivu tasumise kohta Patendiametile automaatselt.
4. Vandeadvokaatidel võimaldatakse saada patendivoliniku kutse kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise kutsetegevuse valdkonnas.
5. Täpsustatakse ühise esindaja esindusõiguse ulatust, lihtsustatakse patendivoliniku esindusõiguse tõendamist, kehtestatakse edasivolitamine ja täpsustatakse Patendiameti teadete edastamist.
6. Tarbijakaitseameti pädevusse lisatakse riikliku järelevalve teostamine nn kaasaskantavuse määrus sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle.
7. Kaubamärgiseadus viiakse kooskõlla EL-i kaubamärgi määrusega, muudatused puudutavad termineid ja nimesid, EL-i kaubamärgi taotluste esitamist, täpsustusi ja muudatusi sätete sõnastuses ja numeratsioonis.

Järgnevalt vaadeldakse üksikasjalikumalt esimese kuue muudatuse mõjusid, seitsmes muudatus on tehniline ja mõjusid sellega ei kaasne.

Muudatus I: Intellektuaalomandi vaidlustes antakse ainupädevus Harju Maakohtule

Kaasnev mõju Ia: mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: kohtud, eeskätt Harju Maakohus

- Harju Maakohtus on 66 kohtuniku ametikohta
- Viru Maakohtus on 28 kohtuniku ametikohta
- Pärnu Maakohtus on 21 kohtuniku ametikohta
- Tartu Maakohtus on 35 kohtuniku ametikohta

Vähesel määral suureneb Harju Maakohtu töökoormus, väheneb teiste maakohtute töökoormus. Mõju avaldumise sagedus on väga väike – aastas jõuab kohtutesse üksikuid intellektuaalomandi vaidlusi. Summana väheneb üldine kohtute töökoormus, kuna intellektuaalomandi asjad suunatakse vastavas valdkonnas pädevatele kohtunikele, kes suudavad asju menetleda kiiremini ning kvaliteetsemalt. Lüheneb intellektuaalomandi asjade menetlusaeg ja suureneb kohtusüsteemi tõhusus. Kaob tõlgenduse paljusus, mis muudab kohtuasjade tulemi ennustatavamaks ning õiguskeskkonna ootuspärasemaks ja selgemaks. Võimalik, et kaudse kaasmõjuna väheneb lahendite ootuspärasemaks muutumise tõttu veelgi intellektuaalomandi kohtuvaidluste arv – kui kohtuotsust on võimalik asjaoludele tuginedes suure tõenäosusega prognoosida, siis minnakse pigem kokkuleppele, kui viiakse vaidlus kohtusse.

Teiste maakohtute kohtunike koormus väheneb esmalt seetõttu, et osa kohtuasju suunatakse ümber, ning teiseks paljuski seetõttu, et nad ei pea end spetsiifilise ja regulatsiooniderohke intellektuaalomandi õigusvaldkonnaga pidevalt kursis hoidma.

Kaasnev mõju Ib: majanduslik mõju

Sihtrühm: ettevõtjad, kitsamalt autoriõiguse omanikud

Sihtrühmani jõuavad positiivsed mõjud: lüheneb asjade menetlusaeg, lahendite tulem on kvaliteetne ja ootuspärane ning seeläbi paraneb õiguskindlus.

Muudatus II: Patendiamet võtab kasutusele kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise taotluste ja muude avalduste elektroonilise vastuvõtmise ja menetlemise süsteemi.

Eelnõuga viiakse kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduste regulatsioon kooskõlla menetluse nõuete ja eripäradega:

- Kaotatakse viited dokumentide esitamisele ja väljastamisele paber kandjal.
- Nähakse taotluste ja avalduste esitamise viisina ning Patendiametist dokumentide ja teabe väljastamise viisina ette ka elektroonilised edastusviisid, sh e-post.
- Tunnistatakse kehtetuks need seaduse sätted, mis reguleerivad Patendiametile esitatavate dokumentide vorminõudeid, olles seejuures selgelt mõeldud vaid paberdokumentide jaoks.
- Kaotatakse originaaldokumentide esitamise nõue. Selle asemel võimaldatakse isikul esitada dokumendist kas originaal või selle kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koopia (võimaldades seega ka skaneeritud dokumentide elektroonilist esitamist). Patendiametil säilib kahtluse korral siiski õigus nõuda originaali esitamist.

Kaasnev mõju IIa: mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: Patendiameti ametnikud ja töötajad (seisuga 15.06.2018 kokku 56 ametnikku ja töötajat)

Taotluste arv 2017. aastal:

- patenditaotlused 41
- kasuliku mudeli registreerimise taotlused 55
- kauba- ja teenindusmärgi registreerimise taotlused 1272
- tööstusdisainilahenduse registreerimise taotlused 46

Muudatus toob kaasa Patendiameti töö sisulise ümberkorraldamise, seetõttu muutuvad tõhusamaks kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse õiguskaitse andmise menetlused.

Seoses menetlustarkvara BO kasutuselevõtuga on Patendiamet varem menetlustarkvaralt CS üleminekul (perioodil 01.04.2016–30.06.2016) pidanud kasutama kaht menetlustarkvara paralleelselt, mis on suurendanud oluliselt ametnike ja töötajate töökoormust.

Taotluste ja avalduste menetlemine muutub kiiremaks ja täpsemaks, kuna tööprotsessid on lihtsamad, tõhusamad ja elektroonilised. Elektrooniline menetlustarkvara võimaldab ühildamist/liidestamist ka teiste riigi registritega (nt äriregister). Seega saab Patendiamet mitmeid andmeid automaatselt või päringu alusel otse nendest registritest (nt taotleja registrikood, esindusõigusega isikud; NAP-süsteemi kaudu ka riigilõivu tasumise info), mistõttu taotleja peab esitama ise vähem andmeid või lisadokumente.

Pikaajalisem mõju ametnike ja töötajate jaoks on tööprotsesside lihtsamaks ja kiiremaks muutmine, sest võimaldab sihtrühmal efektiivsemalt kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse õiguskaitsealaseid toiminguid teha. Eelkõige kiireneb elektroonilise kirjavahetuse ja andmete automatiseerituse kasutuselevõttust tulenevalt infovahetus ning eeltoodust lähtuvalt kiireneb ka ekspertiisi tegemine. Ühtlasi muutub kauba- ja teenindusmärkide ning tööstusdisainilahenduste elektroonilise registri rakendamisega kogu süsteemi haldamine terviklikuks.

Kaasnev mõju IIb: majanduslik mõju

Sihtrühm: Patendiameti teenuste kasutajad (patendivolinikud, seisuga 20.03.2018 kokku 64 volinikku, kellest 47 tegutsevad kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse valdkonnas, lisaks teised võimalikud taotlejad)

Teenuste kasutajatele kaasnev mõju seisneb eelkõige selles, et informatsiooni liikumine Patendiameti ja kasutaja vahel muutub ladusamaks – lisandub taotluste ja avalduste elektroonilise esitamise, sh e-posti kasutamise võimalus ning kaotatakse originaaldokumentide esitamise nõue. Teadete saatmine e-posti teel toetab viivitusteta suhtlust. Taotleja jaoks muutub lihtsamaks kaubamärgi- ja tööstusdisainilahenduse taotluste täitmine ja esitamine. Seeläbi väheneb sihtrühma halduskoormus Patendiametile teabe edastamisel.

Muudatus III: taotleja jaoks lihtsustatakse riigilõivu tasumise protsessi, edaspidi laekuvad andmed riigilõivu tasumise kohta Patendiametile automaatselt.

Seoses elektroonilisele menetlusele üleminekul muutub ka Patendiametile riigilõivu tasumise kord. Seni tuli isikul esitada koos taotluse või avaldusega ka andmed riigilõivu tasumise kohta (kaubamärgi puhul) või riigilõivu tasumist tõendav dokument (tööstusdisainilahenduse puhul). Alates 1. aprillist 2016 aga on Patendiameti BO-tarkvara liidestatud NAP-süsteemiga. Sellega seoses ei pea taotleja enam tasuma riigilõivu enne taotluse või avalduse esitamist, vaid taotluse/avalduse esitamise järel (ning pärast nõutavate dokumentide olemasolu kontrollimist) väljastab Patendiamet talle süsteemi vahendusel viitenumbri, mille alusel tal tuleb riigilõiv tasuda. Taotlust või avaldust menetletakse alles siis, kui lõiv on tähtaegselt tasutud. Selle uue süsteemi kõrval säilib alternatiivina ka vana viis, s.o taotleja saab tasuda riigilõivu ilma viitenumbrita ka enne taotluse/avalduse esitamist ning esitada Patendiametile andmed riigilõivu tasumise kohta, mille abil Patendiametil on võimalik kontrollida riigilõivu tasumist.

Kaasnev mõju IIIa: mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: Patendiameti ametnikud ja töötajad (seisuga 15.06.2018 kokku 56 ametnikku ja töötajat)

Ligipääs riigilõivu tasumist kinnitavatele elektroonilistele andmetele muudetakse Patendiameti töötajatele lihtsamaks, andmete kättesaadavus muudab tööprotsessi kiiremaks. Seeläbi paraneb ameti töö üldine tõhusus.

Kaasnev mõju IIIb: majanduslik mõju

Sihtrühm: Patendiameti teenuste kasutajad (patendivolinikud, seisuga 15.06.2018 kokku 64 volinikku, kellest 47 tegutsevad kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse valdkonnas lisaks teised võimalikud taotlejad)

Riigilõivu tasumine muutub taotleja jaoks mugavamaks – piisab, kui ta tasub riigilõivu talle antud viitenumbri alusel õigeks ajaks Rahandusministeeriumi kontole; ta ei pea esitama selle kohta enam Patendiametile andmeid või riigilõivu tasumist tõendavat dokumenti. Samas säilib alternatiivina ka võimalus tasuda riigilõiv senise korra alusel, mistõttu isikutele ei kaasne negatiivseid tagajärgi, vaid nende võimalusi riigilõivu tasumiseks pigem avardatakse. Muudatuse tulemusel väheneb sihtrühma halduskoormus riigilõivu tasumisel.

Muudatus IV: vandeadvokaatidel võimaldatakse saada patendivolniku kutse kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise kutsetegevuse valdkonnas

Muudatuse kohaselt võib patendivolniku kutse kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise kutsetegevuse valdkonnas saada ka vandeadvokaat, kelle puhul on tõendatud advokaadibüroos pidev õigusteenuse osutamine vastavas valdkonnas viimase nelja aasta jooksul. Vandeadvokaadi vastavust kehtestatud nõuetele hindab patendivolniku kutsekomisjon.

Kaasnev mõju IVa: majanduslik mõju

Sihtrühm: vandeadvokaadid

Eesti Advokatuuri liikmeid on (seisuga 01.03.2018) kokku 1033:

- 682 vandeadvokaati
- 346 vandeadvokaadi abi
- 5 assotsieerunud liiget
- 218 peatatud liikmesusega liiget

Muudatusega suurendatakse vandeadvokaatide võimalust omandada patendivolniku kutse kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse ja geograafilise tähise valdkonnas ning seega suurenevad vandeadvokaatide praktilised tegevusvõimalused uue ametivaliku lisandumise näol. Ka kehtiva õiguse kohaselt on vandeadvokaadil teoreetiliselt võimalik omandada vastav kutse, kuid see on põhjendamatult raskendatud: praegu võib patendivolniku kutse saada vaid isik, kes on töötanud vähemalt viimased neli aastat patendivolniku juures. Seega avardab muudatus vandeadvokaatide tegevusvõimalusi.

Sihtrühm: patendivolnikud, seisuga 15.06.2018 kokku 64 volnikku, kellest 47 tegutsevad kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse valdkonnas

Muudatuse tõttu suureneb konkurents valdkonnas, võimalik, et väheneb seniste patendivolnike töömaht ja sissetulek. Samas ei pruugi muudatuse mõju olla mastaapne, kuna vandeadvokaate, kes on pädevad tööstusomandiõiguses ja osutanud vastavas valdkonnas pidevalt õigusteenust, ei ole palju. Samuti ei soovi nad ilmselt kõik patendivolniku kutset omandada, vaid piirduvad vandeadvokaadi üldise pädevusega nõustada kliente ka tööstusomandi valdkonnas. Muudatuse mõju on pigem suunatud tulevikku, motiveerides vandeadvokaate spetsialiseeruma tööstusomandile teadmise, et erialase pädevuse saavutamise järel on võimalik teha valik mitme ameti vahel, samuti neid omavahel kombineerida.

Sihtrühm: ettevõtjad, eeskätt patendivolnike teenuste kasutajad

2017 aastal esitati Patendiametile:

- kauba- ja teenindusmärgi registreerimise taotlusi 1272
- tööstusdisainilahenduse registreerimise taotlusi 46

Ettevõtjaid, kes igal aastal Patendiametilt registreeringut taotlevad, on üle tuhande, ilmselt on kauba- ja teenindusmärgi registreerimisega kokku puutunud suurem osa ettevõtjatest. Muudatuse järel tekib ettevõtjatele suurem valikuvabadus teenusepakkuja osas, kuna laieneb isikute arv, kes on pädevad ja võimelised vajalikku teenust pakkuma. Ilmselt tagab tihedam

konkurents ka ettevõtja jaoks parema teenuse. Kaudse mõjuna paraneb ka üldine ettevõtluskeskkond.

Muudatus V: täpsustatakse ühise esindaja esindusõiguse ulatust, lihtsustatakse patendivoliniku esindusõiguse tõendamist, kehtestatakse edasivolitamine ja täpsustatakse Patendiameti teadete edastamist

Lihtsustatakse asjaajamiskorda: 1) kaotatakse piirangud ühise esindaja esindusõiguse ulatusele, (2) nähakse ette patendivoliniku esindusõiguse eeldus toimingutes Patendiametis ja tööstusomandi apellatsioonikomisjonis, st patendivolinikult ei nõuta iga kord volikirja esitamist, 3) patendivolinikule antakse õigus anda esindusõigus edasi teisele sama äriühingu kaudu tegutsevale patendivolinikule ja 4) täpsustatakse, kellele ja kuidas peab Patendiamet teateid edastama ning millal loetakse teated adressaatide poolt kättesaaduks.

Kaasnev mõju Va: majanduslik mõju, mõju halduskoormusele

Sihtrühm: patendivolinikud, ettevõtjad (patendivolinike kliendid)

Muudatus lihtsustab nii patendivolinike, nende klientide kui kaudselt ka Patendiameti asjaajamiskorda. Seetõttu väheneb asjaajamisest tulenev halduskoormus.

Muudatus VI: Tarbijakaitseameti pädevusse lisatakse riikliku järelevalve teostamine nn kaasaskantavuse määruks sisalduvate tarbija õigusi puudutavate nõuete täitmise üle

Kaasaskantavuse määrus kohustab rahalise tasu eest võrguteenuse osutajat võimaldama tarbijal, kellel on lepingu alusel õigus pääseda ligi teenusele ja seda kasutada elukohaliikmesriigis, kasutada veebisisuteenust ajutiselt teises liikmesriigis viibimise ajal. Tarbijakaitseameti ülesandeks saab järelevalve kohustuse täitmise üle.

Kaasnev mõju VIa: mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm: Tarbijakaitseamet

Vähesel määral suureneb lisanduva kohustuse tõttu Tarbijakaitseameti töökoormus.

Mõju halduskoormusele

Kavandatavad muudatused vähendavad sihtrühma halduskoormust.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud.

Kuivõrd Patendiameti menetlustarkvara on kasutusel ja paralleelne kasutusperiood lõppenud, ei kaasne eelnõus toodud seaduste muudatuste rakendamisega kulutusi.

8. Rakendusaktid

Seaduse jõustumisega kaasneb vajadus muuta KaMS-i alusel kehtestatud justiitsministri 03.01.2012 määrust nr 12 „Kaubamärgimäärus“ ja TDKS-i alusel kehtestatud 03.01.2012 määrust nr 27 „Tööstusdisainilahenduse määrus“. Mõlemas määruses tehtavate muudatuste kavand on esitatud seletuskirja lisas. Eelnõu § 1 p-ga 30 muudetakse KaMS § 49¹ lg-s 5 sisalduva volitusnormi sõnastust, täpsustamaks, et lisaks kaubamärgitunnistuse vorminõuetele kehtestatakse kaubamärgimäärusega ka kaubamärgitunnistuse väljaandmise kord.

Eelnõu § 7 p-ga 3 PatVS-i lisatav § 14 lg 4 sisaldab volitusnormi, mille alusel valdkonna eest vastutav minister võib määrusega täpsustada nõuded, millele advokaadibüroos osutatud õigusteenus peab vastama selleks, et seda võetaks arvesse hindamisel, kas vandeadvokaat on osutanud PatVS § 2 lg 3 p-s 2 nimetatud valdkonnas viimase nelja aasta jooksul pidevalt õigusteenust, samuti nendele nõuetele vastavuse tõendamise korra. Seejuures on eelnõu § 7 p-de 3–4 jõustumine lükatud edasi 1. juulini 2019 põhjusel, et justiitsministrile jääks enne asjakohaste muudatuste jõustumist aega vastava määruse kehtestamiseks. Volitusnormi alusel kehtestatavas määruses sätestatakse: 1) üldsätted; 2) tingimused, millele peavad vastama vandeadvokaadi poolt teostatud tööd ja osutatud õigusteenused, et neid saaks võtta arvesse PatVS § 14 lg-s 3 sätestatud staažinõude täitmisena; 3) tõendid, millega on võimalik tõendada vandeadvokaadi poolt teostatud tööde ja osutatud õigusteenuste nõuetele vastavust; 4) staažinõude täitmise tõendamise kord.

9. Seaduse jõustumine

Eelnõu § 1 p-d 27, 28 ja 30, § 8 ning § 11 p-d 23 ja 24, mis reguleerivad üleminekut digitaalse kaubamärgi ja tööstusdisainilahenduse tunnistuse väljaandmisele, jõustuvad 1. jaanuaril 2019, jätmaks Patendiametile aega vajalike tehnoloogiliste arenduste väljatöötamiseks.

Eelnõu § 7 p-d 3–7 jõustuvad 1. juulil 2019, jätmaks valdkonna eest vastutavale ministrile piisavalt aega, et täpsustada määrusega nõuded, millele vandeadvokaadi poolt advokaadibüroos osutatud õigusteenus peab eelnõuga lisatavas PatVS § 14 lg-s 3 sätestatud tingimuste täitmiseks vastama, ning nendele nõuetele vastavuse tõendamise korra.

Ülejäänud seadus jõustub üldkorras, kuivõrd muude sätete puhul ei esine põhjuseid nende jõustumise edasilükkamiseks. Sihtrühmade huvides on seaduse võimalikult kiire jõustumine.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Patendiametile, Eesti Advokatuurile, Eesti Advokatuuri intellektuaalse omandi ja IT-õiguse komisjonile, Eesti Juristide Liidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Patendivolnike Seltsile, Eesti Autorite Ühingule, Eesti Esitajate Liidule, Eesti Näitlejate Liidule, Eesti Fonogrammitootjate Ühingule, Eesti Audiovisuaalautorite Liidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Teenusmajanduse Kojale, Riigikohtule, Tallinna Ringkonnakohtule, Tartu Ringkonnakohtule, Harju Maakohtule, Pärnu Maakohtule, Tartu Maakohtule, Viru Maakohtule, Tartu Ülikooli õigusteaduskonnale, Tallinna Tehnikaülikooli õiguse instituudile, Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudile, Registrate ja Infosüsteemide Keskusele.

Kaubamärgimääruse ja tööstusdisainilahenduse määruse muutmise määrus

§ 1. Kaubamärgimääruse muutmine

Justiitsministri 3. jaanuari 2012. aasta määruses nr 12 „Kaubamärgimäärus“ tehakse järgmised muudatused:

- 1) määruses asendatakse sõnad „Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni“ sõnadega „Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni“ vastavas käändes;
- 2) paragrahv 2 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 2. Dokumentide esitamise üldnõuded

(1) Kui seaduses või käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, esitatakse Patendiametile originaaldokument, selle notariaalselt või Patendiameti poolt ametlikult kinnitatud ärakiri või dokumendi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koopia. Põhjendatud kahtluse korral koopia õigsuses on Patendiametil õigus nõuda originaaldokumendi või selle notariaalselt kinnitatud ärakirja esitamist.

(2) Avaldus esitatakse kirjalikus vormis.

(3) Dokumentid esitatakse Patendiametile kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel, kui seaduses või käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Elektrooniline esitamine hõlmab nii esitamist Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu kui e-posti teel.

(4) Kui avaldus esitatakse faksi teel, tuleb kirjalikus vormis avaldus esitada puuduste kõrvaldamiseks Patendiameti määratud tähtaja jooksul, kui seaduses või käesolevas määruses ei ole ette nähtud teisiti.“;

3) paragrahv 3 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 4 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

5) paragrahvi 5 lõike 2 kolmas lause tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahv 7 tunnistatakse kehtetuks;

7) paragrahvi 8 lõiget 3 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) volitatavale patendivolinikule teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivoliniku edasivolitamise õiguse andmise korral selle õiguse olemasolu ja tingimused;“;

8) paragrahvi 8 lõike 4 esimene lause tunnistatakse kehtetuks;

9) paragrahvi 8 lõike 5 teine lause sõnastatakse järgmiselt:

„Sel juhul loetakse ühise esindaja volituse ulatuseks kõigi kaubamärgialaste toimingute tegemine, kui taotlejad ei ole täpsustanud teisiti.“;

10) paragrahv 9 tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahv 10 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 10. Volikirja esitamine

(1) Kui taotlus esitatakse ühise esindaja kaudu ja kaubamärgi registreerimise avaldusele on alla kirjutanud ühine esindaja, tuleb volikiri esitada taotluse esitamise päeval või kahe kuu jooksul taotluse esitamise kuupäevast. Kui avaldus muu kaubamärgialase toimingu tegemiseks esitatakse ühise esindaja kaudu ja avaldusele on alla kirjutanud ühine esindaja, lisatakse avaldusele volikiri või viide varem esitatud volikirjale.

(2) Kui isik, kellel ei ole elukohta, asukohta ega tegutsevat kaubandus- või tööstusettevõtet Eestis, esitab taotluse ise, peab ta edasiseks kaubamärgialaste toimingute tegemiseks volitama patendivolniku. Volitatud patendivolniku andmed tuleb esitada kahe kuu jooksul taotluse esitamise kuupäevast.

(3) Kui Patendiamet nõuab taotluse või avalduse esitanud patendivolnikult volikirja esitamist, tuleb volikiri esitada Patendiameti määratud tähtaja jooksul, mis on vähemalt kaks kuud taotluse või avalduse esitamisest, ent mitte lühem kui üks kuu Patendiameti vastava nõude esitamisest.

(4) Kui kaubamärgialase toimingu tegemiseks Patendiametile varem esitatud volikiri kehtib, asendab volikirja esitamist see, kui Patendiametile teatatakse selle taotluse või kaubamärgi registreeringu number, mille juurde varasem volikiri esitati.“;

12) paragrahv 11 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 11. Riigilõivu tasumine

(1) Riigilõiv tasutakse Rahandusministeeriumi riigilõivukontole.

(2) Riigilõivu tasumisel märgitakse maksedokumendile selle toiminguga, mille eest riigilõiv tasutakse, seotud unikaalne viitenumber. Kui riigilõiv tasutakse ilma unikaalse viitenumbrita, märgitakse maksedokumendile selle toimingu nimetus, mille eest riigilõiv tasutakse, või riigilõivuseaduse asjakohase paragrahvi number, samuti taotluse number, kaubamärgi registreeringu number või nende puudumisel muud andmed, mis võimaldavad kaubamärki tuvastada.“;

13) paragrahv 12 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 12. Riigilõivu tasumise kohta andmete esitamine

(1) Kui riigilõiv tasutakse ilma unikaalse viitenumbrita, esitab taotleja, kaubamärgiomanik või muu kaubamärgialase toimingute tegemise taotleja isik Patendiametile riigilõivu tasumise tähtpäevaks riigilõivu tasumise kohta järgmised andmed:

- 1) maksedokumendi number;
- 2) makse kuupäev;
- 3) maksja nimi;
- 4) tasutud summa suurus;
- 5) toimingute nimetus, mille eest riigilõiv tasutakse või riigilõivuseaduse asjakohase paragrahvi number;
- 6) taotluse number, kaubamärgi registreeringu number või nende puudumisel muud andmed, mis võimaldavad kaubamärki tuvastada.

(2) Andmed riigilõivu tasumise kohta esitatakse iga taotluse või registreeringu kohta eraldi. Kui riigilõiv tasutakse korraga mitme taotluse või registreeringuga seotud toimingute tegemise eest, esitatakse loetelu tasutud summa taotluste või toimingute vahel jaotumise kohta.

(3) Kui andmed riigilõivu tasumise kohta on esitatud tähtpäevaks, kuid riigilõiv ei ole nõutavas summas Rahandusministeeriumi riigilõivukontole laekunud, võib Patendiamet riigilõivu tasumise kontrollimise eesmärgil nõuda andmed esitanud isikult pangaasutuse kinnitatud riigilõivu tasumist tõendava dokumendi esitamist.

(4) Kui lõikes 3 sätestatud kontrollimise tulemusena selgub, et andmed esitanud isik ei ole riigilõivu tasunud, loetakse taotlus tagasivõetuks või jäetakse tegemata toiming, mille tegemise eest riigilõivu oleks pidanud tasuma.“;

14) paragrahv 13 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 13. Kaubamärgi registreerimise taotluse esitamine

(1) Taotlus esitatakse kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel Patendiametile.

(2) Kui taotlus esitatakse faksi teel, tuleb kirjalik avaldus esitada Patendiametile kaubamärgiseaduse § 37 lõike 1 kohaselt määratud tähtpäevaks.“;

15) paragrahvi 14 lõike 1 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2) volikiri, kui taotlejal on ühine esindaja ja taotlusele ei ole alla kirjutanud kõik taotlejad;“;

16) paragrahvi 14 lõike 1 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

17) paragrahvi 15 lõike 1 punkt 14 sõnastatakse järgmiselt:

„14) taotluse dokumentide loetelu, kui taotlus esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel;“;

18) paragrahvi 15 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kaubamärgi registreerimise avalduses võivad sisalduda kaubamärgi iseloomustus ning võõrkeelse sõnalise osa tõlge ja transliteratsioon.“;

19) paragrahvi 15 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui taotlus esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel, on kaubamärgi registreerimise avaldus soovitatav esitada lisa 1 kohasel plangil.“;

20) paragrahvi 15 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

21) paragrahvi 16 lõike 2 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

22) paragrahvi 16 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui taotleja elu- või asukoht on liitriigis, tuleb aadressis lisaks riigile näidata ka osariik.“;

23) paragrahv 17 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 17. Taotleja muud kontaktandmed

(1) Taotleja andmetele on soovitatav lisada telefoninumber, e-posti aadress, füüsilisest isikust taotleja korral isikukood ning juriidilisest isikust taotleja korral registrikood.

(2) Kui taotleja soovib, et Patendiamet saadaks talle teateid muul aadressil kui tema elukoha või asukoha aadress või muul e-posti aadressil kui taotluses märgitud e-posti aadress, võib ta avaldusele lisada aadressi kirjavahetuse pidamiseks.“;

24) paragrahvi 18 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

25) paragrahvi 19 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 20 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Võõrkeelsete sõnade või sõnaosade kasutamisel võib esitada nende tõlke eesti keelde ja vajadusel transliteratsiooni.“;

27) paragrahvi 23 lõike 2 esimene lause ning lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

28) paragrahvi 27 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaja pikendamiseks esitab kaubamärgiomanik kirjaliku avalduse ja tasub riigilõivu.“;

29) paragrahvi 27 lõige 2, 28 lõige 2, 29 lõige 2, 30 lõige 2, 31 lõige 2, 32 lõige 2, 33 lõige 2, 34 lg 3, 35 lõige 4, 36 lõige 3, 37 lõige 2, 38 lõige 2, 39 lõige 2, 40 lõige 3, 41 lõige 3, 42 lõige 3, 43 lõige 2 ja 44 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

30) paragrahvi 27 lõike 4, 28 lõike 4, 29 lõike 4, 30 lõike 4, 31 lõike 4, 32 lõike 4, 33 lõike 4, 34 lõike 5, 35 lõike 6, 36 lõike 5, 37 lõike 4, 38 lõike 4, 39 lõike 4, 40 lõike 5, 41 lõike 5, 42 lõike 5, 43 lõike 4 ja 44 lõike 4 esimene ja kolmas lause tunnistatakse kehtetuks;

31) paragrahvi 28 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Litsentsi kohta registrisse kande tegemiseks esitab litsentsiandja või litsentsisaaja kirjaliku avalduse, millele lisatakse litsentsilepingu väljavõte, mis sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid, ja tasutakse riigilõiv. Väljavõtet ei pea esitama, kui litsentsi kohta registrisse kande tegemise avaldusele on alla kirjutanud nii litsentsiandja kui litsentsisaaja ning avaldus sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid.“;

32) paragrahvi 30 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Pandi kohta registrisse kande tegemiseks esitab kaubamärgiomanik või pandipidaja kirjaliku avalduse, millele lisatakse notariaalselt tõestatud pandi seadmise kokkulepe, ning tasub riigilõivu.“;

33) paragrahvi 31 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Pandilepingu tingimuste muutmiseks esitab kaubamärgiomanik või pandipidaja kande muutmise avalduse, millele lisatakse notariaalselt tõestatud pandilepingu lisa, jõustunud kohtuotsus või muu muutmist tõendav dokument, ning tasub riigilõivu.“;

34) paragrahvi 32 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Pandipidaja isiku muutmiseks esitab kaubamärgiomanik, pandipidaja või isik, kellele pant üle anti või üle läks (edaspidi *uus pandipidaja*) kande muutmise avalduse, millele lisatakse pandi üleandmist või üleminekut tõendav notariaalselt tõestatud dokument, ning tasub riigilõivu.“;

35) paragrahvi 33 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registerpandi järjekoha muutmiseks esitab kaubamärgiomanik kande muutmise avalduse, millele lisatakse nende isikute notariaalselt tõestatud kokkulepe, kelle õiguste järjekoht muutub, ning tasub riigilõivu.“;

36) paragrahvi 35 lõikes 1, 36 lõikes 1, 37 lõikes 1 ja 40 lõikes 1 asendatakse sõnad „andmed riigilõivu tasumise kohta“ sõnadega „tasub riigilõivu“;

37) paragrahvi 40 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

38) paragrahvi 48 punkt 9 tunnistatakse kehtetuks;

39) paragrahvi 48 punktid 10–14 sõnastatakse järgmiselt:

- „10) V osa „Kaubamärgialased õigusaktid ja muu info“;
- 11) VI osa „Registreeritud geograafilised tähised“;
- 12) VII osa „Muudatused riiklikus geograafiliste tähiste registris“;
- 13) VIII osa „Geograafilise tähise alased õigusaktid ja muu info“;
- 14) IX osa „Loendid“.“;

40) paragrahvi 51 lõike 1 punktist 7 jäetakse välja sõnad „vajaduse korral“;

41) paragrahvi 51 lõikest 2 jäetakse välja lause „Kaupade ja/või teenuste loetelu avaldatakse juhul, kui seda on ekspertiisi käigus Eesti suhtes piiratud.“;

- 42) paragrahv 64 tunnistatakse kehtetuks;
- 43) paragrahvis 65 asendatakse sõnad „VI osa“ sõnadega „V osa“ ning sõnad „VI. osas“ asendatakse sõnadega „V osas“;
- 44) paragrahvis 66 asendatakse sõnad „VII osa“ sõnadega „VI osa“ vastavas käändes;
- 45) paragrahvis 67 asendatakse sõnad „VIII osa“ sõnadega „VII osa“ vastavas käändes;
- 46) paragrahvis 68 asendatakse sõnad „IX osa“ sõnadega „VIII osa“ ning sõnad „IX. osas“ asendatakse sõnadega „VIII osas“;
- 47) paragrahvis 69 asendatakse sõnad „X osa“ sõnadega „IX osa“ vastavas käändes“;
- 48) määruse 3. peatükk sõnastatakse järgmiselt:

„3. peatükk

Kaubamärgitunnistuse vorminõuded ning väljaandmise kord

§ 71. Kaubamärgitunnistuse mõiste

Kaubamärgitunnistus (edaspidi *tunnistus*) on digitaalne dokument, mis tõendab registreeringu tegemist registris.

§ 72. Rahvusvahelised standardid

Tunnistusel kasutatakse bibliograafiliste andmete tähistamiseks koode vastavalt WIPO standardile ST. 60 „Soovitused kaubamärke puudutavate bibliograafiliste andmete kohta (identifitseerimine ja miinimumnõuded)“ ehk INID-koode.

§ 73. Tunnistuse koosseis

Tunnistus koosneb tiitellehest ja andmelehest.

§ 74. Tunnistuse tiitellehe andmed ja rekvisiidid

Tunnistuse tiitellehele kantakse järgmised andmed ja rekvisiidid:

- 1) riigi nimi – Eesti Vabariik;
- 2) riigi vapp – Eesti Vabariigi värviline vapp;
- 3) tunnistuse nimetus – kaubamärgitunnistus;
- 4) tunnistuse number – registreeringu number;
- 5) tunnistuse väljaandnud asutuse nimetus – Patendiamet;
- 6) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi ametinimetus – peadirektor;

- 7) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi allkirjakujutis;
- 8) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi nimi;
- 9) tunnistuse väljaandnud asutuse pitsati jäljend, kui tunnistusest antakse välja paber kandjal ära kiri – Patendiameti väikese riigivapi kujutisega pitsati jäljend;
- 10) tunnistuse väljaandnud asutuse asukoht – Tallinn;
- 11) tunnistuse väljaandmise kuupäev – tunnistuse allakirjutamise kuupäev;
- 12) tunnistuse väljaandmise õiguslik alus – tunnistus on välja antud kaubamärgiseaduse § 49¹ järgi;
- 13) tunnistusega tõendatavad õigussuhted – tunnistus tõendab kaubamärgi registreeringu tegemist kauba- ja teenindusmärkide registris;
- 14) kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaeg – kaubamärgi õiguskaitse kehtib kümme aastat kauba- ja teenindusmärkide registrisse registreeringu tegemise kuupäevast arvates. Kaubamärgi õiguskaitse kehtivusaega võib pikendada kaubamärgiomaniku nõudel kümne aasta kaupa. Kehtivusaja pikendamiseks peab kaubamärgiomanik esitama sellekohase avalduse ja tasuma riigilõivu.

§ 75. Tunnistuse andmelehele kantavad andmed ja rekvisiidid

- (1) Tunnistuse andmelehele kantakse järgmised andmed ja rekvisiidid koos INID-koodidega:
	INID-kood
1) registreeringu number	(111);
2) registreeringu tegemise kuupäev	(151);
3) registreeringu kehtivuse lõppemise kuupäev	(181);
4) registreerimise otsuse teate avaldamise kuupäev	(442);
5) kaubamärgiomaniku ees- ja perekonnanimi ning elukoha aadress, juriidilise isiku korral nimi, asukoha aadress, riigi kood	(732);
6) taotluse number	(210);
7) taotluse esitamise kuupäev	(220);
8) konventsiooniprioriteedi andmed, kui on rahuldatud prioriteedinõue: esmase taotluse number, esitamise kuupäev, riigi kood	(310), (320), (330);
9) näituseprioriteedi andmed, kui on rahuldatud prioriteedinõue: väljapaneku kuupäev, näituse nimi ja toimumisriik	(230);

- 10) kaubamärgi reproduktsioon (540);
- 11) Nizza klassifikatsiooni järgi liigitatud kaupade ja teenuste loetelu koos klasside numbritega (511);
- 12) värvide loetelu, kui kaubamärgi reproduktsioon on värviline (591);
- 13) märke kaubamärgiliigi kohta (554);
- 14) kaubamärgi mittekaitstav osa, kui see on registreerimise otsuses märgitud (526);
- 15) kaubamärgiomaniku esindaja nimi, kui kaubamärgiomanikul on esindaja (740);
- 16) välisriigi isiku Eestis asuva tegutseva kaubandus- või tööstusettevõtte aadress, kui sellel isikul ei ole esindajat;
- 17) märke „Kasutamise tulemusena omandatud eristusvõime”, kui kaubamärk on registreeritud kaubamärgiseaduse § 9 lõike 2 alusel (521).

(2) Tunnistuse andmelehele lisatakse vajaduse korral lisaleht, kus jätkatakse lõike 1 punktis 11 nimetatud kaupade ja teenuste loetelu.

§ 76. Tunnistuse vorminõuded

- (1) Tunnistuse tiitelleht vormistatakse lisas 2 toodud näidise kohaselt.
- (2) Andmelehe leheküljed nummerdatakse, kui neid on rohkem kui üks.

§ 77. Tunnistuse väljaandmine

- (1) Digitaalne tunnistus antakse välja .pdf formaadis ja saadetakse digitaalselt allkirjastatuna kaubamärgiomaniku või tema esindaja e-posti aadressile.
- (2) Tunnistuse paber kandjal ärakiri antakse omakäeliselt allkirjastatuna kaubamärgiomanikule või tema esindajale üle Patendiametis kohapeal või saadetakse tähitud postiga.
- (3) Tunnistuse ning tunnistuse paber kandjal ärakirja allkirjastab Patendiameti juht.

§ 78. Tunnistuse duplikaadi vormistamine ja väljaandmine

- (1) Patendiamet vormistab tunnistuse duplikaadi vastavalt tunnistuse kohta sätestatule ning kannab tunnistuse paremasse ülaossa sõna „DUPLIKAAT” ja duplikaadi väljaandmise kuupäeva.
- (2) Tunnistuse duplikaat antakse välja vastavalt käesoleva määruse §-s 77 sätestatule.“;

49) paragrahvi 82 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kirjalikku teavet väljastatakse registrist kinnitatud dokumendina paber kandjal või elektrooniliselt.“;

50) paragrahvi 82 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

51) paragrahvi 82 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Patendiamet väljastab teabe vastavalt teabe soovija eelistusele kas kohapeal, posti või e-posti teel viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem.“;

52) paragrahvi 83 lõiked 1–3 sõnastatakse järgmiselt

„(1) Kirjalikku teavet väljastatakse avalduse alusel, mille võib esitada Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel.

(2) Avalduses peavad sisalduma teabe soovija nimi, kontaktandmed ja päringuobjekt.

(3) Päringuobjektiks võib olla kas taotluse number, registreeringu number, isik (taotleja, omanik või esindaja), kuupäev (taotluse esitamise kuupäev, registreeringu kuupäev jne), prioriteediandmed, kaubamärgi reproduktsioon, Nizza klassifikatsiooni klassi number või muud registriandmed.“;

53) paragrahvi 84 lõikes 1 asendatakse sõnad „Patendiameti vastuvõtuosakonnas“ sõnaga „Patendiametis“;

54) paragrahvi 84 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Registritoimikuga või kirje andmetega tutvumine toimub tutvuja ja Patendiameti pädeva ametniku poolt kokkulepitud ajal viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem.“;

55) paragrahvi 84 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

56) paragrahvi 85 lõiked 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registritoimikuga tutvumine toimub avalduse alusel, mille võib esitada Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel.

(2) Avalduses tuleb esitada tutvuja nimi ja kontaktandmed ning taotluse või registreeringu number.“;

57) paragrahvi 85 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kirje andmetega saab tutvuda avalduse alusel, mille võib esitada Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel.“;

58) paragrahvi 86 lõikest 1 jäetakse välja sõna „paber kandjal“;

59) paragrahvi 86 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Patendiamet väljastab registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatrüki vastavalt teabe soovija eelistusele kas kohapeal, posti või e-posti teel viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem.“;

60) paragrahvi 87 lõiked 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatrüki väljastamine toimub avalduse alusel, mille võib esitada Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel.

(2) Avalduses tuleb esitada teabe soovija nimi ja kontaktandmed ning taotluse või registreeringu number.“;

61) paragrahvi 88 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahvusvaheline taotlus esitatakse Patendiametile kohapeal, elektrooniliselt või posti teel.“;

62) paragrahvi 88 lõike 5 teine lause sõnastatakse järgmiselt:

„Rahvusvahelist taotlust ei edastata Rahvusvahelisele Büroole seni, kuni rahvusvahelise taotluse esitaja ei ole tasunud ettenähtud summas riigilõivu.“;

63) paragrahvi 89 lõikest 3 jäetakse välja sõnad „või märgi sõnaline kirjeldus“;

64) paragrahvi 90 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui rahvusvaheline taotlus esitatakse paber kandjal, esitatakse rahvusvahelise registreerimise avaldus ning kauba- ja teenindusmärgi kavatsetava kasutamise avaldus kahes eksemplaris.“;

65) paragrahvi 92 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui rahvusvaheline taotlus esitatakse Patendiametisse kohapeal, e-posti või posti teel, esitatakse rahvusvahelise registreerimise avaldus Rahvusvahelise Büroo kehtestatud ametlikul vormil MM2.“;

66) paragrahvi 93 lõike 1 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

67) paragrahvi 93 lõike 1 punkt 4 sõnastatakse järgmiselt:

„4) volikiri või viide varem esitatud volikirjale, kui rahvusvahelise taotluse esitajaid esindab Patendiametis ühine esindaja.“;

68) paragrahvi 103 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Rahvusvahelises taotluses võib esitada lisaks märgi reproduktsioonile ka märgi kirjelduse.“;

- 69) paragrahvi 103 lõikes 4 asendatakse sõna „ROMARINI“ sõnaga „asjakohasesse“;
- 70) paragrahvi 108 lõigetes 1 ja 3 asendatakse sõna „kontokorrentkontolt“ sõnaga „kontolt“;
- 71) paragrahvi 110 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;
- 72) paragrahvi 112 lõike 2 punktist 3 jäetakse välja sõnad „märgi sõnaline kirjeldus või“;
- 73) paragrahvi 112 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui rahvusvahelise taotluse esitaja ei ole tasunud riigilõivu rahvusvahelise taotluse Patendiametile esitamise eest, ei edasta Patendiamet rahvusvahelist taotlust Rahvusvahelisele Büroole enne seda, kui rahvusvahelise taotluse esitaja on riigilõivu tasunud.“;

- 74) Paragrahvi 113 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui hilisema märkimise taotlus esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti või posti teel, esitatakse see Rahvusvahelise Büroo kehtestatud ametlikul vormil MM4.“;

- 75) määruse 6. peatükk tunnistatakse kehtetuks;

76) määruse 7. peatükis asendatakse sõna „Ühenduse“ sõnadega „Euroopa Liidu“ vastavas käändes;

- 77) paragrahv 117 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 117. Muutmistaotluse esitaja teavitamine

(1) Patendiamet teatab viivitamatult pärast muutmistaotluse saabumist Patendiametisse taotlejale muutmistaotluse saabumise kuupäeva ja kaubamärgiseaduse § 71³ lõikes 3 sätestatud riigilõivu tasumise ning dokumentide Patendiametile esitamise tähtpäeva.

(2) Lõikes 1 nimetatud teade edastatakse muutmistaotluses märgitud patendivolinikule või, kui patendivolinikku ei ole märgitud, saadetakse taotlejale muutmistaotluses nimetatud aadressile.

(3) Lõikes 2 nimetatud teate vastu mitte võtmine ei vabasta taotlejat kaubamärgiseaduse § 71³ lõikes 3 nimetatud dokumentide Patendiametile esitamise ja riigilõivu tasumise tähtpäevast kinnipidamise kohustusest.“;

- 78) paragrahvi 118 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Patendiamet loeb muutmistaotluse tagasivõetuks, kui taotleja ei esita tähtpäevaks Patendiametile kaubamärgiseaduse § 71³ lõikes 3 nimetatud dokumente ega tasu riigilõivu.“;

79) määruse lisa 2 nimetus „Tunnistuse esikaane vorm“ asendatakse nimetusega „Kaubamärgitunnistuse tiitellehe vorm“.

§ 2. Tööstusdisainilahenduse määrus

Justiitsministri 3. jaanuari 2012. aasta määruses nr 27 „Tööstusdisainilahenduse määrus“ tehakse järgmised muudatused:

1) määruses asendatakse sõnad „Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni“ sõnadega „Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni“;

2) paragrahv 1 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 1. Dokumentide esitamise üldnõuded

(1) Kui seaduses või käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, esitatakse Patendiametile originaaldokument, selle notariaalselt või Patendiameti poolt ametlikult kinnitatud ärakiri või dokumendi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koopia. Põhjendatud kahtluse korral koopia õigsuses on Patendiametil õigus nõuda originaaldokumendi või selle notariaalselt kinnitatud ära kirja esitamist.

(2) Avaldus esitatakse kirjalikus vormis.

(3) Dokumendid esitatakse Patendiametile kohapeal, elektrooniliselt, posti või faksi teel, kui seaduses või käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Elektrooniline esitamine hõlmab nii esitamist Patendiameti veebilehe www.epa.ee kaudu kui e-posti teel.

(4) Kui avaldus esitatakse faksi teel, tuleb kirjalikus vormis avaldus esitada puuduste kõrvaldamiseks Patendiameti määratud tähtaja jooksul, kui seaduses või käesolevas määruses ei ole ette nähtud teisiti.“;

3) paragrahvid 5 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 7 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Omaniku nimel esitatud dokumentidele võib alla kirjutada omanik, patendivolnik või ühine esindaja.“;

5) paragrahvi 7 lõike 4 esimene lause tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 8 lõiget 3 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) volitatavale patendivolnikule teise sama äriühingu kaudu tegutseva patendivolniku edasivolitamise õiguse andmise korral selle õiguse olemasolu ja tingimused;“;

7) paragrahvi 8 lõike 3 punkti 8 teine lause sõnastatakse järgmiselt:

„Sel juhul loetakse ühise esindaja volituse ulatuseks kõigi tööstusdisainilahenduslaste toimingute tegemine, kui taotlejad ei ole täpsustanud teisiti.“;

8) paragrahv 9 tunnistatakse kehtetuks;

9) paragrahv 10 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 10. Volikirja esitamine

(1) Kui registreerimistaotlus esitatakse ühise esindaja kaudu ja tööstusdisainilahenduse registreerimise avaldusele on alla kirjutanud ühine esindaja, tuleb volikiri esitada kahe kuu jooksul registreerimistaotluse esitamise päevast arvates. Kui avaldus muu tööstusdisainilahenduse alase toimingute tegemiseks esitatakse ühise esindaja kaudu ja avaldusele on alla kirjutanud ühine esindaja, lisatakse avaldusele volikiri või viide varem esitatud volikirjale.

(2) Kui isik, kellel ei ole elukohta, asukohta ega tegutsevat kaubandus- või tööstusettevõtet Eesti Vabariigis, esitab registreerimistaotluse ise, peab ta edasisteks tööstusdisainilahendusala toimingute tegemiseks volitama patendivolniku. Volitatud patendivolniku andmed tuleb esitada kahe kuu jooksul registreerimistaotluse esitamise päevast arvates.

(3) Kui Patendiamet nõuab registreerimistaotluse või avalduse esitanud patendivolnikult volikirja esitamist, tuleb volikiri esitada Patendiameti määratud tähtaja jooksul, mis on vähemalt kaks kuud taotluse või avalduse esitamisest, ent mitte lühem kui üks kuu Patendiameti vastava nõude esitamisest.

(4) Kui tööstusdisainilahendusala toimingute tegemiseks Patendiametile varem esitatud volikiri kehtib, asendab volikirja esitamist see, kui Patendiametile teatatakse selle registreerimistaotluse või tööstusdisainilahenduse registreeringu (edaspidi *registreering*) number, mille juurde varasem volikiri esitati.“;

10) paragrahv 11 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 11. Riigilõivu tasumine

(1) Riigilõiv tasutakse Rahandusministeeriumi riigilõivukontole.

(2) Riigilõivu tasumisel märgitakse maksedokumendile selle toiminguga, mille eest riigilõiv tasutakse, seotud unikaalne viitenumber. Kui riigilõiv tasutakse ilma unikaalse viitenumbrita, märgitakse maksedokumendile selle toimingute nimetus, mille eest riigilõiv tasutakse, või riigilõivuseaduse asjakohase paragrahvi number, samuti registreerimistaotluse number, tööstusdisainilahenduse registreeringu number või nende puudumisel muud andmed, mis võimaldavad tööstusdisainilahendust tuvastada.“;

11) paragrahv 12 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 12. Riigilõivu tasumise kohta andmete esitamine

(1) Kui riigilõiv tasutakse ilma unikaalse viitenumbrita, esitab taotleja, tööstusdisainilahenduse omanik või muu tööstusdisainilahendusala toimingute tegemist taotlev isik Patendiametile riigilõivu tasumise tähtpäevaks riigilõivu tasumise kohta järgmised andmed:

1) maksedokumendi number;

2) makse kuupäev;

3) maksja nimi;

4) tasutud summa suurus;

5) toimingute nimetus, mille eest riigilõiv tasutakse või riigilõivuseaduse asjakohase paragrahvi number;

6) taotluse number, tööstusdisainilahenduse registreeringu number või nende puudumisel muud andmed, mis võimaldavad tööstusdisainilahendust tuvastada.

(2) Andmed riigilõivu tasumise kohta esitatakse iga registreerimistaotluse või registreeringu kohta eraldi. Kui riigilõiv tasutakse korraga mitme registreerimistaotluse või registreeringuga seotud toimingute tegemise eest, esitatakse loetelu tasutud summa taotluste või toimingute vahel jaotumise kohta.

(3) Kui andmed riigilõivu tasumise kohta on esitatud tähtpäevaks, kuid riigilõiv ei ole nõutavas summas Rahandusministeeriumi riigilõivukontole laekunud, võib Patendiamet riigilõivu tasumise kontrollimise eesmärgil nõuda andmed esitanud isikult pangaasutuse kinnitatud riigilõivu tasumist tõendava dokumendi esitamist.

(4) Kui lõikes 3 sätestatud kontrollimise tulemusena selgub, et andmed esitanud isik ei ole riigilõivu tasunud, loetakse registreerimistaotlus tagasivõetuks või jäetakse tegemata toiming, mille tegemise eest riigilõivu oleks pidanud tasuma.“;

12) paragrahvi 13 lõike 1 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 13 lõike 1 punkt 4 sõnastatakse järgmiselt:

„4) volikiri, kui taotlejatel on ühine esindaja ja taotlusele ei ole alla kirjutanud kõik taotlejad;“;

14) paragrahvi 14 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui registreerimistaotlus esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel, on tööstusdisainilahenduse registreerimise avaldus soovitatav esitada lisa 1 kohasel plangil.“;

15) paragrahvi 14 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

16) paragrahvi 15 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

17) paragrahvi 17 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui taotleja elu- või asukoht on liitriigis, tuleb aadressis lisaks riigile näidata ka osariik.“;

18) paragrahv 18 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 18. Taotleja muud kontaktandmed

(1) Taotleja andmetele on soovitatav lisada telefoninumber, e-posti aadress, füüsilisest isikust taotleja korral isikukood ning juriidilisest isikust taotleja korral registrikood.

(2) Kui taotleja soovib, et Patendiamet saadaks talle teateid muul aadressil kui tema elukoha või asukoha aadress või muul e-posti aadressil kui taotluses märgitud e-posti aadress, võib ta avaldusele lisada aadressi kirjavahetuse pidamiseks.“;

19) paragrahvi 21 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

20) paragrahv 23 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 23. Tööstusdisainilahenduse menetluse peatamise nõue

(1) Registreerimismenetluse peatamiseks esitab taotleja kirjaliku avalduse, milles märgib, kui pikaks perioodiks ta soovib menetluse peatada. Ühe registreerimistaotluse menetlus võib kokku olla peatatud kuni 12 kuud.

(2) Tööstusdisainilahenduse menetluse peatamise nõue tuleb esitada hiljemalt üks kuu enne registreeringu andmete kande teate avaldamist.“;

21) paragrahvi 25 lõiked 4 ja 5, 26 lõige 2 ning 27 tunnistatakse kehtetuks;

22) paragrahvi 26 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Reproduktioonil näidatud tööstusdisainilahenduse osad, millele kaitset ei taotleta, tuleb esitada hägustatult, värvivarjutusega, piirjoonega või punktiir- või katkendjoonega.“;

23) paragrahvi 29 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

24) paragrahvi 30 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registreeringu kehtivuse pikendamiseks esitab omanik kirjaliku avalduse ja tasub riigilõivu.“;

25) paragrahvi 31 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registreerimistaotluse või tööstusdisainilahenduse ülemineku kohta tööstusdisainilahenduste registrisse (edaspidi *register*) kande tegemiseks esitab taotleja, omanik, uus taotleja või uus omanik kirjaliku avalduse ning tasub riigilõivu.“;

26) paragrahvi 32 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registreerimistaotluse või tööstusdisainilahenduse jagamiseks esitab taotleja või omanik kirjaliku avalduse ning tasub riigilõivu.“;

27) paragrahvi 35 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Litsentsi kohta registrisse kande tegemiseks esitab litsentsiandja või litsentsisaaja kirjaliku avalduse, millele lisatakse litsentsilepingu väljavõte, mis sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid, ja tasutakse riigilõiv. Väljavõtet ei pea esitama, kui litsentsi kohta registrisse kande tegemise avaldusele on alla kirjutanud nii litsentsiandja kui litsentsisaaja ning avaldus sisaldab kande tegemiseks vajalikke andmeid.“;

28) paragrahvi 37 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Tööstusdisainilahenduse tunnistuse duplikaadi väljaandmiseks esitab omanik kirjaliku avalduse ja tasub riigilõivu.“;

29) paragrahvi 43 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registritoimikuga tutvumine toimub avalduse alusel, mis esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel.“;

30) paragrahvi 43 lõike 2 teine lause sõnastatakse järgmiselt:

„Kui avalduse esitajaks ei ole taotleja või omanik, tasutakse registritoimikuga tutvumise eest riigilõiv.“;

31) paragrahvi 44 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registritoimikuga saab tutvuda Patendiametis viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem.“;

32) paragrahvi 44 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

33) paragrahvi 45 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kirje andmetega tutvumine toimub avalduse alusel, mis esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel.“;

34) paragrahvi 45 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Patendiameti pädev ametnik tutvustab registritoimikuga tutvuda soovivale isikule kirje andmeid pärast seda, kui ta on kontrollinud tutvuja isikut ja teinud kindlaks andmebaasiga tutvumise õiguse.“;

35) paragrahvi 46 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Regrist kirjaliku teabe väljastamine toimub avalduse alusel, mis esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel. Lisaks avalduse esitamisele tasutakse riigilõiv.“;

36) paragrahvi 46 lõike 2 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

37) paragrahvi 46 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Päringuobjektiks võib olla kas registreerimistaotluse number, registreeringu number, isik (autor, taotleja, omanik või esindaja), kuupäev (registreerimistaotluse esitamise kuupäev, prioriteedikoopäev, registreeringu kuupäev jne) või muud registriandmed.“;

38) paragrahvi 47 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kirjalikku teavet väljastatakse regristist kinnitatud dokumendina paber kandjal või elektrooniliselt.“;

39) paragrahvi 47 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

40) paragrahvi 47 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Patendiamet väljastab teabe teabesoovija valikul kas kohapeal, posti või e-posti teel viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem“;

41) paragrahvi 48 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatrüki väljastamine toimub avalduse alusel, mis esitatakse Patendiametile kohapeal, e-posti, posti või faksi teel. Lisaks avalduse esitamisele tasutakse riigilõiv.“;

42) paragrahvi 48 lõike 2 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

43) paragrahvi 49 lõikest 1 jäetakse välja sõna „paber kandjal.“;

44) paragrahvi 49 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Patendiamet väljastab registritoimiku dokumendi ära kirja või kirje väljatrüki teabe soovija valikul kas kohapeal, e-posti või posti teel viie tööpäeva jooksul avalduse Patendiametisse saabumise kuupäevast või riigilõivu tasumise kuupäevast, kui riigilõiv tasutakse avalduse saabumisest hiljem.“;

45) määruse 4. peatükk sõnastatakse järgmiselt:

4. peatükk

Tööstusdisainilahenduse tunnistuse vorminõuded ja väljaandmise kord

§ 70. Tööstusdisainilahenduse tunnistuse mõiste

Tööstusdisainilahenduse tunnistus (edaspidi *tunnistus*) on digitaalne dokument, mis tõendab tööstusdisainilahenduse registreerimist registris.

§ 71. Rahvusvahelised standardid

Tunnistusel kasutatakse bibliograafiliste andmete tähistamiseks INID-koode.

§ 72. Tunnistuse koosseis

Tunnistus koosneb tiitellehest ja andmelehtedest.

§ 73. Tiitellehe andmed ja rekvisiidid

Tunnistuse kaane esiküljele kantakse järgmised andmed ja rekvisiidid:

- 1) riigi nimi – Eesti Vabariik;
- 2) riigi vapp – Eesti Vabariigi värviline vapp;
- 3) tunnistuse nimetus – tööstusdisainilahenduse tunnistus;
- 4) registreeringu number;

- 5) tunnistuse väljaandnud asutuse nimetus – Patendiamet;
- 6) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi ametinimetus – peadirektor;
- 7) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi allkirjakujutis;
- 8) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi nimi;
- 9) tunnistuse väljaandnud asutuse pitsati jäljend, kui tunnistusest antakse välja paber kandjal ära kiri – Patendiameti väikese riigivapi kujutisega pitsati jäljend;
- 10) tunnistuse väljaandnud asutuse asukoht – Tallinn;
- 11) tunnistuse väljaandmise kuupäev – tunnistuse allakirjutamise kuupäev;
- 12) tunnistuse väljaandmise õiguslik alus – Tunnistus on välja antud 11. jaanuaril 1998. aastal jõustunud tööstusdisaini kaitse seaduse § 55² järgi;
- 13) tunnistusega tõendatavad õigused – Tunnistus tõendab tööstusdisainilahenduse registreeringu tegemist tööstusdisainilahenduste registris;
- 14) registreeringu kehtivus – Tööstusdisainilahenduse registreering kehtib viis aastat registreerimistaotluse esitamise päevast arvates.
- 15) registreeringu kehtivuse pikendamise tingimused – Registreeringu kehtivust võib pikendada viie aasta kaupa kokku kuni 25 aastaks registreerimistaotluse esitamise päevast arvates. Registreeringu kehtivuse pikendamiseks peab tööstusdisainilahenduse omanik esitama registreeringu kehtivuse pikendamise nõude ja tasuma riigilõivu.
- 16) uudsuse ja eristatavuse kontrollimine – Patendiamet ei ole kontrollinud tööstusdisainilahenduse uudsust ja eristatavust tulenevalt tööstusdisaini kaitse seaduse § 31 lõike 2 punktist 1.

§ 74. Tunnistuse andmelehtedele kantavad andmed ja rekvisiidid

(1) Tunnistuse esimesele andmelehele kantakse järgmised andmed ja rekvisiidid koos INID-koodidega:

	INID-kood
1) registreeringu number	(11);
2) registreerimise päev	(15);
3) tööstusdisainilahenduse nimetus	(54);
4) tööstusdisainilahenduse variantide arv, tööstusdisainilahenduse komplekti korral sulgudes märkega „komplekt”	(28);

- 5) tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise klassifikatsiooni klassi ja alaklassi number (51);
- 6) autori ees- ja perekonnanimi ning elukohta aadress (72);
- 7) omaniku ees- ja perekonnanimi ning elukohta aadress ja riigi kahetäheline kood, juriidilise isiku korral nimi, asukohta aadress ja riigi kahetäheline kood (73);
- 8) registreeringu kehtivuse alguse päev (24);
- 9) registreeringu kehtivuse lõppemise päev (18);
- 10) patendivolniku või füüsilisest isikust ühise esindaja korral tema ees- ja perekonnanimi, juriidilisest isikust ühise esindaja korral nimi (74);
- 11) registreerimistaotluse number (21);
- 12) registreerimistaotluse esitamise päev (22);
- 13) prioriteediandmed (esmase registreerimistaotluse number, prioriteedikuupäev ja riigi kahetäheline kood) (31), (32), (33).

(2) Tunnistuse järgmistele andmelehtedele kantakse reproduktsioon INID-koodiga (55).

§ 75. Tunnistuse vorminõuded

- (1) Tunnistuse tiitelleht vormistatakse lisa 2 toodud näidise kohaselt.
- (2) Andmelehe leheküljed nummerdatakse, kui neid on rohkem kui üks

§ 76. Tunnistuse väljaandmine

- (1) Digitaalne tunnistus antakse välja .pdf formaadis ja saadetakse digitaalselt allkirjastatuna tööstusdisainilahenduse omaniku või tema esindaja e-posti aadressile.
- (2) Tunnistuse paber kandjal ärakiri antakse omakäeliselt allkirjastatuna tööstusdisainilahenduse omanikule või tema esindajale üle Patendiametis kohapeal või saadetakse tähtitud postiga.
- (3) Tunnistuse ning tunnistuse paber kandjal ärakirja allkirjastab Patendiameti juht.

§ 77. Tunnistuse duplikaadi vormistamine ja väljaandmine

- (1) Patendiamet vormistab tunnistuse duplikaadi vastavalt tunnistuse kohta sätestatule ning kannab tunnistuse paremasse ülaossa sõna „DUPLIKAAT” ja duplikaadi väljaandmise kuupäeva.
- (2) Tunnistuse duplikaat antakse välja vastavalt käesoleva määruse §-s 76 sätestatule.“;

46) paragrahv 81 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 81. Tööstusdisainilahenduse rahvusvahelise registreerimise taotluse esitamine Patendiameti kaudu

(1) Tööstusdisainilahenduse rahvusvahelise registreerimise taotlus esitatakse kohapeal, e-posti või posti teel Patendiametile.

(2) Taotluse edastamise eest WIPO Rahvusvahelisele Büroole tasutakse riigilõiv.“;

47) paragrahvi 82 lõiked 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ühenduse disainilahenduse taotlus esitatakse kohapeal, e-posti või posti teel Patendiametile.

(2) Ühenduse disainilahenduse taotluse edastamise eest Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile tasutakse riigilõiv.“;

48) määruse lisa 2 nimetus „Tööstusdisainilahenduse tunnistuse vorm“ asendatakse nimetusega „Tööstusdisainilahenduse tunnistuse tiitellehe vorm“.

§ 3. Määruse jõustumine

(1) Määruse § 1 p-d 48 ja 79 ning § 2 p-d 45 ja 48 jõustuvad 1. jaanuaril 2019. a.

(2) Määruse § 1 p-d 1–47 ja 49–78 ning § 2 p-d 1–44, 46 ja 47 jõustuvad samal ajal kaubamärgiseaduse ja teiste seaduse muutmise seaduse jõustumisega.

Algatab Vabariigi Valitsus „...“ „.....“ 2018. a.